

**วัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาในอนาคต
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
(พ.ศ. 2571 – 2580)**

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (ก.น.บ.) ได้แจ้งมติ ก.น.บ. ครั้งที่ 1/2568 เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2568 เห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ฉบับปรับปรุงโดยกำหนดให้หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำวัตถุประสงค์และทิศทางในอนาคตของกลุ่มจังหวัด ในระยะเวลา 10 ปี (พ.ศ. 2571 – 2580) เพื่อใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาในอนาคตของกลุ่มจังหวัด ผ่านการจัดทำแผนงานและโครงการสำคัญในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปีของกลุ่มจังหวัด ในแต่ละช่วงเวลา 5 ปี และรายปี เพื่อให้การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยมีกำหนดให้จัดทำวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาในอนาคตของกลุ่มจังหวัด ภายในวันที่ 31 ตุลาคม 2568

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จึงได้ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาในอนาคตของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (พ.ศ. 2571 - 2580) ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 23 - 25 กันยายน 2568 ณ ศูนย์ฝึกอบรม คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน โดยมีลักษณะการบรรยาย สนทนากลุ่ม การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนโดยจัดทำแบบสอบถามออนไลน์ การสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับจังหวัดในกลุ่มจังหวัด และการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาในอนาคตของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (พ.ศ. 2571 - 2580) ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2568 เพื่อร่วมกันระดมสมองจัดทำแผนงาน โครงการสำคัญ และตัวชี้วัด พร้อมทั้งได้มีการประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาในอนาคตของกลุ่มจังหวัดฯ เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2568 เพื่อนำมาปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาในอนาคตของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2571 – 2580) ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ในการบูรณาการ แผนงาน/โครงการ ของแผนพัฒนาจังหวัดฯ และแผนปฏิบัติการประจำปีของกลุ่มจังหวัดฯ ต่อไป

คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
ตุลาคม 2568

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
1. สถานการณ์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดโดยสรุป	1
1.1 ภาพรวมผลการพัฒนาตามประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดในระยะที่ผ่านมา (พ.ศ. 2566 – 2570)	1
1.2 สถานการณ์การพัฒนาในมิติต่าง ๆ	3
1.2.1 สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ	3
1.2.2 สถานการณ์ด้านสังคมที่สำคัญ	6
1.2.3 สถานการณ์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ	8
2. ปัจจัยและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนา	9
3. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของกลุ่มจังหวัด	9
4. วัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาในอนาคตของกลุ่มจังหวัดในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)	10
4.1 วัตถุประสงค์	10
4.2 ทิศทางการพัฒนา	10
5. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาในอนาคตของกลุ่มจังหวัดในระยะ 10 ปี และถ่ายทอดในแต่ละช่วงระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2571 – 2575 และ พ.ศ. 2576 – 2580)	11
6. แผนงาน/โครงการสำคัญเพื่อขับเคลื่อนตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาในอนาคตของกลุ่มจังหวัด	12
7. ภาคผนวก	
(1) ภาคผนวก รายการตรวจสอบการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565	
(2) ภาคผนวก 2 แบบรายงานการปรับตัววัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาในอนาคตของกลุ่มจังหวัด	
(3) ภาคผนวก ก. ข้อมูลสถานการณ์การพัฒนากลุ่มจังหวัดในด้านต่าง ๆ ย้อนหลังไม่น้อยกว่า 5 ปี	
(4) ภาคผนวก ข. ข้อมูลการพัฒนากลุ่มจังหวัดในด้านต่าง ๆ	
(5) ภาคผนวก ค. แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มจังหวัด	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	
(6) ภาคผนวก ง. ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มจังหวัด	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	
(7) ภาคผนวก จ. แบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง (สัมภาษณ์ผู้บริหารจังหวัด)	
(8) ภาคผนวก ฉ. ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารจังหวัด	
(9) ภาคผนวก ช. ประมวลภาพถ่ายกระบวนการจัดทำวัตถุประสงค์และทิศทางในอนาคต	
(10) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	

วัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาในอนาคต ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (พ.ศ. 2571 – 2580)

1. สถานการณ์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดโดยสรุป

1.1 ภาพรวมผลการพัฒนาตามประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดในระยะเวลาที่ผ่านมา (พ.ศ. 2566 – 2570)

1.1.1 จุดเน้นการพัฒนาตามประเด็นการพัฒนาในระยะเวลาที่ผ่านมา

การขับเคลื่อนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในห่วงโซาพัฒนา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (พ.ศ. 2564 - 2568) ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนา คือ “ศูนย์กลางของเกษตรอุตสาหกรรม ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อารยธรรมขอม การค้าชายแดน ผลิตภัณฑ์ใหม่ และสังคมเป็นสุข” การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยมีจุดเน้นการพัฒนา 3 ประเด็น ดังนี้

- 1) ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาขีดความสามารถเกษตรอุตสาหกรรมครบวงจร
- 2) ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การค้าชายแดน และผลิตภัณฑ์ใหม่
- 3) ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

1.1.2 ผลการดำเนินงานพัฒนาตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดที่ประสบความสำเร็จ

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาขีดความสามารถเกษตรอุตสาหกรรมครบวงจร

ได้แบ่งการพัฒนาเป็นสามหัวข้อหลัก ได้แก่ การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การพัฒนาพืช และการพัฒนาปศุสัตว์ ซึ่งมีผลการพัฒนาที่ประสบความสำเร็จ ดังนี้

1) ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ ระหว่างปี 2564 – 2568 ได้รับการพัฒนารวมทั้งสิ้น 59 แห่ง พื้นที่ได้รับประโยชน์ทางเกษตรจำนวน 30,507 ไร่

2) ด้านพืชเกษตร ระหว่างปี 2564 – 2568 ได้ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพเกษตรกร การลดต้นทุนการผลิต การใช้เทคโนโลยีนวัตกรรม การแปรรูป การตลาด จำนวน 2,610 ราย เกิดศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนที่ให้บริการวิเคราะห์ค่าดิน จำนวน 20 ศูนย์ มีผู้ผ่านการประเมินได้ใบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ขั้นพื้นฐาน จำนวน 166 ราย มีเกษตรกรได้รับสนับสนุนช่องทางการตลาด จำนวน 60 ราย และมีมูลค่าการซื้อขายและการเจรจาจับคู่ธุรกิจ จำนวน 5,025,044 บาท

3) ด้านปศุสัตว์ ระหว่างปี 2564 – 2568 ได้ถ่ายทอดให้ความรู้ฟาร์มมาตรฐาน การผลิตอาหารสัตว์ จำนวน 1,000 ราย แปรรูปผลิตภัณฑ์ จำนวน 484 จำนวน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโคเนื้อเพื่อการส่งออก เกิดฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐาน GFM จำนวน 590 ราย

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การค้าชายแดน และผลิตภัณฑ์ใหม่

1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน คือ การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว โดยเส้นทางท่องเที่ยวหรือ ถนนที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวได้รับการปรับปรุงพัฒนา ระหว่างปี 2564 – 2568 จำนวน 49 สายทาง ระยะทาง 128.401 กิโลเมตร

2) ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ทั้งการสร้างเยาวชนเพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะร่วมสมัย การสร้างภาพยนตร์สั้นเพื่อเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมของกลุ่มจังหวัด การสร้างอาสาสมัครบริการท่องเที่ยว การเป็นเจ้าบ้านที่ดี การพัฒนาผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ส่งเสริมมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ชุมชนท่องเที่ยว จำนวน 2,442 ราย

3) ด้านการตลาด และประชาสัมพันธ์

3.1) ส่งเสริมศักยภาพการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยวเชื่อมโยงตลาดการค้าชายแดนไทย - กัมพูชา (ปี 64) โดยผู้ประกอบการ Biz club OTOP SMEs หอการค้า สมาอุตสาหกรรม และผู้ประกอบการจากประเทศกัมพูชา จำนวน 100 ราย ได้ เสริมสร้างความสัมพันธ์ เพิ่มช่องทางการตลาด สร้างการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ มียอดจำหน่ายสินค้าในงานแสดงและจำหน่ายเป็นเวลา 5 วัน 120 คูหา จำนวน 3.0626 ล้านบาท

3.2) ส่งเสริมการตลาดเชิงรุกแบบกำหนดเป้าหมายการท่องเที่ยว กลุ่มนครชัยบุรินทร์ (Nakornchaiburin Influencer Fam Trip) (ปี 64) โดยให้ Influencer/YouTuber/Blogger จัดทำ Content รูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยว 4 รูปแบบ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงอาหาร การท่องเที่ยวโดยชุมชน มีคลิปวิดีโอละ 10 – 20 นาที ระยะเวลาเผยแพร่ไม่น้อยกว่า 45 วันมีคนเข้าถึงและแชร์คลิปวิดีโอเป็นจำนวนมาก พร้อมมีบริษัททัวร์ที่สนใจรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยว

4) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยได้พัฒนา ต้นทาง กลางทาง ส่วนปลายทางไปรวมกับกิจกรรมด้านการตลาดท่องเที่ยว ซึ่งรวมงานแสดงสินค้า ของฝาก ของที่ระลึกไว้ด้วยกัน

4.1) ในการพัฒนาต้นทาง ส่วนใหญ่ จะเป็นการปรับปรุงแปลงหม่อน การผลิตไข่ไหม การเลี้ยงไหมพันธุ์ดี โดยอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร ปี 64 จำนวน 800 ราย ปี 66 เฉพาะแปลงหม่อน จำนวน 400 ราย ผลิตใบหม่อนได้ 2,500 กิโลกรัม/ไร่/ปี ผลิตไข่ไหมพันธุ์ไทย ได้ 3 รุ่น/ปี และการทำโรงเรือนอัจฉริยะเพื่อควบคุมคุณภาพในการผลิตหนอนไหมที่มีคุณภาพ จำนวน 8 แห่ง ได้เปอร์เซ็นต์รังไหมที่มีคุณภาพมากขึ้น การส่งเสริมด้านผลิตภัณฑ์ไหมเชิงการค้า ปี 66 จำนวน 400 ราย

4.2) การพัฒนากลางทาง ได้นำนวัตกรรมการผลิตจากมหาวิทยาลัยมาช่วยปรับกระบวนการผลิตให้มีคุณภาพ ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น และลดความล่าช้าของผู้ผลิต ซึ่งมี 6 นวัตกรรม ได้แก่ เครื่องสาวไหม เครื่องคันหูก เครื่องตีเกลียว เครื่องช่วยย้อมไหม เครื่องเตรียมเส้นไหมเพื่อมัดหมี่ เครื่องมือเพิ่มประสิทธิภาพการทอ ให้กับกลุ่มผู้ผลิตเส้นไหมและผ้าไหม จำนวน 26 กลุ่ม (ปี 64 - 65) กิจกรรม การส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปี 64 จำนวน 60 ราย ปี 66 จำนวน 400 ราย ปี 68 จำนวน 240 ราย รวม จำนวน 700 ราย

นอกจากด้านกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยังมีกระบวนการแปรรูปผ้าไหม เป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ทั้งการตัดเย็บ การประดิษฐ์ของที่ระลึก ได้แก่ หมอน กระเป๋า พวงกุญแจ ปี 66 จำนวน 400 ราย นอกจากนี้ ส่งเสริมให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ได้รับการอบรมและสืบสานอนุรักษ์การผลิตผลิตภัณฑ์ไหม ปี 66 จำนวน 120 ราย

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 การยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ได้รับจัดสรรงบประมาณในช่วงปี 64 – 65 ซึ่งได้ส่งเสริมในด้านความเข้มแข็งของครอบครัว ซึ่งเป็นพื้นฐานของสังคม 270 ราย มีการลงพื้นที่ติดตามประเมินผล จำนวน 125 ครอบครัว การพัฒนาอาสาสมัครเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ ด้านสุขภาพจิต กับเด็ก เยาวชน และคนในชุมชน จำนวน 392 ราย การส่งเสริมการสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส จำนวน 330 ราย เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ สำหรับด้านสุขภาพ ได้ถ่ายทอดนวัตกรรมการรักษาและป้องกันโรคข้อเข่าเสื่อมในผู้สูงอายุ โดยให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 209 ราย การดูแลผู้ป่วยเผลกตทัต ด้วยนวัตกรรม ในกลุ่มผู้ป่วยติดเตียง จำนวน 40 ราย และการป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) ตามหลักแพทย์แผนไทย สามารถสร้างแกนนำวิทยากรตัวคูณ เพื่อไปถ่ายทอดองค์ความรู้การดูแลสุขภาพได้ถึง 480 ราย

1.1.3 ผลการดำเนินงานพัฒนาที่จำเป็นต้องผลักดันต่อไป

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน การจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group) การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารจังหวัด ต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ที่ผ่านมา รวมทั้งความคาดหวังต่อการพัฒนากลุ่มจังหวัดในระยะ 10 ปี ข้างหน้า พบว่า การจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดรวมทั้งแผนพัฒนาจังหวัดเอง จะเป็นการจัดทำล่วงหน้า 2 ปี ก่อนได้รับจัดสรรงบประมาณ ทำให้ไม่ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งเทคโนโลยี ปัญญาประดิษฐ์ สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง และภาวะสงคราม ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนากลุ่มจังหวัด จึงมีความคาดหวังในการพัฒนาเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐและเอกชน เนื่องจากการพัฒนาที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นการส่งเสริมพัฒนาทักษะให้กลุ่มเกษตรกร ผู้ประกอบการ ให้มีความรู้เพื่อนำทักษะดังกล่าวไปพัฒนาอาชีพของตนเอง แต่ยังขาดจุดเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรมหรือภาคธุรกิจเอกชนอย่างชัดเจน ดังนั้น สิ่งที่ต้องผลักดันต่อไปนั้นยังคงเน้นไปที่การพัฒนาผลิตภัณฑ์หลักของกลุ่มจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นการเกษตร การปศุสัตว์ การท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ใหม่ ซึ่งคำนึงถึงความต้องการของตลาดหรือความต้องการของผู้บริโภค และการใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการผลิต การแปรรูป และส่งเสริมด้านการตลาด และต้องพัฒนาทักษะให้กับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มองค์ความรู้ให้สามารถตอบสนองกับความต้องการของตลาดได้ รวมทั้งต้องเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษา นำงานวิจัยมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจังหวัดฯ เมื่อประชาชนมีรายได้ที่มั่นคง ก็ส่งผลต่อการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

1.2 สถานการณ์การพัฒนาในมิติต่าง ๆ (ให้วิเคราะห์ข้อมูลย้อนหลังไม่น้อยกว่า 5 ปี)

1.2.1 สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ

(1) ขนาดเศรษฐกิจ

ปี พ.ศ. 2566 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (GPCP) ขนาดเศรษฐกิจมีมูลค่า 623,481 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 34.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (GRP) ซึ่งมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 1 ตามกราฟที่ 1 เมื่อจำแนกตามภาคการผลิต พบว่าภาคบริการมีมูลค่าสูงที่สุด รองลงมาเป็นภาคอุตสาหกรรม และภาคเกษตร ตามกราฟที่ 2 ข้างท้ายนี้

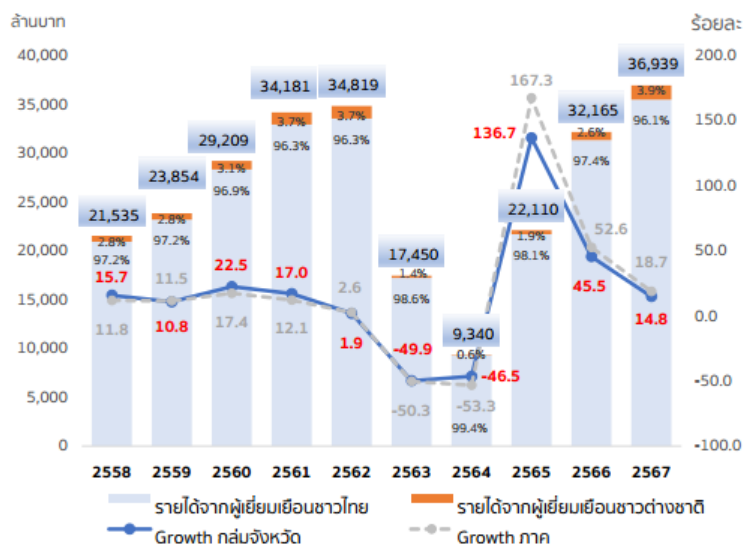

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

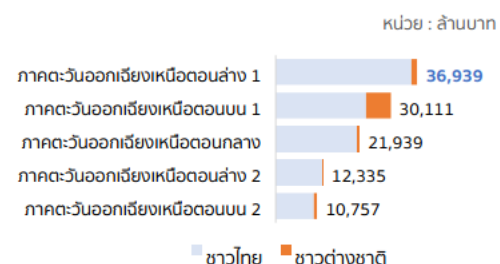
(2) ภาคการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีความหลากหลาย ทั้งการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ประเพณีและวัฒนธรรม กีฬา สร้างรายได้ให้กับกลุ่มจังหวัดฯ โดยรายได้จากการท่องเที่ยวปี 2567 มีรายได้ 36,939 ล้านบาท สูงขึ้นจากปีก่อนหน้า และเป็นอันดับหนึ่งของ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามกราฟที่ 3 และกราฟที่ 4 ข้างท้ายนี้

กราฟที่ 3 : สัดส่วนและอัตราการขยายตัวรายได้จากการท่องเที่ยว
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ปี 2558 - 2567

กราฟที่ 4 : รายได้จากการท่องเที่ยว

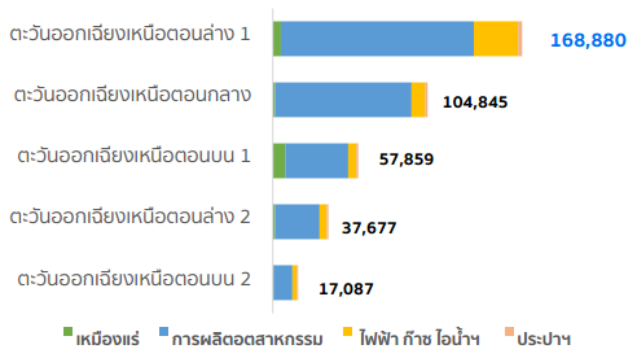

ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประมวลผลโดย สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

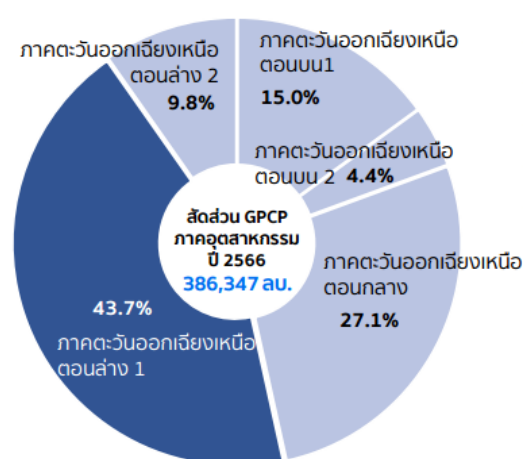
(3) ภาคอุตสาหกรรม

ขนาดเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีขนาดใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยปี 2566 มูลค่า 168,880 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 43.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามกราฟที่ 5 และกราฟที่ 6 ข้างท้ายนี้

กราฟที่ 5 : โครงสร้างอุตสาหกรรม ปี 2566

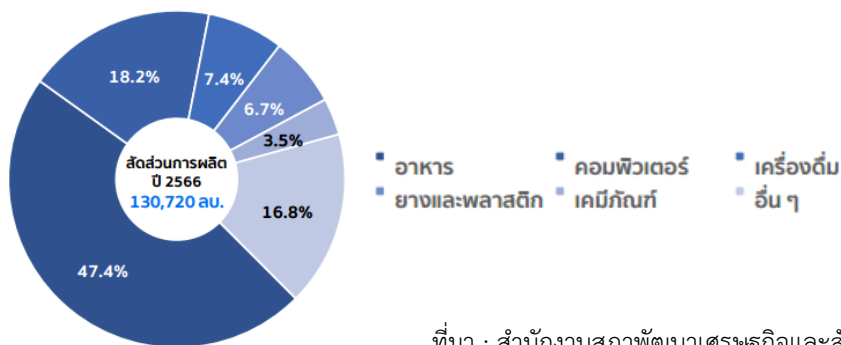
กราฟที่ 6 : สัดส่วนภาคอุตสาหกรรมภาคฯ ปี 2566

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

และสัดส่วนการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมในปี 2566 มีส่วนสัดส่วนถึงร้อยละ 77.4 ของภาคอุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัดฯ โดยเป็นการผลิตด้านอาหารถึงร้อยละ 47.4 คอมพิวเตอร์ร้อยละ 18.2 เครื่องดื่มร้อยละ 7.4 ตามกราฟที่ 7 ข้างทำยนี้ และมีรายได้การจำหน่ายสินค้า OTOP ปี 2567 มูลค่า 23,661 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2566 ร้อยละ 8.3

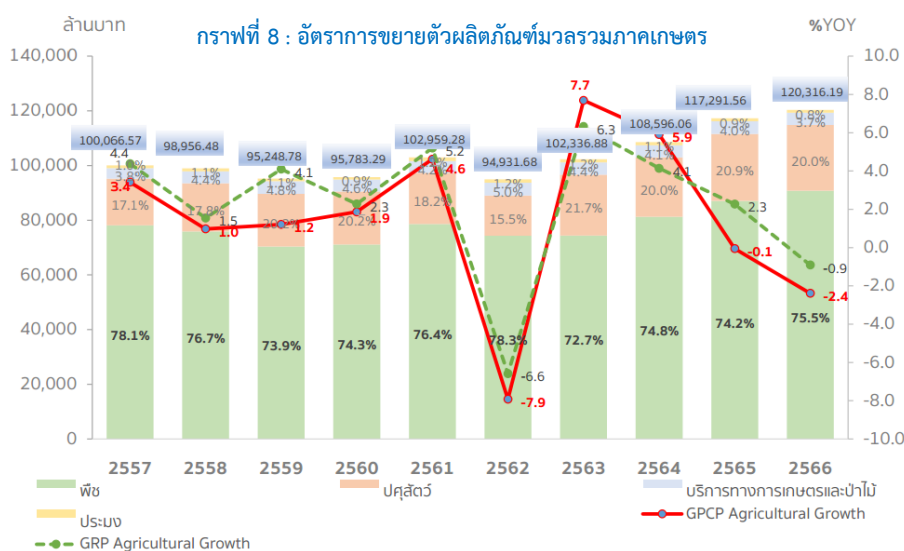
กราฟที่ 7 : สัดส่วนการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมปี 2566

(4) ภาคเกษตร

ปี 2566 ผลิตภัณฑ์ภาคการเกษตรกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 หดตัว(ร้อยละ -2.4) จากปีก่อน ต่ำกว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาค (GRP) ภาคเกษตร (ร้อยละ-0.9) เป็นผลจากการหดตัวของสาขาปศุสัตว์ สาขาประมง และบริการทางการเกษตรและป่าไม้ โดยภาคการเกษตรของกลุ่มจังหวัดพึงพาการปลูกพืช ตามกราฟที่ 8 ข้างทำยนี้

- สาขาพืช มีมูลค่าสูงสุด 90,801.88 ลบ. (ร้อยละ 75.5 ของ GPCP ภาคเกษตร/ ร้อยละ 29.8 ของ GRP สาขาพืช) โดยข้าวมีสัดส่วนส่วนสูงสุด (ร้อยละ 41.2) รองลงมา ได้แก่ พืชผักและแตง อ้อย มันสำปะหลัง และยางพารา
- สาขาปศุสัตว์ มีมูลค่า 24,008.21 ลบ. (ร้อยละ 20.0 ของ GPCP ภาคเกษตร/ ร้อยละ 42.9 ของ GRP สาขาปศุสัตว์) โดยโคและกระบือมีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 42.0) รองลงมา ได้แก่ สุกรและสัตว์ปีก
- สาขาบริการทางการเกษตรและป่าไม้ มีมูลค่า 4,521.92 ลบ. (ร้อยละ 3.7 ของ GPCP ภาคเกษตร/ ร้อยละ 31.4 ของ GRP สาขาบริการทางเกษตรและป่าไม้)
- สาขาประมง มีมูลค่า 984.18 ลบ. (ร้อยละ 0.8 ของ GPCP ภาคเกษตร/ ร้อยละ 23.0 ของ GRP สาขาประมง)

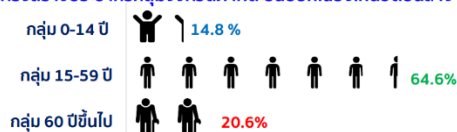

1.2.2 สถานการณ์ด้านสังคมที่สำคัญ

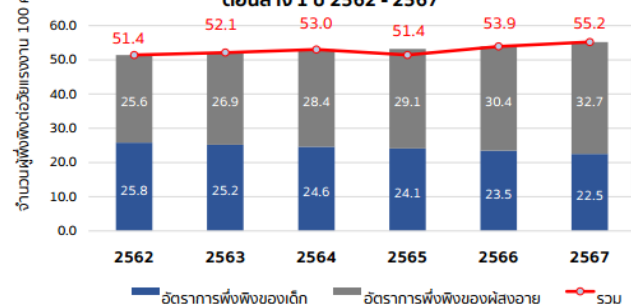
(1) โครงสร้างและคุณภาพประชากร

ประชากรในปี 2567 ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยแรงงานถึงร้อยละ 64.6 รองลงมาเป็นผู้สูงอายุร้อยละ 20.6 และวัยเด็ก ร้อยละ 14.8 ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2567 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่าอัตราพึ่งพิงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2567 มีอัตราการพึ่งพิงร้อยละ 55.2 สูงกว่าระดับภาคที่ร้อยละ 53.0 แต่ต่ำกว่าระดับประเทศซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 56.2 ปรากฏตามกราฟที่ 9 ข้างท้ายนี้

โครงสร้างประชากรกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ปี 2567

กราฟที่ 9 อัตราการพึ่งพิงของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ปี 2562 - 2567

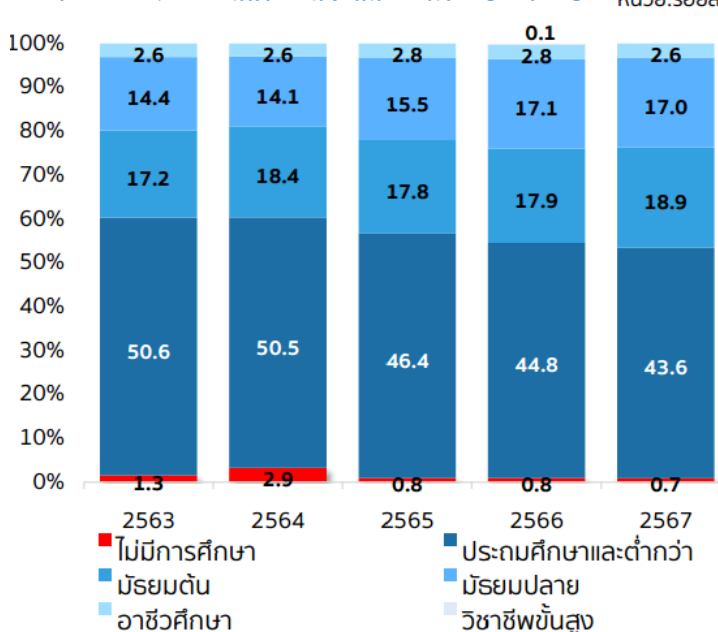
ที่มา : ทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

(2) แรงงานและการศึกษา

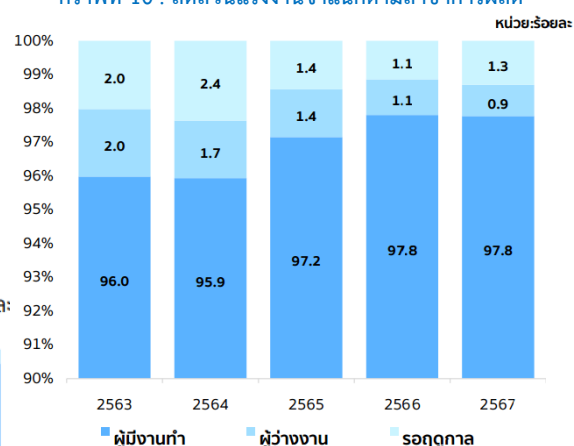
สัดส่วนผู้มีงานทำของกลุ่มจังหวัด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระหว่างปี 2563 – 2567 แนวโน้มผู้มีงานทำเพิ่มขึ้น ผู้ว่างงานลดลง และแรงงานส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตร มีพื้นฐานความรู้ระดับประถมศึกษา ตามกราฟที่ 10 กราฟที่ 11 และกราฟที่ 12 ข้างท้ายนี้

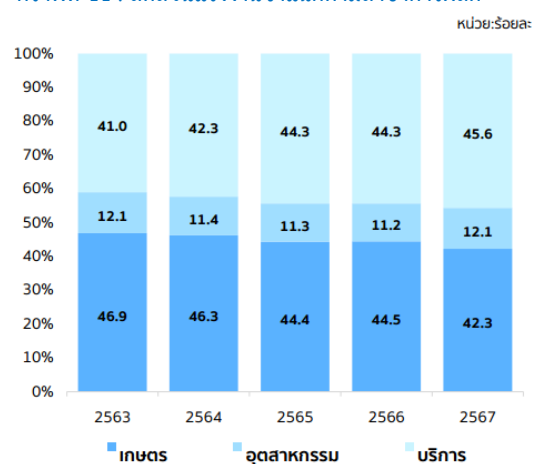
กราฟที่ 12 : สัดส่วนแรงงานจำแนกตามระดับการศึกษา

กราฟที่ 10 : สัดส่วนแรงงานจำแนกตามสาขาการผลิต

กราฟที่ 11 : สัดส่วนแรงงานจำแนกตามสาขาการผลิต

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(3) ด้านเศรษฐกิจของประชาชน

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) มิติ การเศรษฐกิจ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2562 มีค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนมิติด้านเศรษฐกิจ ที่ 0.6131 เพิ่มขึ้น 0.6342 ในปี 2566 ต่ำกว่าระดับประเทศ (0.6977) มีผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดต่อหัวเพิ่มขึ้น สัดส่วน ประชากรยากจนลดลง และดัชนีความไม่เสมอภาคด้านรายจ่ายลดลง ตามตารางที่ 1 ข้างทำยนี้

ตารางที่ 1 : ดัชนีด้านเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัด

ดัชนีย่อยด้านเศรษฐกิจ		คะแนน				
		2562	2563	2564	2565	2566
ประเทศ		0.6810	0.6668	0.6621	0.6786	0.6977
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		0.6155	0.5961	0.6121	0.6192	0.6530
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1		0.6131	0.5659	0.5868	0.6137	0.6342

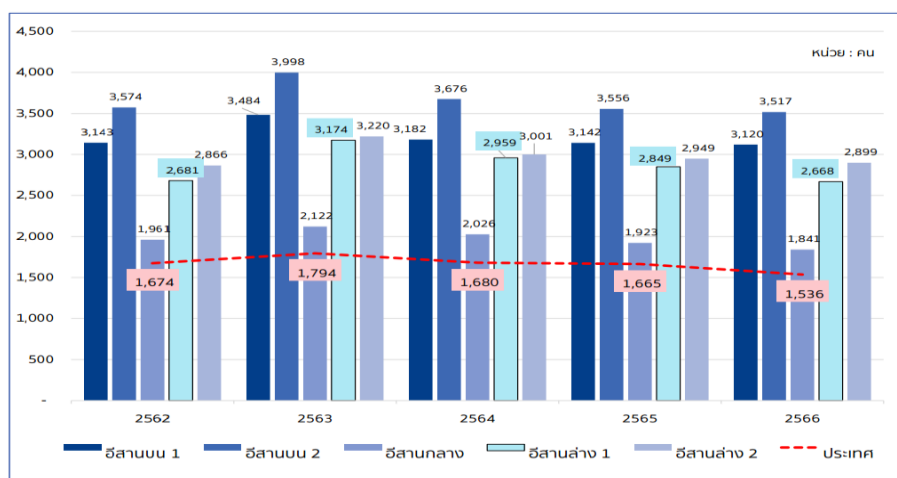
มิติ	รายการตัวชี้วัด	หน่วย	2562	2563	2564	2565	2566	ภาค 2566	ประเทศ 2566
ด้านเศรษฐกิจ	ผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดต่อหัว	บาท	92,725	94,867	101,113	107,769	110,867	99,271	256,345
	สัดส่วนประชากรยากจน	ร้อยละ	10.8	16.0	12.8	7.8	5.1	4.1	3.4
	ครัวเรือนที่มีหนี้สินเพื่อ การอุปโภคบริโภค	ร้อยละ	42.7	44.6	46.4	46.2	46.0	44.8	34.1
	ดัชนีความไม่เสมอภาค ด้านรายจ่าย	ร้อยละ	32.6	34.8	33.5	33.0	32.0	30.4	33.4

ที่มา : Human Achievement Index : HAI , กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช. ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว กองบัญชีประชาชาติ สศช.

(4) ด้านสุขภาพของประชากรของกลุ่มจังหวัด

อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร ระหว่างปี 2562 – 2566 กลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2566 กลุ่มจังหวัดฯ มีสัดส่วนประชากร ต่อแพทย์เป็นอันดับที่ 4 ของภาค โดยมีสัดส่วนแพทย์ต่อประชากร เท่ากับ 1 ต่อ 2,668 คน และสูงกว่าเกณฑ์ มาตรฐานขององค์การอนามัยโลก (WHO) ที่กำหนดสัดส่วนไว้ 1 ต่อ 1,000 คน ปรากฏตามกราฟที่ 13 ข้างทำยนี้

กราฟที่ 13 : อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรของกลุ่มจังหวัด

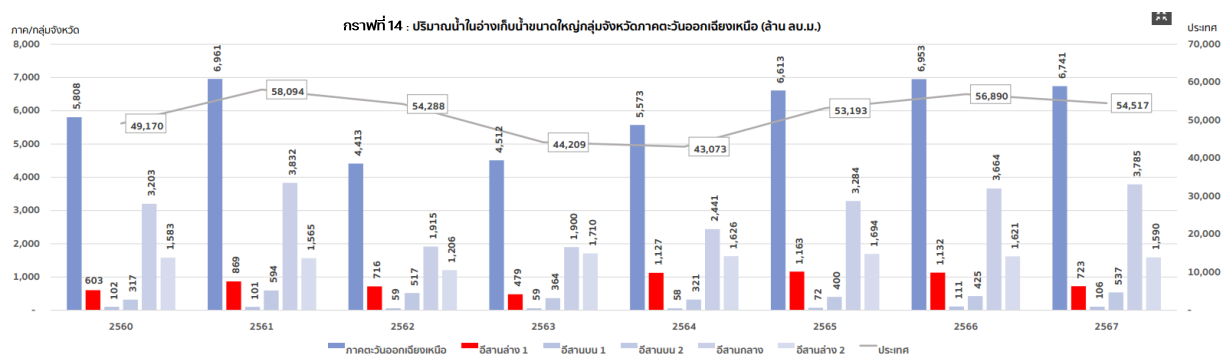

ที่มา : กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข

1.2.3. สถานการณ์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ

(1) ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่

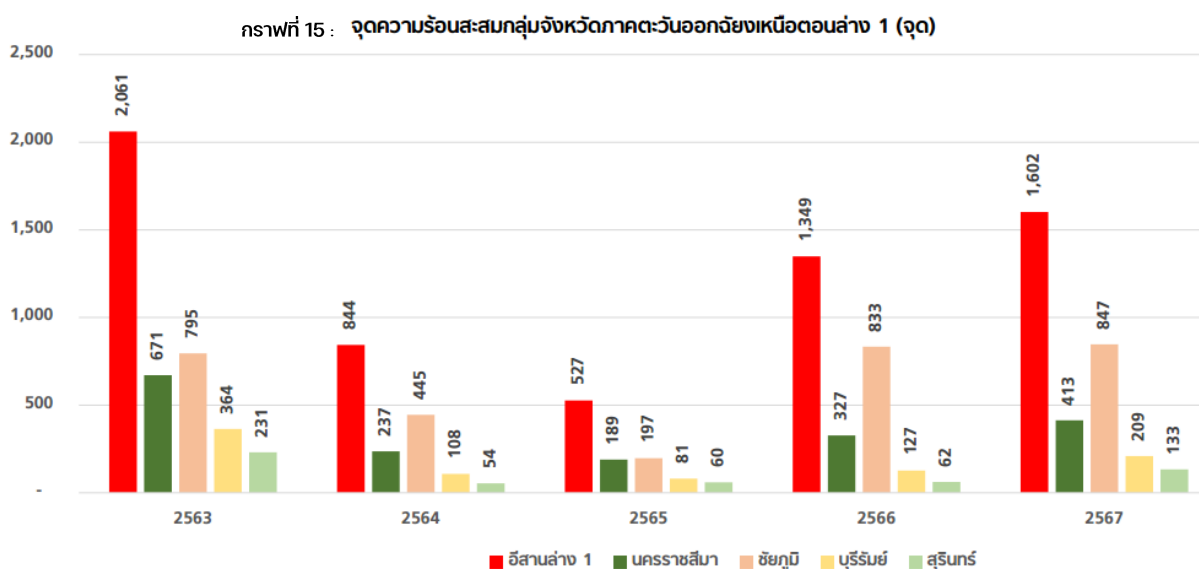
ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระหว่างปี 2560 – 2568 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 8.9 ต่อปี หรือประมาณ 4.75 ล้านลูกบาศก์เมตร ต่อปี ปรากฏตามกราฟที่ 14 ข้างท้ายนี้

ที่มา : กรมชลประทาน

(2) จุดความร้อนสะสม

ช่วงปี พ.ศ. 2563 - 2567 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีจุดความร้อนสะสมเฉลี่ยปีละ 1,195 จุด โดยปี 2563 มีจุดความร้อนสูงสุดที่ 2,061 จุด และลดลงอย่างมากในปี 2564 อยู่ที่ 844 จุด และในปี 2567 มีจุดความร้อนอยู่ที่ 1,602 จุด ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2566 ที่ 1,349 จุด ซึ่งจุดความร้อนดังกล่าว นอกจากมาจากสาเหตุของไฟไหม้ป่า ยังเกิดจากการลักลอบเผาขยะ และเผาทางการเกษตร ปรากฏตามกราฟที่ 15 ข้างท้ายนี้

ที่มา : กรมป่าไม้

2. ปัจจัยและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนา

2.1 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ประเทศไทยมีสัดส่วนผู้สูงอายุที่มากขึ้น สวนทางกับวัยแรงงานที่ลดลง นำไปสู่การขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม โดยไทยเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์เมื่อปี พ.ศ. 2566 และคาดว่าจะเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอดภายในปี 2577

2.2 การเปลี่ยนแปลงทางภูมิรัฐศาสตร์ การปิดด่านชายแดนไทย - กัมพูชา ส่งผลกระทบต่อปริมาณสินค้าเกษตรนำเข้าในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร โดยเฉพาะปริมาณมันสำปะหลังลดลงไม่เพียงพอสำหรับอุตสาหกรรมผลิตแป้งมันสำปะหลังเพื่อส่งออก ความเสี่ยงจากการทะลักของสวัสดิสิทธิ์ของสินค้าโดยเฉพาะจากจีน ที่นำเข้ามาภายในภาคเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีส่งออกและขยายตลาดใหม่

2.3 ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์ เทคโนโลยีและ AI สามารถนำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริการทางการแพทย์และสุขภาพ แต่อาจส่งผลกระทบต่อในหลายด้านทั้งการทดแทนแรงงานและความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงและระดับศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีที่แตกต่างกันของแต่ละกลุ่มคน

2.4 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อุณหภูมิโลกเพิ่มขึ้น 1.5 – 5.1 องศาเซลเซียส ภายในปี 2643 ส่งผลให้เกิดคลื่นความร้อน ภัยแล้ง และพายุที่บ่อยและรุนแรง เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจ ภาคเกษตรที่เสียหายมากกว่าภาคการผลิตอื่นๆ จากการพึ่งพาสภาพภูมิอากาศในการเพาะปลูก เกิดโรคอุบัติซ้ำ

3. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของกลุ่มจังหวัด (ให้วิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกเพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพและโอกาสของพื้นที่)

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
S1 ทรัพยากรการผลิตทางเกษตรและปศุสัตว์เด่นชัด เช่น ข้าวหอมมะลิ มันสำปะหลัง โคเนื้อ จากปริมาณผลผลิตและมูลค่าการจำหน่าย	W1 ระบบชลประทานต่ำ (<5% ของพื้นที่) W2 ขาดการแปรรูปสินค้าที่มีคุณภาพ W3 การตลาดยังต่ำ
S2 ศักยภาพด้านแปรรูปและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง โดยมีสัดส่วนภาคอุตสาหกรรมสูงที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	W4 ผลผลิตต่อไร่ต่ำ-ต้นทุนสูง W5 แผนพัฒนาขาดการบูรณาการ ต่างหน่วยงานแยกกัน
S3 จุดแข็งด้านโลจิสติกส์และท่าอากาศยาน	W6 แรงงานสูงวัย – คนรุ่นใหม่เข้าสู่อาชีพน้อยและคุณภาพแรงงานที่มีทักษะในการทำงานต่ำ
S4 ฐานวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก	W7 ทักษะคนระดับการยอมรับและการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับปรุง
S5 ภาคเอกชนและความร่วมมือมีความเข้มแข็ง	W8 โครงสร้างการเดินทางในบางจังหวัดยังขาดประสิทธิภาพ W9 การบูรณาการการพัฒนาคนทุกช่วงวัย

โอกาส (O)	อุปสรรค (T)
O1 แผนพัฒนาประเทศเน้นไปที่ BCG Economy O2 Green Tourism และ Wellness Economy เติบโตหลังโควิด O3 โครงการรถไฟความเร็วสูง-รางคู่ จะเชื่อมเมืองเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจใหม่ในภูมิภาค O4 NEEC และแนวการลงทุนตะวันออกเฉียงเหนือ เปิดโอกาสเป็นฐานรองรับอุตสาหกรรมเกษตร-ชีวภาพ O5 เทคโนโลยี Smart Farming – IoT – AI ในภาคเกษตรกำลังได้รับการสนับสนุนจากนโยบายภาครัฐและเอกชน	T1 ผลกระทบจากโควิดเร่งความเปราะบางทางเศรษฐกิจและสุขภาพ T2 การแข่งขันกับพื้นที่ที่มีท่าเรือ/ชายแดนระบบโลจิสติกส์ดีกว่า T3 แรงงานภาคเกษตรลดลง – คนรุ่นใหม่ไม่สืบทอดอาชีพ T4 น้ำเป็นตัวแปรสำคัญ – ภัยแล้งและ PM2.5 จากการเผาในไร่นาอาจกระทบการผลิตและภาพลักษณ์พื้นที่ T5 การพึ่งพาภาคบริการและการท่องเที่ยวมากเกินไปตามแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ทำให้เปราะบางเมื่อเกิดวิกฤต T6 ปัญหาชายแดน T7 การฉ้อโกงทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

4. วัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาในอนาคตของกลุ่มจังหวัดในระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2571 – 2580)

วัตถุประสงค์	ทิศทางการพัฒนา
เพื่อยกระดับระบบการผลิตเกษตร-ปศุสัตว์สู่ระบบ BCG Economy ที่มีมูลค่าสูง พร้อมเป็นฐานผลิตสินค้าเกษตรและปศุสัตว์แห่งอีสานตอนล่าง	- พัฒนาเกษตร-ปศุสัตว์อัจฉริยะ (Smart Agro-Livestock System) โดยใช้เทคโนโลยี IoT, Data Dashboard และระบบชลประทานอัจฉริยะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต - สร้างมูลค่าเพิ่มด้วยนวัตกรรมด้านเกษตรและปศุสัตว์ (Bio Innovation) แปรรูปสินค้าปศุสัตว์และเกษตรให้เป็นผลิตภัณฑ์สุขภาพ-อาหารฟังก์ชัน - จัดตั้งและขยายคลัสเตอร์เกษตร-ปศุสัตว์ BCG เพื่อเชื่อมโยงภาคการผลิต การแปรรูป และการตลาดทั้งในประเทศและอาเซียน - ส่งเสริมระบบเกษตรหมุนเวียนและคาร์บอนเครดิต (Circular & Low Carbon Farming) เพื่อลดของเสียและเพิ่มรายได้จากการซื้อขายคาร์บอน - ยกระดับเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการ BCG (BCG Farm repreneur) ผ่านการพัฒนาทักษะ นวัตกรรม และเครือข่ายธุรกิจ
เพื่อสร้างระบบสิ่งทอหมุนเวียน (Circular Textile) จากผ้าไหมท้องถิ่นสู่ Zero Waste Creative Fashion & Craft Hub แห่งอาเซียน	- สร้างห่วงโซ่คุณค่าผ้าไหมหมุนเวียน (Circular Silk Value Chain) ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เพื่อให้เกิด Zero Waste Production - พัฒนาเส้นใยไหมและสิ่งทอเชิงนวัตกรรม (Bio Fiber & Green Textile Innovation) จากวัสดุธรรมชาติและเศษไหมเหลือใช้ - ส่งเสริมแฟชั่นหมุนเวียนและหัตถศิลป์สร้างสรรค์ (Circular Fashion & Creative Craft) เพื่อเข้าสู่ตลาด BCG Fashion และ Creative Economy

วัตถุประสงค์	ทิศทางการพัฒนา
	4. จัดตั้งศูนย์นวัตกรรมและออกแบบไหมหมุนเวียนระดับอาเซียน (ASEAN Circular Silk Innovation Center) เพื่อเป็นศูนย์กลางองค์ความรู้และการค้า 5. ผลักดันมาตรฐาน ESG และ Green Label สำหรับสิ่งทอหมุนเวียน เพื่อสร้างภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์ไทยในตลาด
เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานมรดก-สุขภาพ-สีเขียว ไปสู่การเป็น “ศูนย์กลาง Green Heritage & Wellness Experience ของอาเซียน”	1. วางระบบนิเวศการท่องเที่ยวสีเขียว (Green Tourism Ecosystem) ที่เชื่อมโยงมรดก วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ 2. พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรม-สุขภาพ (Cultural & Wellness Route) ให้เป็นต้นแบบของอีสานตอนล่าง 3. ยกกระดับแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนสู่มาตรฐาน Carbon Neutral & ESG เพื่อสร้างภาพลักษณ์ Green Destination 4. สร้างคลัสเตอร์การท่องเที่ยวสีเขียวระดับอาเซียน (BCG Green Tourism Cluster) ที่ บู ร ณ า ก า ร ร ัฐ -เอ ก ช น -ชุ ม ช น -สถาบันการศึกษา 5. ผลักดันนครชัยบุรินทร์สู่ “ASEAN Green Heritage & Wellness Hub” ด้วยการพัฒนาเมืองต้นแบบและเส้นทางข้ามพรมแดน

5. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาในอนาคตของกลุ่มจังหวัดในระยะ 10 ปี และถ่ายทอดในแต่ละช่วงระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2571 – 2575 และ พ.ศ. 2576 – 2580)

การถ่ายทอดเป้าหมาย ในแต่ละช่วงระยะเวลา 5 ปี		ค่าเป้าหมาย	
		พ.ศ. 2571 – 2575	พ.ศ. 2576 – 2580
เป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัด (5 ปี) (เป็นเป้าหมายการพัฒนาที่จะปรากฏในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด)		เป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัด (5 ปี)	เป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัด (5 ปี)
ตัวชี้วัด/ ค่า เป้าหมาย	ดชว.1 อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น (ค่าฐาน ปี 66 (แบบปริมาณลูกโซ่) = 51,505 ลบ.)	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 (เพิ่มขึ้น 2,575.25 ล้านบาท)	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5
	ดชว.2 ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ใหม่เพิ่มขึ้น (ค่าฐาน ปี 65 - 67 เฉลี่ย = 8,285.05 ลบ.)	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 (เพิ่มขึ้น 828.51 ล้านบาท)	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10
	ดชว.3 ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว (ค่าฐาน ปี 67 = 36,938.67 ลบ.)	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 (เพิ่มขึ้น 7,387.74 ล้านบาท)	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20

หมายเหตุ : โปรดระบุตัวชี้วัดและค่าฐานที่มีความสำคัญสูงที่สามารถสะท้อนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัดในแต่ละช่วงได้อย่างเป็นรูปธรรม

6. แผนงาน/โครงการสำคัญเพื่อขับเคลื่อนตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาในอนาคตของกลุ่มจังหวัด (ควรมีความเชื่อมโยงกันในลักษณะห่วงโซ่การพัฒนา/ห่วงโซ่คุณค่า (Value chain) ที่สามารถสะท้อนการบรรลุวัตถุประสงค์ได้)

แผนงานสำคัญ	แผนงานย่อยในช่วงระยะ 5 ปี โครงการสำคัญภายใต้แผนงาน พ.ศ. 2571 - 2575	แผนงานย่อยในช่วงระยะ 5 ปี โครงการสำคัญภายใต้แผนงาน พ.ศ. 2576 - 2580
แผนงานที่ 1 : การพัฒนาเกษตรและปศุสัตว์อัจฉริยะ บนฐานเศรษฐกิจ BCG (Smart Agro-Livestock Program)	1. โครงการจัดตั้งศูนย์นวัตกรรมและปศุสัตว์เชิงชีวภาพ (BCG Smart Agro-Livestock Hub Accelerator) 2. โครงการพัฒนาระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ (Smart Farm & Irrigation Sandbox Program) 3. โครงการขยายฟาร์มอัจฉริยะและแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและปศุสัตว์ชีวภาพเชิงพาณิชย์ (Bio Pilot Processing Program)	1. โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจนวัตกรรมผลิตภัณฑ์โปรตีนชีวภาพอาเซียน (ASEAN Bio Product Innovation Zone) 2. โครงการพัฒนา Supply Chain อัจฉริยะด้านเกษตร-ปศุสัตว์ (Smart Supply Chain Integration Project) 3. โครงการยกระดับฟาร์มสู่มาตรฐาน Carbon Neutral และส่งออกระดับอาเซียน (ASEAN-ready SME Development Program)
แผนงานที่ 2 : การพัฒนาอุตสาหกรรมไหมและสิ่งทอหมุนเวียนเชิงสร้างสรรค์ (Circular Silk & Creative Fashion Program)	1. โครงการพัฒนาพันธุ์หม่อน-ไหม และระบบนิเวศเกษตรน้ำเพื่อการเลี้ยงไหมอย่างยั่งยืน (Silk Agro-Eco Water Program) 2. โครงการพัฒนาเส้นใยไหมหมุนเวียนและแฟชั่นต้นแบบ (Circular Silk & Bio Fiber Development Program) 3. โครงการย้อมสีธรรมชาติและพัฒนาผลิตภัณฑ์ไหม Zero Waste (Natural Dye & Green Textile Lab Program)	1. โครงการจัดตั้งศูนย์นวัตกรรมและออกแบบไหมหมุนเวียนระดับอาเซียน (ASEAN Circular Silk Innovation & Design Center) 2. โครงการพัฒนาเมืองหัตถศิลป์ไหมหมุนเวียนอัจฉริยะ (Smart Heritage Craft City Program) 3. โครงการสร้างพันธมิตรการค้าแฟชั่นไหมหมุนเวียนระดับอาเซียน-ญี่ปุ่น-ยุโรป (Global Creative Silk Partnership Program)

แผนงานสำคัญ	แผนงานย่อยในช่วงระยะ 5 ปี โครงการสำคัญภายใต้แผนงาน พ.ศ. 2571 - 2575	แผนงานย่อยในช่วงระยะ 5 ปี โครงการสำคัญภายใต้แผนงาน พ.ศ. 2576 - 2580
แผนงานที่ 3 : การพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม-สุขภาพ-สีเขียว (Green Heritage & Wellness Tourism Program)	1. โครงการสำรวจและออกแบบแผนแม่บทการท่องเที่ยวสีเขียว (Green Destination Master Plan Program) 2. โครงการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมต้นแบบ (Heritage & Wellness Route Prototype Program) 3. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสุขภาพสีเขียวและเครือข่ายชุมชน BCG (Green Wellness Destination Program)	1. โครงการพัฒนาเมืองต้นแบบการท่องเที่ยวสีเขียวระดับอาเซียน (ASEAN Green Heritage City Program) 2. โครงการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวข้ามพรมแดนเชื่อมอาเซียน (Cross-border Wellness Trail Program) 3. โครงการรับรองมาตรฐาน ESG-Carbon Neutral สำหรับแหล่งท่องเที่ยว (Sustainable Tourism Certification Program)
แผนงานที่ 4 : การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ BCG แบบบูรณาการ และยกระดับผู้นำ อาเซียน (Integrated BCG Cluster Leadership Program)	1. โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกรนวัตกรรมและผู้ประกอบการ BCG (BCG Farmer & Entrepreneur Program) 2. โครงการพัฒนาระบบข้อมูลดิจิทัลและตลาดออนไลน์กลุ่มจังหวัด (Digital Marketplace & Data Dashboard) 3. โครงการสร้างคลัสเตอร์บูรณาการระหว่างภาคเกษตร-ไหม-ท่องเที่ยว (BCG Cluster Integration Project)	1. โครงการพัฒนา BCG Green Finance และระบบคาร์บอนเครดิต (BCG Green Investment & Carbon Credit Program) 2. โครงการส่งเสริมภาพลักษณ์ Soft Power “NakhonchaiBurin BCG Innovation” ในระดับอาเซียน (ASEAN Branding Project) 3. โครงการประกาศความเป็นผู้นำระดับภูมิภาค “ASEAN Sustainable BCG Leadership Summit”

หมายเหตุ : แผนงานและโครงการจะต้องนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาในขนาดของกลุ่มจังหวัด

ภาคผนวก

รายการตรวจสอบการดำเนินการตาม
พระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

การดำเนินการ	ดำเนินการแล้ว	ไม่ได้ดำเนินการ
๑) สำรวจความคิดเห็นของประชาชนในกลุ่มจังหวัดด้วยวิธีการ ดังต่อไปนี้ ☐ มอบให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา หรือบุคคลอื่นใด ทำการศึกษาสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในกลุ่มจังหวัด ☒ มอบให้ฝ่ายเลขานุการ ก.บ.ก. ดำเนินการหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นทำการศึกษาสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในกลุ่มจังหวัด ☐ มอบให้ฝ่ายเลขานุการ ก.บ.ก. ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในกลุ่มจังหวัด โดยการสำรวจผ่านระบบออนไลน์ ☐ แต่งตั้งคณะกรรมการของ ก.บ.ก. ขึ้นคณะหนึ่ง ทำหน้าที่ประสานงานเพื่อให้ได้ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในกลุ่มจังหวัด ☐ ดำเนินการอื่นตามที่ ก.บ.ก. เห็นสมควร โดยดำเนินการ.....	✓	
๒) จัดประชุมหารือร่วมกันกับหัวหน้าส่วนราชการที่มีสถานที่ตั้งทำการอยู่ในกลุ่มจังหวัด หรือมีเขตอำนาจหน้าที่ในกลุ่มจังหวัดไม่ว่าจะเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือราชการบริหารส่วนกลาง หัวหน้าหน่วยงานที่เป็นรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐบรรดาที่มีสถานที่ตั้งทำการอยู่ในกลุ่มจังหวัดหรือมีเขตอำนาจหน้าที่ในจังหวัด ผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดในกลุ่มจังหวัด รวมทั้งผู้แทนภาคประชาสังคม และผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาในอนาคตของกลุ่มจังหวัด	✓	

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ ทั้งนี้ได้แนบรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.ก.) มาพร้อมนี้ด้วย

ลงชื่อ

(นายชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม)

ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา

หัวหน้ากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

แบบรายงานการปรับตัวอุปสงค์และทิศทางการพัฒนาในอนาคตของกลุ่มจังหวัด

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

เหตุผลการปรับตัวอุปสงค์ และทิศทางการพัฒนาในอนาคตของกลุ่มจังหวัด	ระบุ	เหตุผลความจำเป็นที่ขอปรับ
1) การปรับตัวอุปสงค์และทิศทางการพัฒนา ในอนาคตของกลุ่มจังหวัดตามกรอบระยะเวลา การปรับเป้าหมายฯ ทุก 5 ปี	☒	
2) การปรับตัวอุปสงค์และทิศทางการพัฒนา ในอนาคตของกลุ่มจังหวัดระหว่างปี กรณีที่มี ความจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนี้		
2.1 การปรับยุทธศาสตร์ชาติ	☐	
2.2 การปรับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ	☐	
2.3 การปรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	☐	
2.4 แผนระดับชาติอื่น ๆ	☐	
2.5 บริบทการเปลี่ยนแปลงใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อ พื้นที่อย่างมีนัยสำคัญ	☐	

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ ทั้งนี้ ได้แนบรายงาน
การประชุมคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.ก.) มาพร้อมนี้ด้วย

ลงชื่อ

(นายชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม)

ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา

หัวหน้ากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ภาคผนวก ก.

ข้อมูลสถานการณ์การพัฒนากลุ่มจังหวัดในด้านต่าง ๆ
ย้อนหลังไม่น้อยกว่า 5 ปี

1. ข้อมูลสถิติที่นำมาประกอบการจัดทำวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาในอนาคต

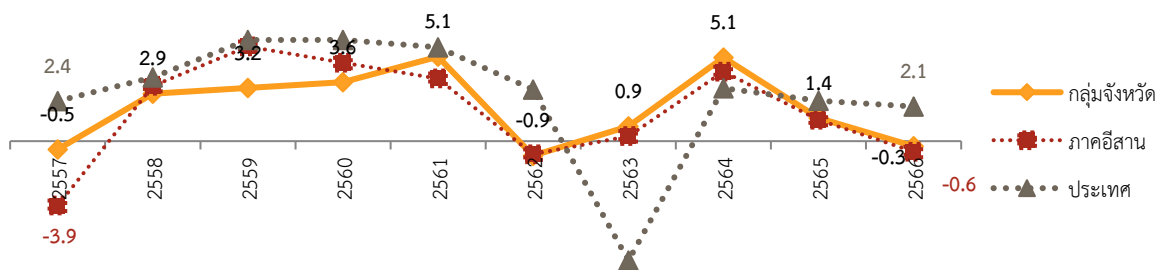
1.1 สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ

(1) อัตราการเติบโตของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนล่าง 1 แบบปริมาณลูกโซ่ (ร้อยละ)

อัตราการขยายตัวของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง 1 แบบปริมาณลูกโซ่ (Gross provincial cluster product (CVMs)) ระหว่างปี พ.ศ. 2557 - 2566 สะท้อนถึงแนวโน้มการเติบโตของภาคและประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2566 ลดลงอยู่ที่ร้อยละ -0.3 ต่ำกว่าระดับประเทศ (ร้อยละ 2.1) แต่สูงกว่าระดับภาค (ร้อยละ -0.6) ตามกราฟที่ 1 ข้างท้ายนี้

กราฟที่ 1 : อัตราการเติบโตของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดฯ แบบปริมาณลูกโซ่

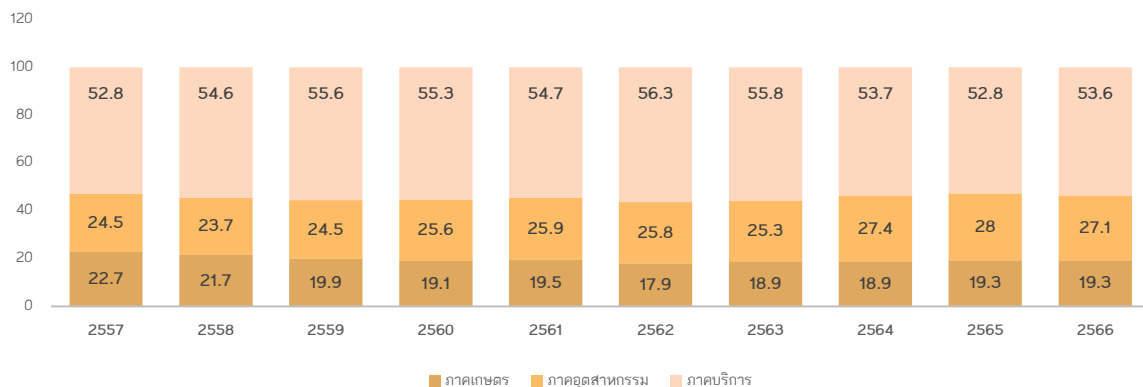

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(2) สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

GPP ณ ราคาประจำปี (%) ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2557 - 2566 สัดส่วนของภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลง ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2557 ภาคเกษตรมีสัดส่วนอยู่ที่ 22.7 % ปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2566 อยู่ที่ 19.3% ภาคอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2557 อยู่ที่ 24.5% ปัจจุบันปี พ.ศ. 2566 อยู่ที่ 27.1% ปรากฏตามกราฟที่ 2 ข้างท้ายนี้

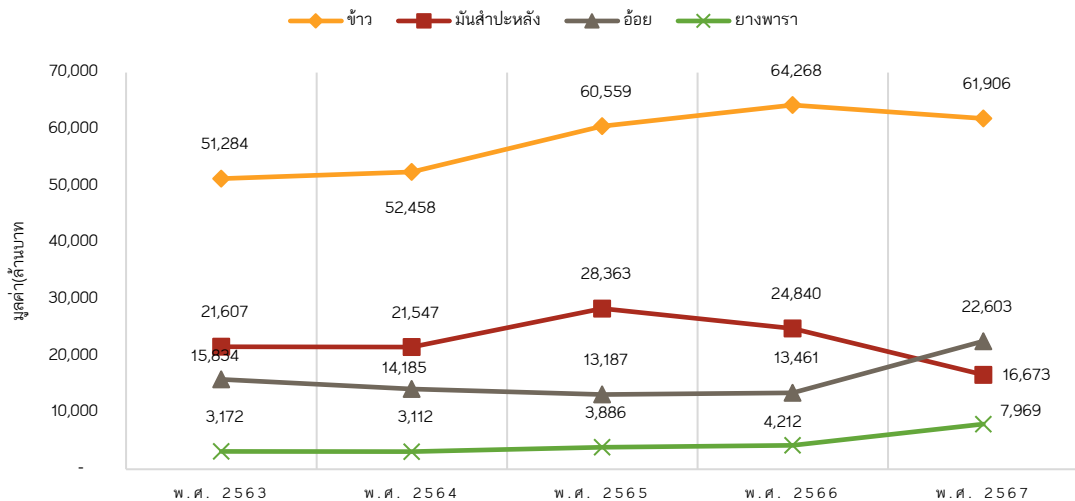
กราฟที่ 2 : แสดงสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เมื่อเปรียบเทียบมูลค่ารวมของพืชแต่ละชนิด พบว่ามูลค่ารวมของข้าว (รวมข้าวหอมมะลิและข้าวทั่วไป) เป็นพืชที่มีมูลค่ารวมสูงสุด รองลงมาเป็นมันสำปะหลัง อ้อย และยางพาราตามลำดับ ปรากฏตามกราฟที่ 3 ข้างทำนองนี้

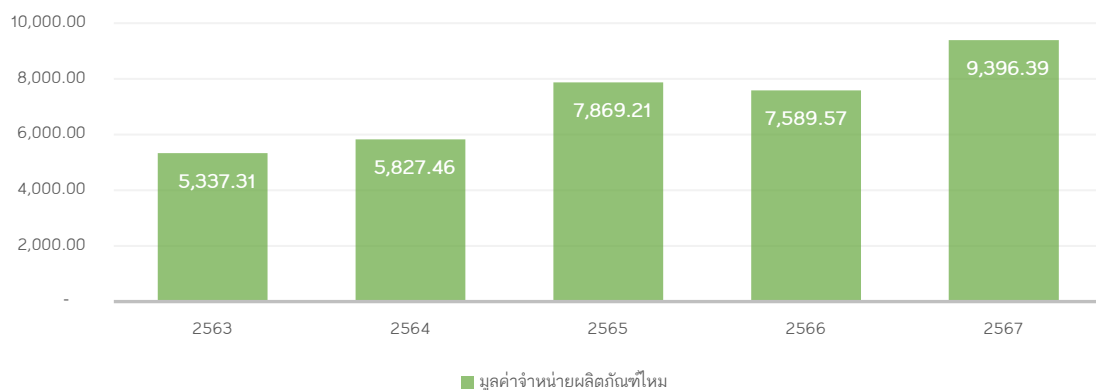
กราฟที่ 3 : มูลค่ารวมของพืชเศรษฐกิจหลัก

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

(3) **ผลิตภัณฑ์ใหม่** รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ใหม่ในภาพรวมของกลุ่มจังหวัด ฯ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยปี พ.ศ. 2567 มีมูลค่าถึง 9,396.39 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ที่มีมูลค่า 7,589.57 ล้านบาท ร้อยละ 23.81 ปรากฏตามกราฟที่ 4 ข้างทำนองนี้

กราฟที่ 4 : มูลค่าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ใหม่

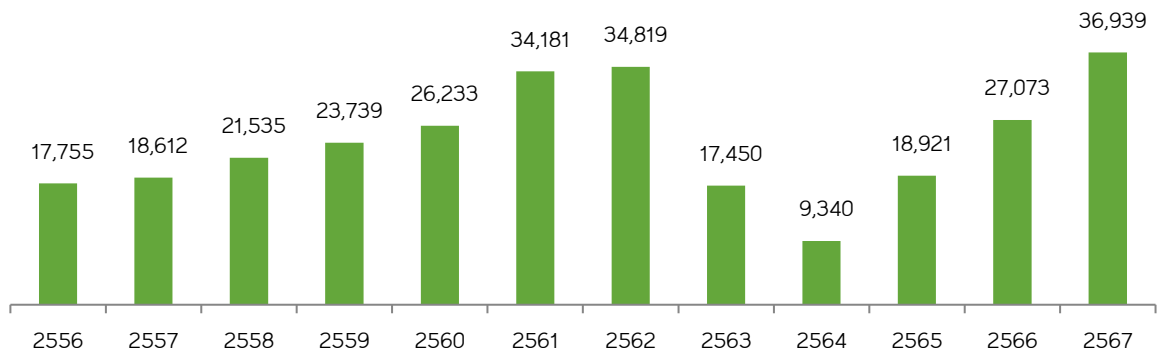

ที่มา : ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ และสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

หมายเหตุ ข้อมูลปี 2563 ขาดข้อมูลของศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ จ.ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์

(4) **การท่องเที่ยว** ช่วงก่อนปี 2563 รายได้การท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งช่วงปี 2563 – 2564 ลดลงเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) และเริ่มมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นภายหลังสถานการณ์โควิด – 19 เริ่มดีขึ้นช่วงปี 2565 และในปี 2567 มีรายได้ถึง 36,939 ล้านบาท ปรากฏตามกราฟที่ 5 ข้างทำนองนี้

กราฟที่ 5 : รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)

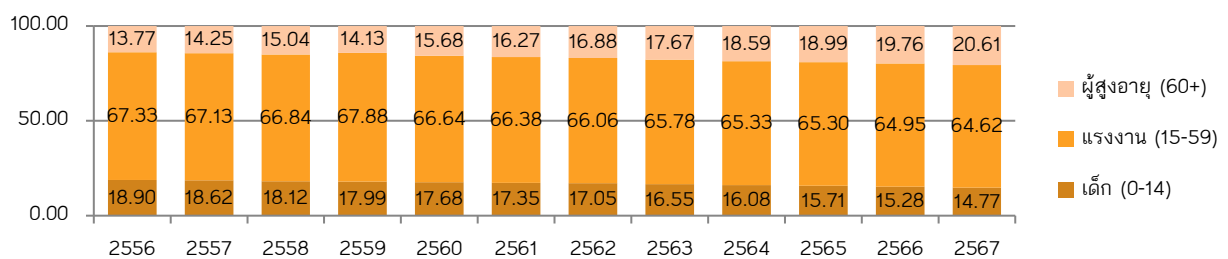
ที่มา : กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

1.2 สถานการณ์ด้านสังคมที่สำคัญ

(1) โครงสร้างและคุณภาพประชากร

ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2567 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่าสัดส่วนประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ผู้สูงอายุมีเพิ่มขึ้น ปรากฏตามกราฟที่ 6 ข้างทำนองนี้

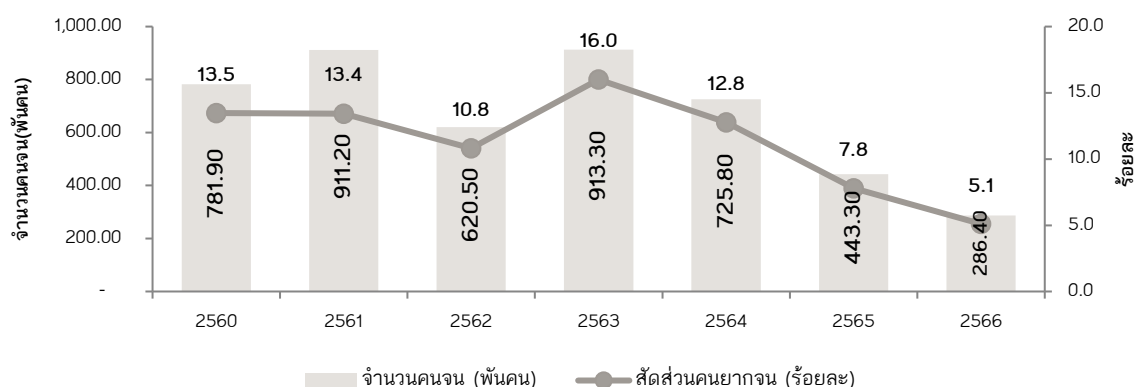
กราฟที่ 6 : แสดงสัดส่วนของประชากรแบ่งตามวัยของกลุ่มจังหวัด

(2) ความยากจนและการกระจายรายได้

จำนวนคนยากจนและสัดส่วนคนยากจนมีแนวโน้มลดลง ปรากฏตามกราฟที่ 7 ข้างทำนองนี้

กราฟที่ 7 : แสดงจำนวนคนจน (พันคน) และสัดส่วนคนยากจน (ร้อยละ)

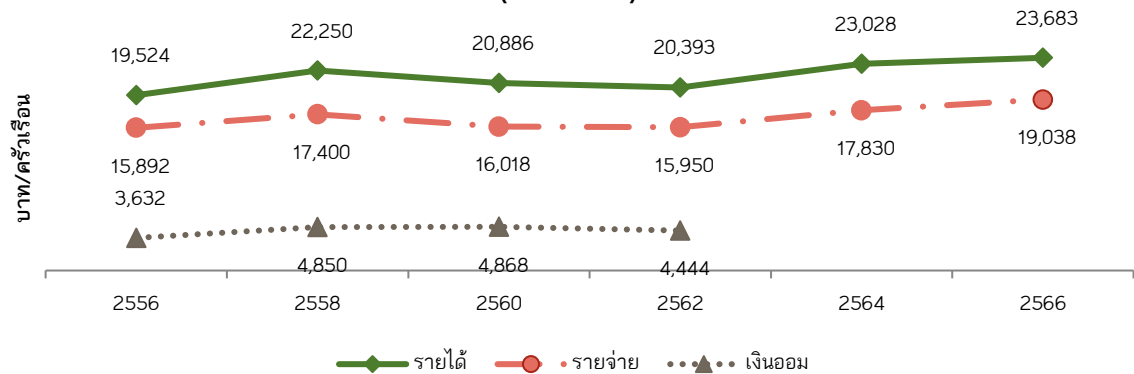

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

(3) รายได้และหนี้สินต่อครัวเรือน

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 รายได้ต่อครัวเรือนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น พร้อมกับที่รายจ่ายต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้นตามเช่นเดียวกัน สำหรับเงินออมมีแนวโน้มการออมลดลง ปรากฏตามกราฟที่ 8 ข้างท้ายนี้

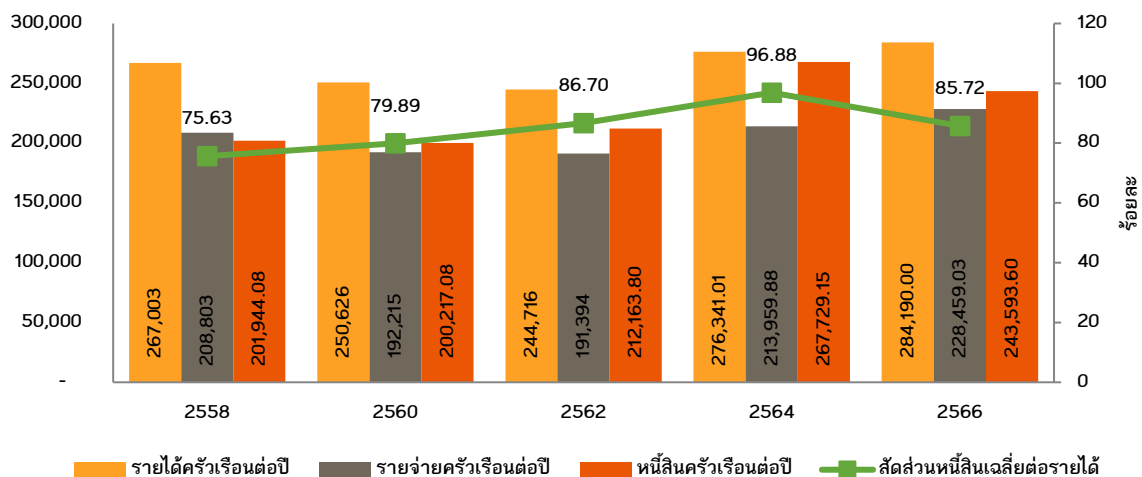
กราฟที่ 8 : แสดงการเปรียบเทียบ รายได้ รายจ่าย เงินออมเฉลี่ยต่อครัวเรือน
(บาท/เดือน)

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หนี้สินเฉลี่ยของครัวเรือนต่อปีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยปี พ.ศ. 2566 มีหนี้สินอยู่ที่ 243,593.60 คิดเป็นร้อยละ 85.72 ของรายได้เฉลี่ยครัวเรือน ลดลงจากปีก่อนที่มีหนี้สินอยู่ที่ 267,729.15 บาท/ครัวเรือน/ปี ทำให้มีสัดส่วนหนี้สินต่อรายได้ลดลง ตามกราฟที่ 9 ข้างท้ายนี้

กราฟที่ 9 : เปรียบเทียบรายได้ รายจ่าย หนี้สิน และสัดส่วนหนี้สินต่อรายได้

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ เก็บข้อมูลทุก 2 ปี

(4) การศึกษา

(4.1) จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยอายุ 15-59 ปี ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2557 – 2566 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่ยังต่ำกว่าระดับประเทศ โดยจังหวัดนครราชสีมาปีการศึกษาเฉลี่ยมากที่สุดในกลุ่มจังหวัดฯ รองลงมาเป็นจังหวัดชัยภูมิ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์ ปรากฏตามตารางที่ 1 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 1 : จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยอายุ 15-59 ปี

ภาค/กลุ่มจังหวัด	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
ประเทศ	9.00	9.33	9.40	9.52	9.57	9.65	9.86	9.96	10.23	10.24
กรุงเทพมหานคร	11.70	11.50	11.51	11.66	11.75	11.66	11.76	11.42	11.26	11.25
ภาคเหนือ	8.40	8.50	8.59	8.74	8.89	8.99	9.18	9.38	9.56	9.51
ภาคกลาง	9.30	9.60	9.63	9.72	9.72	9.83	10.08	10.17	10.34	10.31
ภาคใต้	9.20	9.20	9.28	9.41	9.35	9.43	9.63	9.85	9.77	9.78
ภาคอีสาน	8.50	8.41	8.52	8.59	8.68	8.81	9.02	9.26	9.25	9.29
กลุ่มจังหวัดฯ	8.80	8.38	8.54	8.64	8.65	8.89	N/A	N/A	N/A	N/A
นครราชสีมา	9.20	8.50	8.90	9.00	8.87	9.23	9.35	9.64	9.84	9.92
ชัยภูมิ	8.80	8.40	8.40	8.20	8.29	8.72	8.70	8.94	9.23	9.63
บุรีรัมย์	8.20	8.40	8.20	8.40	8.45	8.41	8.91	9.08	9.49	9.57
สุรินทร์	9.00	8.10	8.20	8.40	8.63	8.73	8.97	8.97	8.83	9.38

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

(4.2) คะแนนเฉลี่ยการทดสอบ O-Net ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของกลุ่มจังหวัด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2560 – 2566 พบว่า มีแนวโน้มลดลง ซึ่งลดลงตามระดับระดับประเทศ โดยในปี 2566 จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดเดียวในกลุ่มจังหวัดฯ ที่มีคะแนนเพิ่มขึ้น และอยู่ในลำดับที่ 16 จาก 77 จังหวัด ปรากฏตามตารางที่ 2 ข้างทำนองนี้

ตารางที่ 2 : คะแนนเฉลี่ยการทดสอบ O-Net ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (%)

จังหวัด	คะแนนเฉลี่ยการทดสอบ O-Net ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (%)							ลำดับ		
	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2564	2565	2566
นครราชสีมา	31.31	32.91	30.50	31.95	31.14	29.65	29.76	48	44	42
ชัยภูมิ	29.24	31.07	28.66	29.67	29.25	28.62	28.58	71	65	62
บุรีรัมย์	30.43	32.13	29.87	30.89	30.17	30.44	29.38	55	35	49
สุรินทร์	31.29	33.18	30.87	32.33	30.39	30.10	32.5	52	40	16
กลุ่มจังหวัด	30.57	32.48	30.13	31.40	30.34	29.70	29.83			
ภาคอีสาน	30.25	32.09	29.9	31.23	29.96	29.16	29.05			

จังหวัด	คะแนนเฉลี่ยการทดสอบ O-Net ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (%)							ลำดับ		
	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2564	2565	2566
ประเทศ	32.22	34.37	31.64	32.98	31.92	29.92	29.85			

ที่มา : จากหนังสือดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2566 จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(5) ด้านสุขภาพของประชากรของกลุ่มจังหวัด

อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร ระหว่างปี 2562 – 2567 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่าจำนวนแพทย์น้อยลง โดยในปี พ.ศ. 2567 แพทย์ 1 คน ต้องรับผิดชอบประชากรของกลุ่มจังหวัดฯ จำนวน 3,252 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่มากกว่าปี พ.ศ. 2562 ที่มีแพทย์ 1 คน ต่อ จำนวนประชากร 2,674 คน โดยจังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่มีสัดส่วนแพทย์ต่อประชากรดีที่สุด อยู่ที่จังหวัดบุรีรัมย์ แพทย์ 1 คน ต่อประชากร จำนวน 3,018 คน ทั้งนี้ กลุ่มจังหวัดฯ ยังมีอัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรมากกว่าค่ากลางของประเทศ ซึ่งมีจำนวนอยู่ที่ 2,907 คน ปรากฏตามตารางที่ 3 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 3 : อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร

จังหวัด	อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร (คน)					
	2562	2563	2564	2565	2566	2567
นครราชสีมา	2,155	2,577	2,394	3,055	3,039	3,184
ชัยภูมิ	3,242	3,965	4,052	4,203	3,920	4,339
บุรีรัมย์	3,248	3,786	3,439	3,354	3,178	3,018
สุรินทร์	3,007	3,500	3,185	3,300	3,088	3,029
กลุ่มจังหวัด	2,674	3,230	2,956	3,327	3,202	3,252
อีสาน	2,618	2,951	2,761	3,309	3,254	3,093
ประเทศ	2,045	1,794	1,680	3,073	3,223	2,907

ที่มา : ระบุฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย <http://benchmark.moi.go.th> (พ.ศ. 2562)

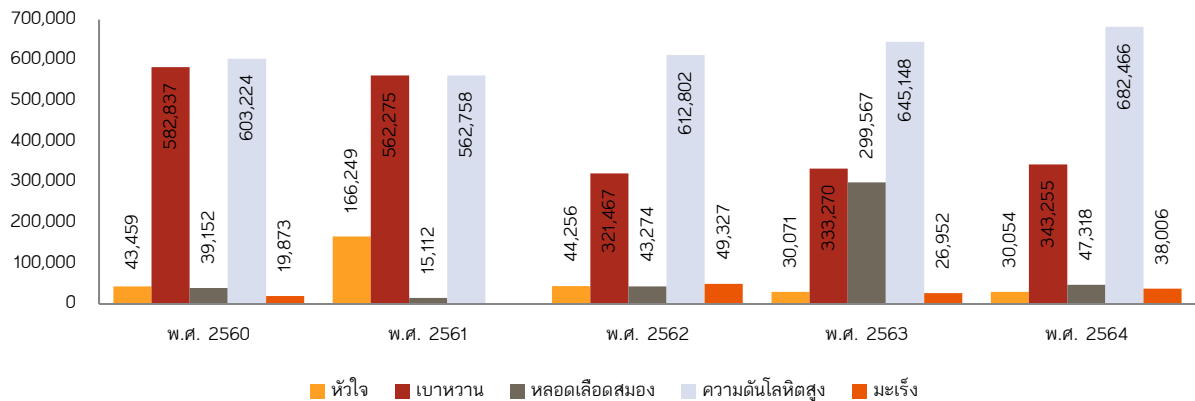
กลุ่มคลังข้อมูลสถิติ กองสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (พ.ศ. 2563 - 2564)

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565 - 2567)

และจากการคำนวณ จำนวนประชากร (คน) ÷ จำนวนแพทย์ (คน)

จำนวนผู้ป่วยโรคสำคัญ 5 โรค ได้แก่ โรคหัวใจ โรคเบาหวาน โรคหลอดเลือดสมอง โรคความดันโลหิตสูง และโรคมะเร็ง ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2564 มีแนวโน้มผู้ป่วยเพิ่มขึ้น โดยมีผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงมากที่สุด รองลงมาคือเบาหวาน และโรคหลอดเลือดสมอง

กราฟที่ 10 : จำนวนผู้ป่วย 5 โรคสำคัญ (ราย)

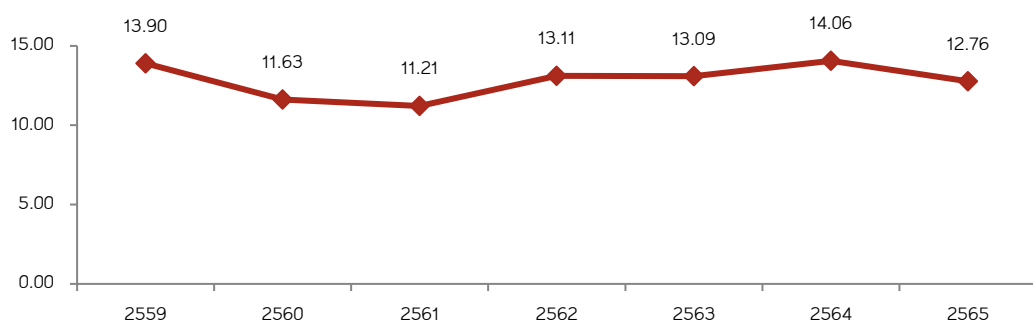
ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในกลุ่มจังหวัด และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย

1.3 สถานการณ์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ

(1) สัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่ทำการเกษตร

สัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่ทำการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยปี พ.ศ. 2565 มีพื้นที่ชลประทาน 2,833,726 ไร่ มีพื้นที่ทำการเกษตร 22,209,718 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.76 น้อยกว่าปีก่อนที่มีพื้นที่ชลประทาน 2,868,463 ไร่ ต่อพื้นที่ทำการเกษตร 20,403,154 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.06 ซึ่งมีสัดส่วนมากกว่า เนื่องจากพื้นที่ชลประทานมากกว่า แต่พื้นที่ทำการเกษตรน้อยกว่า (พื้นที่กลุ่มจังหวัดฯ รวม 32,323,870 ไร่) ปรากฏตามกราฟที่ 11 ข้างท้ายนี้

กราฟที่ 11 : สัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตร

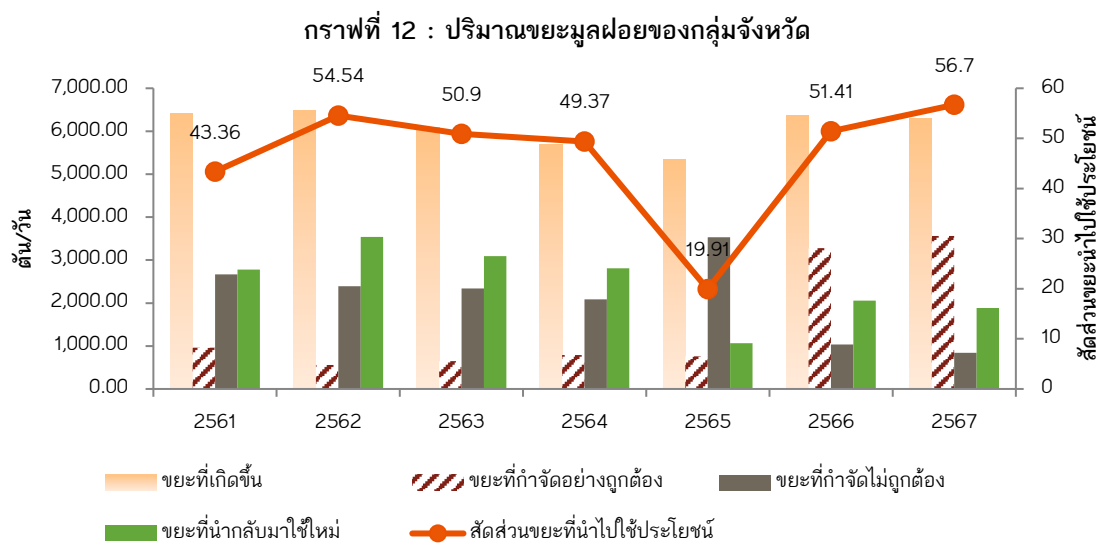

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

พท.เกษตร จาก สนง.เศรษฐกิจการเกษตร, พท. ชลประทาน ข้อมูลสารสนเทศ 2561 กรมชลประทาน

(2) การจัดการขยะ

ข้อมูลจากสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 11 (นครราชสีมา) ช่วงปี พ.ศ. 2561 - 2567 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีปริมาณขยะที่เกิดขึ้นลดน้อยลง แต่ปริมาณขยะที่นำกลับไปใช้ใหม่มีปริมาณลดลง โดยลดลงไปตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 ปรากฏตามกราฟที่ 12 ข้างท้ายนี้

ที่มา : สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 11

ภาคผนวก ข.

ข้อมูลการพัฒนากลุ่มจังหวัดในด้านต่าง ๆ

ผลการดำเนินงานที่สำคัญตามประเด็นการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

1) ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาขีดความสามารถเกษตรกรอุตสาหกรรมครบวงจร

ผลการดำเนินงานช่วงปี พ.ศ. 2564 – 2568 พบว่าสามารถบรรลุตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร ณ ราคาประจำปี เกินค่าเป้าหมาย เนื่องจากเศรษฐกิจช่วงปี 2564 – 2565 เป็นช่วงที่ประสบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งทำให้ภาคบริการหดตัวลง เนื่องจากมีมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสดังกล่าว มีการจำกัดการเดินทาง และการประกอบกิจการบางแห่งได้ปิดตัวลง แรงงานกลับสู่ภูมิลำเนา บางส่วนเข้าสู่การเป็นแรงงานภาคเกษตร ประกอบกับภาครัฐได้มีมาตรการฟื้นฟูสถานะเศรษฐกิจ และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีจุดเน้นการพัฒนาด้านเกษตร ปศุสัตว์อย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมที่พัฒนาทักษะเกษตรกร การลดต้นทุนการผลิต การถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรม การแปรรูป การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย ในด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญ มีพื้นที่การเกษตรได้รับประโยชน์จากแหล่งน้ำเพิ่มขึ้น แม้ว่าในปี 2564 และ ปี 2565 จะไม่ถึงเป้าหมาย เนื่องจากค่าเป้าหมายตั้งไว้ตามค่าของงบประมาณ จึงทำให้ในปี 2566 – 2568 ได้ปรับค่าเป้าหมายใหม่ ให้สอดคล้องกับที่จะได้รับจัดสรรงบประมาณ ซึ่งทำให้สามารถบรรลุได้ตามเป้าหมาย และฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่ได้รับรองมาตรฐานที่เพิ่มขึ้นปี 2564 – 2565 เกินเป้าหมาย ส่วนปี 2566 ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สำหรับปี 2567 – 2568 ไม่ได้รับงบประมาณดำเนินการ จึงไม่มีผลการดำเนินงาน ปรากฏตามตารางที่ 1 ข้างทำนองนี้

ตารางที่ 1 : ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนาที่ 1

ตัวชี้วัด	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568
1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร					
ฐานข้อมูลจากสภาพนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปี 2562 = 98,504 ล้านบาท					
เป้าหมาย *ปี 66 – 67 คิดจากฐาน 62	2	2.5	0.5 (+492.52)	0.5 (+492.52)	0.5 (+539.06)
ผลการดำเนินงาน ข้อมูล ปี 2563 = 102,337 ลบ. ข้อมูล ปี 2564 = 108,596 ลบ. (ข้อมูล สศช.ในปี 2568)	108,596 ลบ. (+6,259) ร้อยละ 6.12	117,292 ลบ. (+8,696) ร้อยละ 8.01	120,316 ลบ. (+3,025) ร้อยละ 2.58	N/A	N/A
2. พื้นที่การเกษตรได้รับประโยชน์จากแหล่งน้ำเพิ่มขึ้น (ไร่)					
เป้าหมาย	13,500	13,500	2,500	2,500	2,500
ผลการดำเนินงาน	3,686 (10 แห่ง)	3,875 (8 แห่ง)	9,726 (14 แห่ง)	7,055 (13 แห่ง)	6,165 (14 แห่ง)
3. ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่ได้รับรองมาตรฐานที่เพิ่มขึ้น					
เป้าหมาย	20	20	120	150	160
ผลการดำเนินงาน	150 (ฟาร์มแพะ 120 ฟาร์มโคเนื้อ 30)	320 (ฟาร์มแพะ 120 ฟาร์มโคเนื้อ 200)	120 (ฟาร์มแพะ)	- (ไม่ได้รับงบประมาณ)	- (ไม่ได้รับงบประมาณ)

2) ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การค้าชายแดน และผลิตภัณฑ์ใหม่

ผลการดำเนินงานช่วงปี พ.ศ. 2564 – 2568 พบว่าบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด โดยรายได้จากการท่องเที่ยวแม้ว่าจะประสบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งในปี 2564 เป็นช่วงที่มีมาตรการควบคุมการแพร่ระบาด ทำให้รายได้การท่องเที่ยวลดลง โดยคิดเป็นร้อยละ - 46.47 แต่เมื่อสถานการณ์คลี่คลาย รัฐบาลมีนโยบายฟื้นฟูภาคบริการ การท่องเที่ยว ทำให้รายได้การท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ตั้งแต่ปี 2565 เป็นต้นไป แม้ว่าในปี 2566 กลุ่มจังหวัดฯ จะได้รับสนับสนุนงบประมาณเฉพาะด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน) เท่านั้น แต่ปีอื่น ได้รับสนับสนุนงานประมาณทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์ ทำให้มีผลการดำเนินงานที่เกินเป้าหมาย สำหรับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยส่วนใหญ่บรรลุเป้าหมายที่กำหนด เนื่องจากกลุ่มจังหวัดฯ ได้รับงบประมาณสนับสนุนทั้งการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และการจำหน่าย ส่วนปี 2566 ที่ไม่บรรลุเป้าหมาย พบว่า กลุ่มจังหวัดฯ ไม่ได้รับสนับสนุนงบประมาณ ปรากฏตามตารางที่ 2 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 2 : ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนาที่ 2

ตัวชี้วัด	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568
1. รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น (ร้อยละ) ฐานข้อมูลจากกองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปี 2563 (ชาวไทยและชาวต่างประเทศ) = 16,926.02 ล้านบาท					
เป้าหมาย	9.51	3	1 (+166.47)	1.25 (+211.58)	1.50 (+286.98)
ผลการดำเนินงาน ข้อมูลปี 2563 = 17,450.17 ลบ. ร้อยละ -46.47	9,339.77 ลบ. (-8,110.4) ร้อยละ -46.47	18,920.74 ลบ. (+ 9,580.97) ร้อยละ 102.58	27,073.41 ลบ. (+8,152.41) ร้อยละ 43.09	36,938.67 ลบ. (+9,865) ร้อยละ 36.44	25,324.98 (ม.ค.-ส.ค.68)
2. มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ใหม่เพิ่มขึ้น (ร้อยละ) ฐานข้อมูลปี 63 ศูนย์หม่อนไหมฯ =193.88 ลบ. สำนักงานพัฒนาชุมชน = 5,267.06 ลบ. =5,460.94 ลบ.					
เป้าหมาย	2.98	2.98	1 (+52.67)	1.25 (+68.26)	1.5 (+82.94)
ผลการดำเนินงาน	5,827.46 ลบ. (+366.52) ร้อยละ 6.71	7,869.21 ลบ. (+2,041.75) ร้อยละ 35.04	7,589.57 ลบ. (-279.64) ร้อยละ -3.55 (ไม่ได้รับงบประมาณ)	9,396.39 ลบ. (+1,806.82) ร้อยละ 23.81	N/A

3) ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ผลการดำเนินงานในช่วงปี 2564 – 2568 พบว่าสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนด แม้ว่า ในช่วงปี 2566 – 2567 จะไม่ได้รับสนับสนุนงบประมาณเพื่อมาดำเนินการ แต่เมื่อปี 2564 – 2565 มีกิจกรรมที่ส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง การสร้างรายได้ให้ผู้สูงอายุในชุมชนอย่างยั่งยืน ปรากฏตามตารางที่ 3 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 3 : ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนาที่ 3

ตัวชี้วัด	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568
ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้เฉลี่ยครัวเรือนต่อเดือน ฐานข้อมูลจากสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปี 2562 = 20,393 บาท/เดือน (ข้อมูลเก็บสองปีครึ่ง)					
เป้าหมาย	0.5	1	1	1.25	1.50
ผลการดำเนินงาน	23,028 บาท/เดือน/ครัวเรือน (+2,635) ร้อยละ 12.92	N/A	23,683 บาท/เดือน/ครัวเรือน (+655) ร้อยละ 2.84	N/A	N/A

ภาคผนวก ค.

แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มจังหวัด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ชี้แจงสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้ประกอบการ เกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในคลัสเตอร์เกษตร-อาหาร และชีวเศรษฐกิจ (Agri-Food & Bio-Economy Cluster)

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ประเมินศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน ของคลัสเตอร์เกษตร-อาหารและชีวเศรษฐกิจในพื้นที่
2. สำรวจ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความท้าทาย ตามกรอบ Diamond Model ของ Michael E. Porter
3. นำข้อมูลไปใช้ในการ วางแผนยุทธศาสตร์ พัฒนานโยบาย และกำหนดมาตรการสนับสนุน ในการจัดทำวัตถุประสงค์และทิศทางในอนาคตของกลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

วิธีการตอบ

1. กรุณาตอบทุกข้อ ตาม สถานการณ์จริง ของหน่วยงานหรือประสบการณ์ของท่าน
2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก
 - ส่วนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบและลักษณะองค์กร
 - ส่วนที่ 2 : การประเมินศักยภาพตามกรอบ Diamond Model ครอบคลุม 5 มิติ (ปัจจัยการผลิต, เงื่อนไขอุปสงค์, อุตสาหกรรมสนับสนุน, กลยุทธ์/โครงสร้าง/การแข่งขัน, และบทบาทภาครัฐกับปัจจัยโอกาส)
3. ในส่วนที่ 2 โปรดให้คะแนน 1-7 ตามระดับความคิดเห็นของท่าน
 - 1 = ต่ำที่สุด / ไม่มีเลย
 - 7 = สูงมาก / โดดเด่น

การรักษาความลับข้อมูล

- ข้อมูลทุกข้อจะถูกเก็บรักษาเป็น ความลับ และใช้เพื่อวัตถุประสงค์ด้านการวิจัยและการวางแผนเท่านั้น
- ผลการวิเคราะห์จะนำเสนอในภาพรวม โดยไม่เปิดเผยชื่อบุคคลหรือชื่อองค์กร

ระยะเวลาที่ใช้ตอบ

ประมาณ 15-20 นาที

หมายเหตุ: แบบสอบถามนี้ ไม่มีคำตอบถูกหรือผิด กรุณาตอบตามความเป็นจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนา คลัสเตอร์เกษตร-อาหารและชีวเศรษฐกิจ (Agri-Food & Bio-Economy Cluster) ของพื้นที่

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบ (Close-Ended)

1 ประเภทองค์กร/หน่วยงาน (เลือก 1 ข้อ)

- ☐ เกษตรกร / สหกรณ์การเกษตร
- ☐ ผู้ประกอบการแปรรูปอาหาร / ผลิตภัณฑ์ชีวภาพ
- ☐ ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ / คลังสินค้า

- ☐ ผู้จัดจำหน่าย / ผู้ส่งออกผลผลิตเกษตร
- ☐ หน่วยงานภาครัฐ / องค์กรปกครองท้องถิ่น
- ☐ สถาบันการศึกษา / วิจัย / พัฒนาเทคโนโลยี
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

2 ขนาดกิจการ

(เลือก 1 ข้อ – สำหรับภาครัฐหรือสถาบันการศึกษา ให้เลือก “ไม่เกี่ยวข้อง”)

- ☐ รายย่อย/ครัวเรือน (<10 คน หรือรายได้ <10 ล้านบาท/ปี)
- ☐ ขนาดเล็ก (10–49 คน หรือรายได้ 10–50 ล้านบาท/ปี)
- ☐ ขนาดกลาง (50–199 คน หรือรายได้ 50–200 ล้านบาท/ปี)
- ☐ ขนาดใหญ่ (≥200 คน หรือรายได้ ≥200 ล้านบาท/ปี)
- ☐ ไม่เกี่ยวข้อง (N/A)

3. พื้นที่ดำเนินงานหลัก (เลือก 1 ข้อ)

- ☐ นครราชสีมา
- ☐ ชัยภูมิ
- ☐ บุรีรัมย์
- ☐ สุรินทร์
- ☐ อื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ระบุ) _____

4. ประเภทผลิตภัณฑ์/บริการหลัก

(เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ – หากเป็นหน่วยงานสนับสนุนให้เลือก “ไม่เกี่ยวข้อง”)

- ☐ พืชอาหารหลัก (ข้าว, มันสำปะหลัง, อ้อย ฯลฯ)
- ☐ ผลิตภัณฑ์โปรตีนพืช / โปรตีนทางเลือก
- ☐ อาหารแปรรูป / อาหารพร้อมรับประทาน
- ☐ ผลิตภัณฑ์ชีวภาพ (เช่น ไบโอฟอสฟอริก, ไบโอบีโอทอนอล)
- ☐ โลจิสติกส์และบริการสนับสนุน (ขนส่ง, คลังสินค้า)
- ☐ ไม่เกี่ยวข้อง (N/A)
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

5. ประสบการณ์ในธุรกิจเกษตร

(เลือก 1 ข้อ – สำหรับหน่วยงานรัฐ/สถาบันการศึกษา ให้เลือก “ไม่เกี่ยวข้อง”)

- ☐ น้อยกว่า 3 ปี
- ☐ 3–5 ปี

- ☐ 6-10 ปี
- ☐ มากกว่า 10 ปี
- ☐ ไม่เกี่ยวข้อง (N/A)

ส่วนที่ 2 การประเมินศักยภาพทางการแข่งขันด้านปัจจัยการผลิต โดยเกณฑ์การประเมินสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

ระดับ	คำอธิบาย (ไทย)	English Equivalent
1 – ต่ำที่สุด	ขาดความพร้อม/ไม่มีอยู่จริง	Extremely Low
2 – ต่ำมาก	มีเล็กน้อย ไม่เพียงพอ	Very Low
3 – ค่อนข้างต่ำ	มีบ้างแต่ยังต่ำกว่ามาตรฐาน	Low
4 – ปานกลาง	พอใช้ / มาตรฐานทั่วไป	Moderate
5 – ค่อนข้างสูง	เหนือกว่ามาตรฐานบางส่วน	Moderately High
6 – สูง	มีความพร้อมดี สามารถแข่งขันได้	High
7 – สูงมาก/โดดเด่น	ครบถ้วน เป็นจุดแข็งชัดเจน	Extremely High

A. Factor Conditions – ปัจจัยการผลิต

รายการประเมิน	ระดับความพร้อม						
	7	6	5	4	3	2	1
1. ทรัพยากรธรรมชาติ: ความอุดมสมบูรณ์และคุณภาพของดิน น้ำ และ ความเหมาะสมของสภาพภูมิอากาศต่อการผลิต							
2. โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ: ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ระบบชลประทาน คลังสินค้า และโครงข่ายโลจิสติกส์							
3. โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและการสื่อสาร: อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง 5G/ไฟเบอร์ อุปกรณ์ IoT การเข้าถึงข้อมูลตลาด							
4. แรงงานและทุนมนุษย์: ปริมาณและคุณภาพแรงงาน รวมถึงทักษะด้านเกษตรชีวภาพ เทคโนโลยีการแปรรูป และการจัดการสมัยใหม่							
5. การเข้าถึงแหล่งทุนและสินเชื่อ: ความสะดวก เงื่อนไข และต้นทุนของเงินทุนทั้งจากภาครัฐ เอกชน และสถาบันการเงิน							
6. การวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม (R&D): การมีอยู่ของศูนย์วิจัย ห้องปฏิบัติการ และการเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัย/สถาบันวิจัย							
7. เทคโนโลยีและเครื่องจักรกลการผลิต: ความทันสมัยของเครื่องจักร ระบบอัตโนมัติ และการใช้เทคโนโลยีชีวภาพ/ชีวภัณฑ์							
8. สิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน: การจัดการทรัพยากร การบำบัดของเสีย มาตรฐานสิ่งแวดล้อม/คาร์บอนต่ำ							
9. ระบบสนับสนุนบริการธุรกิจ: บริการที่ปรึกษา มาตรฐานคุณภาพ ห้องปฏิบัติการทดสอบ การรับรองมาตรฐานสากล							

ส่วนที่ 3 การประเมินศักยภาพทางการแข่งขันด้านเงื่อนไขและอุปสงค์ โดยเกณฑ์การประเมินสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

ระดับ	คำอธิบาย
1 – ต่ำที่สุด	ไม่มีความต้องการ / ไม่เป็นปัจจัยสำคัญ
2 – ต่ำมาก	มีความต้องการเล็กน้อย ไม่ชัดเจน
3 – ค่อนข้างต่ำ	มีอยู่บ้าง แต่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยตลาด
4 – ปานกลาง	มีในระดับมาตรฐานทั่วไป
5 – ค่อนข้างสูง	มีแนวโน้มเติบโต/ให้ความสำคัญมากขึ้น
6 – สูง	มีความต้องการชัดเจน แข่งขันได้ดี
7 – สูงมาก/โดดเด่น	ความต้องการสูงมาก เป็นจุดแข็งเชิงตลาดอย่างชัดเจน

B. Demand Conditions – เงื่อนไขอุปสงค์

รายการประเมิน	ระดับของความต้องการ						
	1	2	3	4	5	6	7
1. ขนาดและการเติบโตของตลาดในประเทศ: ปริมาณความต้องการสินค้าเกษตร-ชีวภาพภายในประเทศ และแนวโน้มขยายตัว							
2. ขนาดและการเติบโตของตลาดต่างประเทศ: โอกาสการส่งออกสินค้าเกษตร-ชีวภาพไปยังภูมิภาค/ประเทศเป้าหมาย							
3. ความตระหนักและความสำคัญของผู้บริโภคด้านความปลอดภัยอาหารและมาตรฐานคุณภาพ							
4. ความต้องการสินค้าเกษตรอินทรีย์/เกษตรคาร์บอนต่ำ/สินค้ายั่งยืน							
5. ความเปิดกว้างของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์ใหม่/นวัตกรรม (เช่น โปรตีนพืช ผลิตภัณฑ์ชีวภาพใหม่)							
6. ระดับรายได้และกำลังซื้อของผู้บริโภคที่เป็นตลาดเป้าหมาย							
7. การเข้าถึงข้อมูลตลาดและความโปร่งใสด้านราคา (Market Intelligence)							
8. การสนับสนุนจากเครือข่ายผู้จัดจำหน่าย/ค้าปลีกในการผลักดันสินค้าเกษตรชีวภาพ							
9. ความต้องการสินค้าเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) เช่น Functional Food, Superfood, Bio-packaging							
10. ความอ่อนไหวต่อราคา (Price Sensitivity) ของผู้บริโภคเป้าหมาย							

ส่วนที่ 4 การประเมินศักยภาพทางการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง โดยเกณฑ์การประเมินสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

ระดับ	คำอธิบาย
1 – ต่ำที่สุด	ไม่มี/ไม่พร้อมเลย
2 – ต่ำมาก	มีเพียงเล็กน้อย ขาดประสิทธิภาพ
3 – ค่อนข้างต่ำ	มีแต่ยังไม่เพียงพอหรือต่ำกว่ามาตรฐาน
4 – ปานกลาง	พอใช้ตามมาตรฐานทั่วไป
5 – ค่อนข้างสูง	มีการพัฒนาและสนับสนุนในหลายด้าน
6 – สูง	โครงสร้างอุตสาหกรรมสนับสนุนเข้มแข็ง ช่วยเสริมการแข่งขันได้ดี
7 – สูงมาก/โดดเด่น	ครบถ้วน เชื่อมโยงกันอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นจุดแข็งระดับภูมิภาค/สากล

C. Related & Supporting Industries อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง

รายการประเมิน	ระดับของความพร้อม						
	1	2	3	4	5	6	7
1. ความพร้อมของระบบโลจิสติกส์และขนส่ง (ถนน รถไฟ ท่าเรือ ศูนย์กระจายสินค้า)							
2. การมีอยู่ของอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร/ชีวภาพ (โรงงานแปรรูปบรรจุภัณฑ์ มาตรฐาน GMP/HACCP)							
3. เครือข่ายผู้จัดจำหน่ายและค้าปลีก (ตลาดกลาง โครงสร้างค้าส่ง/ค้าปลีกที่เชื่อมโยงเกษตรกร-ผู้ผลิต)							
4. การสนับสนุนด้านวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม (ศูนย์ R&D, ห้องปฏิบัติการ, บริการทดสอบมาตรฐาน)							
5. ความพร้อมของอุตสาหกรรมต้นน้ำ (เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยชีวภาพ วัสดุอุปกรณ์การเกษตรที่มีคุณภาพ)							
6. อุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคสนับสนุน (พลังงานชีวมวล ชีวภาพ ระบบน้ำสะอาด)							
7. ผู้ให้บริการด้านเทคโนโลยีดิจิทัล/ข้อมูล (IoT เกษตรแม่นยำ ระบบติดตามย้อนกลับ Traceability)							
8. สถาบันการเงิน/บริการธุรกิจ (การเข้าถึงสินเชื่อเฉพาะ การประกันภัยพืชผล การให้คำปรึกษาทางการเงิน)							
9. สมาคม/เครือข่ายอุตสาหกรรมและการเชื่อมโยงคลัสเตอร์ (การร่วมมือระหว่างเอกชน-เอกชน หรือเอกชน-รัฐ)							
10. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม ที่สนับสนุนภาพลักษณ์และมูลค่าเพิ่ม							

ส่วนที่ 5 การประเมินศักยภาพทางการแข่งขันด้านกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร และการแข่งขันโดยเกณฑ์การประเมินสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

ระดับ	คำอธิบาย
1 – ต่ำที่สุด	ไม่มีหรือไม่ดำเนินการเลย
2 – ต่ำมาก	มีการดำเนินการเพียงเล็กน้อย ไม่เป็นระบบ
3 – ค่อนข้างต่ำ	มีอยู่บ้างแต่ยังไม่ถึงมาตรฐาน
4 – ปานกลาง	ทำได้ตามมาตรฐานทั่วไป
5 – ค่อนข้างสูง	มีแนวทางที่ชัดเจนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
6 – สูง	โครงสร้างและกลยุทธ์แข็งแกร่ง สามารถแข่งขันได้ดี
7 – สูงมาก/โดดเด่น	ครบถ้วน เป็นจุดแข็งระดับผู้นำของอุตสาหกรรม

D. Firm Strategy / Structure / Rivalry – กลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร และการแข่งขัน

รายการประเมิน	ระดับของการดำเนินการ						
	1	2	3	4	5	6	7
1. วิสัยทัศน์และกลยุทธ์การแข่งขัน: ความชัดเจนของวิสัยทัศน์ แผนธุรกิจ และกลยุทธ์เพื่อสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขัน							
2. โครงสร้างการจัดการและการกำกับดูแล: ระบบบริหารจัดการภายในที่ยืดหยุ่น โปร่งใส และเอื้อต่อการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว							
3. ความสามารถด้านการบริหารห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management)							
4. ระดับการแข่งขันในตลาด: ความเข้มข้นของการแข่งขันภายในคลัสเตอร์และกับตลาดภายนอก							
5. ความสามารถในการสร้างพันธมิตร/เครือข่าย (Networking & Partnership) ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ							
6. การนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมมาใช้ (เช่น Automation, IoT, Data Analytics)							
7. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์: การฝึกอบรมและยกระดับทักษะบุคลากรอย่างต่อเนื่อง							
8. ความสามารถในการสร้างแบรนด์และการตลาดเชิงรุก (Branding & Market Expansion)							
9. การบริหารความเสี่ยงและความยืดหยุ่น (Risk Management & Resilience): ความพร้อมรับมือวิกฤตหรือความผันผวนของตลาด							
10. ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (CSR / ESG): การดำเนินธุรกิจที่คำนึงถึงความยั่งยืนและธรรมาภิบาล							

ส่วนที่ 6 การประเมินศักยภาพทางการแข่งขันด้านกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร และการแข่งขันโดยเกณฑ์การประเมินสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

ระดับ	คำอธิบาย
1 – ต่ำที่สุด	ไม่มีหรือไม่ดำเนินการเลย
2 – ต่ำมาก	มีเล็กน้อย ไม่เป็นระบบ

3 – ค่อนข้างต่ำ	มีแต่ยังไม่เพียงพอ
4 – ปานกลาง	มีการดำเนินการตามมาตรฐานทั่วไป
5 – ค่อนข้างสูง	ภาครัฐมีบทบาทชัดเจน เริ่มเห็นผลจริง
6 – สูง	รัฐสนับสนุนเข้มแข็ง สร้างโอกาสแข่งขันได้ดี
7 – สูงมาก/โดดเด่น	สนับสนุนเต็มรูปแบบ และมีโอกาสจากปัจจัยภายนอกที่เด่นชัด เป็นจุดแข็งระดับประเทศ/สากล

E. Government & Chance – ภาครัฐและปัจจัยโอกาส

รายการประเมิน	ระดับของการดำเนินการ						
	1	2	3	4	5	6	7
1. นโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาล: ความชัดเจนและความต่อเนื่องของนโยบาย/ยุทธศาสตร์ระดับประเทศและภูมิภาค ที่สนับสนุน Agri-Food & Bio-Economy							
2. มาตรการสนับสนุนทางการเงินและภาษี: เงินทุน สิทธิประโยชน์ทางภาษี หรือกองทุนส่งเสริมที่ช่วยกระตุ้นการลงทุน							
3. กฎหมายและมาตรการกำกับดูแล: ความทันสมัยของกฎหมายด้านความปลอดภัยอาหาร สิ่งแวดล้อม และการค้า							
4. โครงสร้างพื้นฐานสาธารณะ: การลงทุนของรัฐในระบบโลจิสติกส์ พลังงานสะอาด และดิจิทัลที่สนับสนุนคลัสเตอร์							
5. กลไกความร่วมมือรัฐ-เอกชน (PPP): การสร้างเครือข่าย ความคล่องตัว และช่องทางประสานงานระหว่างรัฐ เอกชน และชุมชน							
6. การส่งเสริมตลาดต่างประเทศ: ความสามารถของภาครัฐในการเจรจาการค้า เปิดตลาด และสร้างตรารับรองมาตรฐานสากล							
7. การสนับสนุนด้านวิจัยและพัฒนา (R&D): งบประมาณ โครงการวิจัย และความเชื่อมโยงกับสถาบันวิจัย/มหาวิทยาลัย							
8. ปัจจัยโอกาสจากเหตุการณ์ภายนอก: โอกาสจากกระแสโลก เช่น ความต้องการอาหารปลอดภัยสูงขึ้น เทรนด์โปรตีนพืช หรือเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ							
9. การจัดการวิกฤตและภัยพิบัติ: ความพร้อมและมาตรการรัฐในการรับมือภัยธรรมชาติ โรคระบาด หรือความผันผวนตลาด							
10. ภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นระดับสากล: ชื่อเสียง ความน่าเชื่อถือของประเทศ/ภูมิภาคต่อการลงทุนและการค้าระหว่างประเทศ							

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

คำชี้แจงสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้ประกอบการ หน่วยงานภาครัฐ ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใน คลัสเตอร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์-วัฒนธรรม-กีฬา (Creative & Cultural / Sports Tourism Cluster)

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ประเมิน ศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน ของคลัสเตอร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์-วัฒนธรรม-กีฬาในพื้นที่
2. สำรวจ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความท้าทาย ตามกรอบ Diamond Model ของ Michael E. Porter
3. นำข้อมูลไปใช้ในการ วางแผนยุทธศาสตร์ พัฒนานโยบาย และกำหนดแนวทางสนับสนุน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และกีฬา ในการจัดทำวัตถุประสงค์และทิศทางในอนาคตของกลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (พ.ศ. 2571 - 2580)

วิธีการตอบ

1. กรุณาตอบทุกข้อ ตาม สถานการณ์จริง ของหน่วยงานหรือประสบการณ์ของท่าน
2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบและลักษณะองค์กร

ส่วนที่ 2 : การประเมินศักยภาพตามกรอบ Diamond Model ครอบคลุม 5 มิติ

(ปัจจัยการผลิต, เงื่อนไขอุปสงค์, อุตสาหกรรมสนับสนุน, กลยุทธ์/โครงสร้าง/การแข่งขัน, และบทบาทภาครัฐกับปัจจัยโอกาส)

3. ในส่วนที่ 2 โปรดให้คะแนน 1-7 ตามระดับความเห็นของท่าน
1 = ต่ำที่สุด / ไม่มีเลย
7 = สูงมาก / โดดเด่น

การรักษาความลับข้อมูล

- ข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บรักษาเป็นความลับ ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการวิจัยและการวางแผนเท่านั้น
- ผลการวิเคราะห์จะสรุปเป็นภาพรวม โดยไม่เปิดเผยข้อมูลบุคคลหรือชื่อองค์กร

ระยะเวลาที่ใช้ตอบ

ประมาณ 15-20 นาที

หมายเหตุ: การตอบแบบสอบถามนี้ ไม่มีคำตอบถูกหรือผิดกรุณาตอบตามความเป็นจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์-วัฒนธรรม-กีฬา ของพื้นที่

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบ (Close-ended)

1. ประเภทองค์กร/หน่วยงาน (เลือก 1 ข้อ)

- ☐ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว (บริษัททัวร์, DMC)
- ☐ ผู้ให้บริการที่พัก/โรงแรม/รีสอร์ท/โฮมสเตย์
- ☐ ผู้ให้บริการกิจกรรมกีฬา/นันทนาการ/สันทนาการ (เช่น Adventure, Sport Event)

- ☐ หน่วยงานภาครัฐ/องค์การปกครองท้องถิ่น/ททท.
- ☐ สมาคม/ชมรมด้านวัฒนธรรม-กีฬา
- ☐ ชุมชนท่องเที่ยว/วิสาหกิจชุมชน
- ☐ สถาบันการศึกษา/วิจัยด้านการท่องเที่ยว
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

2. ขนาดกิจการ

- ☐ รายย่อย / ครึ่งเรือน (<10 คน หรือรายได้ <10 ล้านบาท/ปี)
- ☐ ขนาดเล็ก (10-49 คน หรือรายได้ 10-50 ล้านบาท/ปี)
- ☐ ขนาดกลาง (50-199 คน หรือรายได้ 50-200 ล้านบาท/ปี)
- ☐ ขนาดใหญ่ (≥ 200 คน หรือรายได้ ≥ 200 ล้านบาท/ปี)
- ☐ ไม่เกี่ยวข้อง (N/A)

3. พื้นที่ดำเนินงานหลัก

- ☐ จังหวัด/เมืองท่องเที่ยวหลัก _____
- ☐ จังหวัด/เมืองรอง _____
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ) _____

4. ประเภทกิจกรรมหลัก (เลือกได้มากกว่า 1)

- ☐ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (มรดก วัด โบราณสถาน)
- ☐ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Workshop, Craft, Art, Gastronomy)
- ☐ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Event, Adventure, Wellness)
- ☐ อื่น ๆ _____

5. ประสบการณ์ในธุรกิจท่องเที่ยว

- ☐ น้อยกว่า 3 ปี
- ☐ 3-5 ปี
- ☐ 6-10 ปี
- ☐ มากกว่า 10 ปี
- ☐ ไม่เกี่ยวข้อง (N/A)

ส่วนที่ 2 การประเมินศักยภาพทางการแข่งขันด้านปัจจัยการผลิต โดยเกณฑ์การประเมินสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

ระดับ	คำอธิบาย (ไทย)	English Equivalent
1 – ต่ำที่สุด	ขาดความพร้อม/ไม่มีอยู่จริง	Extremely Low
2 – ต่ำมาก	มีเล็กน้อย ไม่เพียงพอ	Very Low
3 – ค่อนข้างต่ำ	มีบ้างแต่ยังต่ำกว่ามาตรฐาน	Low
4 – ปานกลาง	พอใช้ / มาตรฐานทั่วไป	Moderate
5 – ค่อนข้างสูง	เหนือกว่ามาตรฐานบางส่วน	Moderately High
6 – สูง	มีความพร้อมดี สามารถแข่งขันได้	High
7 – สูงมาก/โดดเด่น	ครบถ้วน เป็นจุดแข็งชัดเจน	Extremely High

A. Factor Conditions – ปัจจัยการผลิต

รายการประเมิน	ระดับความพร้อม						
	7	6	5	4	3	2	1
1. ความหลากหลายและคุณภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว (แหล่งวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ธรรมชาติ)							
2. ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน (การเดินทาง ถนน สนามบิน ระบบขนส่งสาธารณะ)							
3. โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล (อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง, ระบบจองออนไลน์)							
4. คุณภาพและทักษะแรงงานด้านการท่องเที่ยว/การกีฬา/การบริการ							
5. การเข้าถึงแหล่งทุนหรือเงินกู้เพื่อพัฒนาโครงการท่องเที่ยว							
6. การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม (เช่น เทศกาลสร้างสรรค์ เทคโนโลยี AR/VR)							
7. การจัดการสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของพื้นที่ท่องเที่ยว							
8. ระบบสนับสนุนบริการนักท่องเที่ยว (ศูนย์ข้อมูล, Emergency, มาตรฐานความปลอดภัย)							

ส่วนที่ 3 การประเมินศักยภาพทางการแข่งขันด้านเงื่อนไขและอุปสงค์ โดยเกณฑ์การประเมินสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

ระดับ	คำอธิบาย
1 – ต่ำที่สุด	ไม่มีความต้องการ / ไม่เป็นปัจจัยสำคัญ
2 – ต่ำมาก	มีความต้องการเล็กน้อย ไม่ชัดเจน
3 – ค่อนข้างต่ำ	มีอยู่บ้าง แต่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยตลาด
4 – ปานกลาง	มีในระดับมาตรฐานทั่วไป
5 – ค่อนข้างสูง	มีแนวโน้มเติบโต/ให้ความสำคัญมากขึ้น
6 – สูง	มีความต้องการชัดเจน แข่งขันได้ดี
7 – สูงมาก/โดดเด่น	ความต้องการสูงมาก เป็นจุดแข็งเชิงตลาดอย่างชัดเจน

B. Demand Conditions – เงื่อนไขอุปสงค์

รายการประเมิน	ระดับความพร้อม						
	7	6	5	4	3	2	1
1. แนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศ							
2. แนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ							
3. ความต้องการกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์/วัฒนธรรม							
4. ความต้องการกิจกรรมกีฬาหรือท่องเที่ยวเชิงกีฬา							
5. ระดับรายได้และกำลังซื้อของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย							
6. ความสนใจด้านประสบการณ์ที่ยั่งยืน/เป็นมิตรสิ่งแวดล้อม							
7. การเข้าถึงข้อมูลและแพลตฟอร์มการจอง/รีวิว							
8. การสนับสนุนของตัวแทนท่องเที่ยว/ผู้จัดอีเวนต์ระดับนานาชาติ							

ส่วนที่ 4 การประเมินศักยภาพทางการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง โดยเกณฑ์การประเมินสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

ระดับ	คำอธิบาย
1 – ต่ำที่สุด	ไม่มี/ไม่พร้อมเลย
2 – ต่ำมาก	มีเพียงเล็กน้อย ขาดประสิทธิภาพ
3 – ค่อนข้างต่ำ	มีแต่ยังไม่เพียงพอหรือต่ำกว่ามาตรฐาน
4 – ปานกลาง	พอใช้ตามมาตรฐานทั่วไป
5 – ค่อนข้างสูง	มีการพัฒนาและสนับสนุนในหลายด้าน
6 – สูง	โครงสร้างอุตสาหกรรมสนับสนุนเข้มแข็ง ช่วยเสริมการแข่งขันได้ดี
7 – สูงมาก/โดดเด่น	ครบถ้วน เชื่อมโยงกันอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นจุดแข็งระดับภูมิภาค/สากล

C. Related & Supporting Industries – อุตสาหกรรมสนับสนุน

รายการประเมิน	ระดับความพร้อม						
	7	6	5	4	3	2	1
1. ความพร้อมของที่พัก ร้านอาหาร และบริการเสริม (Wellness, Spa)							
2. การมีผู้จัดอีเวนต์/เทศกาล/กีฬามืออาชีพ							
3. ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา/วิจัยด้านการท่องเที่ยว							
4. ระบบการเงิน การประกันภัย และบริการด้านธุรกิจท่องเที่ยว							
5. การเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมสร้างสรรค์อื่น ๆ (แฟชั่น ดนตรี ภาพยนตร์)							
6. เครือข่ายสมาคม/องค์กรท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ							

ส่วนที่ 5 การประเมินศักยภาพทางการแข่งขันด้านกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร และการแข่งขันโดยเกณฑ์การประเมินสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

ระดับ	คำอธิบาย
1 – ต่ำที่สุด	ไม่มีหรือไม่ดำเนินการเลย
2 – ต่ำมาก	มีการดำเนินการเพียงเล็กน้อย ไม่เป็นระบบ
3 – ค่อนข้างต่ำ	มีอยู่บ้างแต่ยังไม่ถึงมาตรฐาน
4 – ปานกลาง	ทำได้ตามมาตรฐานทั่วไป
5 – ค่อนข้างสูง	มีแนวทางที่ชัดเจนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
6 – สูง	โครงสร้างและกลยุทธ์แข็งแกร่ง สามารถแข่งขันได้ดี
7 – สูงมาก/โดดเด่น	ครบถ้วน เป็นจุดแข็งระดับผู้นำของอุตสาหกรรม

D. Firm Strategy / Structure / Rivalry – กลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขัน

รายการประเมิน	ระดับความพร้อม						
	7	6	5	4	3	2	1
1. วิสัยทัศน์และกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์/กีฬา							
2. โครงสร้างการบริหารจัดการที่โปร่งใส ยืดหยุ่น							
3. การสร้างเครือข่ายพันธมิตร (ชุมชน-เอกชน-รัฐ)							
4. ระดับการแข่งขันในตลาดท่องเที่ยว							
5. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล/สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการตลาด							
6. การพัฒนาบุคลากรด้านบริการและมัคคุเทศก์							
7. การสร้างแบรนด์จุดหมายปลายทาง (Destination Branding)							
8. การบริหารความเสี่ยง (เช่น เหตุการณ์ฉุกเฉิน/ภัยธรรมชาติ)							
9. ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (CSR/ESG/Green Tourism)							

ส่วนที่ 6 การประเมินศักยภาพทางการแข่งขันด้านกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร และการแข่งขันโดยเกณฑ์การประเมินสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

ระดับ	คำอธิบาย
1 – ต่ำที่สุด	ไม่มีหรือไม่ดำเนินการเลย
2 – ต่ำมาก	มีเล็กน้อย ไม่เป็นระบบ
3 – ค่อนข้างต่ำ	มีแต่ยังไม่เพียงพอ
4 – ปานกลาง	มีการดำเนินการตามมาตรฐานทั่วไป
5 – ค่อนข้างสูง	ภาครัฐมีบทบาทชัดเจน เริ่มเห็นผลจริง
6 – สูง	รัฐสนับสนุนเข้มแข็ง สร้างโอกาสแข่งขันได้ดี
7 – สูงมาก/โดดเด่น	สนับสนุนเต็มรูปแบบ และมีโอกาสจากปัจจัยภายนอกที่เด่นชัด เป็นจุดแข็งระดับประเทศ/สากล

E. Government & Chance – ภาครัฐและปัจจัยโอกาส

รายการประเมิน	ระดับความพร้อม						
	7	6	5	4	3	2	1
1. นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และกีฬา							
2. สิทธิประโยชน์ทางภาษี/เงินสนับสนุนจากรัฐ							
3. กฎหมายและมาตรการกำกับดูแลกิจกรรมท่องเที่ยว/กีฬา							
4. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานท่องเที่ยว (สนามกีฬา, ศูนย์ประชุม, ระบบขนส่ง)							
5. กลไกความร่วมมือรัฐ-เอกชน-ชุมชน (PPP)							
6. การส่งเสริมการตลาดระหว่างประเทศ/งาน Mega Event							
7. การสนับสนุนวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์/กิจกรรมท่องเที่ยวใหม่							
8. โอกาสจากปัจจัยภายนอก (เช่น เทรนด์ Wellness, Sport Tourism, กระแสวัฒนธรรมโลก)							
9. การจัดการวิกฤตภัยพิบัติ/โรคระบาดที่กระทบการท่องเที่ยว							
10. ภาพลักษณ์ความเชื่อมั่นของประเทศไทยในสายตานักท่องเที่ยวต่างชาติ							

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

คำชี้แจงสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้ประกอบการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใน คลัสเตอร์ผ้าไหมและแฟชั่นสร้างสรรค์ (Silk & Creative Fashion Cluster)

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ประเมินศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน ของอุตสาหกรรมผ้าไหมและแฟชั่นสร้างสรรค์ในพื้นที่
2. สำรวจ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความท้าทาย ตามกรอบ Diamond Model ของ Michael E. Porter
3. นำข้อมูลไปใช้ในการ วางแผนยุทธศาสตร์ พัฒนานโยบาย และกำหนดมาตรการสนับสนุน ในการจัดทำวัตถุประสงค์และทิศทางในอนาคตของกลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (พ.ศ. 2571 - 2580)

วิธีการตอบ

1. กรุณาตอบทุกข้อ ให้สอดคล้องกับ สถานการณ์จริง ของหน่วยงานหรือประสบการณ์ของท่าน
2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก
 - ส่วนที่ 1: ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบและลักษณะองค์กร
 - ส่วนที่ 2: การประเมินศักยภาพตามกรอบ Diamond Model ครอบคลุม 5 มิติ (ปัจจัยการผลิต, เงื่อนไขอุปสงค์, อุตสาหกรรมสนับสนุน, กลยุทธ์/โครงสร้าง/การแข่งขัน, และบทบาทภาครัฐและปัจจัยโอกาส)
3. ในส่วนที่ 2 โปรดให้คะแนน 1-7 ตามระดับความเห็นของท่าน
 - 1 = ต่ำที่สุด / ไม่มีเลย
 - 7 = สูงมาก / โดดเด่น

การรักษาความลับข้อมูล

- ข้อมูลที่ท่านให้จะถูกเก็บรักษาเป็นความลับอย่างเคร่งครัด ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ด้านการวิจัยและการวางแผนเชิงนโยบายเท่านั้น
- ผลการวิเคราะห์จะสรุปในภาพรวม โดยไม่เปิดเผยชื่อบุคคลหรือชื่อองค์กร

ระยะเวลาที่ใช้ตอบ

ประมาณ 15-20 นาที

หมายเหตุ : การตอบแบบสอบถามนี้ ไม่มีคำตอบถูกหรือผิด โปรดตอบตามความเป็นจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมผ้าไหมและแฟชั่นสร้างสรรค์ของพื้นที่

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบ (Close-ended)

1. ประเภทองค์กร/หน่วยงาน (เลือก 1 ข้อ)

- ☐ เกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม / ผู้ทอผ้าไหม
- ☐ ผู้ประกอบการผลิตผ้าไหม/สิ่งทอ

- ☐ ดีไซน์เนอร์ / แบรินด์แพชั่น / ผู้ผลิตเสื้อผ้า/เครื่องประดับ
- ☐ ผู้ประกอบการค้าปลีก/ส่ง / ผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์ผ้าไหม-แพชั่น
- ☐ หน่วยงานภาครัฐ / องค์กรปกครองท้องถิ่น / หน่วยงานวัฒนธรรม
- ☐ สถาบันการศึกษา / วิจัย / พัฒนานวัตกรรมสิ่งทอ
- ☐ สมาคม / เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนผ้าไหม-แพชั่น
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

2. ขนาดกิจการ

- ☐ รายย่อย / ครึ่งเรือน (<10 คน หรือรายได้ <10 ล้านบาท/ปี)
- ☐ ขนาดเล็ก (10-49 คน หรือรายได้ 10-50 ล้านบาท/ปี)
- ☐ ขนาดกลาง (50-199 คน หรือรายได้ 50-200 ล้านบาท/ปี)
- ☐ ขนาดใหญ่ (≥200 คน หรือรายได้ ≥200 ล้านบาท/ปี)
- ☐ ไม่เกี่ยวข้อง (N/A)

3. พื้นที่ดำเนินงานหลัก

- ☐ จังหวัด/กลุ่มจังหวัด _____

4. บทบาทหลัก (เลือกได้มากกว่า 1)

- ☐ ผลิตเส้นไหม/ทอผ้า
- ☐ ย้อม/ตกแต่งผ้า
- ☐ ออกแบบแพชั่น/ตัดเย็บ
- ☐ ค้าปลีก/ค้าส่ง/ส่งออก
- ☐ อื่น ๆ _____

5. ประสบการณ์ในธุรกิจผ้าไหม/แพชั่น

- ☐ น้อยกว่า 3 ปี
- ☐ 3-5 ปี
- ☐ 6-10 ปี
- ☐ มากกว่า 10 ปี
- ☐ ไม่เกี่ยวข้อง (N/A)

ส่วนที่ 2 การประเมินศักยภาพทางการแข่งขันด้านปัจจัยการผลิต โดยเกณฑ์การประเมินสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

ระดับ	คำอธิบาย (ไทย)	English Equivalent
1 – ต่ำที่สุด	ขาดความพร้อม/ไม่มีอยู่จริง	Extremely Low
2 – ต่ำมาก	มีเล็กน้อย ไม่เพียงพอ	Very Low
3 – ค่อนข้างต่ำ	มีบ้างแต่ยังต่ำกว่ามาตรฐาน	Low
4 – ปานกลาง	พอใช้ / มาตรฐานทั่วไป	Moderate
5 – ค่อนข้างสูง	เหนือกว่ามาตรฐานบางส่วน	Moderately High
6 – สูง	มีความพร้อมดี สามารถแข่งขันได้	High
7 – สูงมาก/โดดเด่น	ครบถ้วน เป็นจุดแข็งชัดเจน	Extremely High

A. Factor Conditions – ปัจจัยการผลิต

รายการประเมิน	ระดับความพร้อม						
	7	6	5	4	3	2	1
1. คุณภาพและปริมาณวัตถุดิบ (เส้นไหม เส้นใยธรรมชาติ สีธรรมชาติ)							
2. ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานการผลิต (อาคาร เครื่องทอ เครื่องจักรสมัยใหม่)							
3. โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล (อินเทอร์เน็ต อีคอมเมิร์ซ ระบบสั่งซื้อออนไลน์)							
4. ทักษะแรงงานด้านหม่อนไหม การทอ การตัดเย็บ และแฟชั่นดีไซน์							
5. การเข้าถึงแหล่งทุนและสินเชื่อสำหรับผู้ผลิตและนักออกแบบ							
6. การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม (เส้นใยใหม่, Eco-Dye, Smart Textile)							
7. การจัดการสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน (ผลิตแบบเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม, Circular Fashion)							
8. ศูนย์บริการทดสอบคุณภาพ/มาตรฐานสิ่งทอ							

ส่วนที่ 3 การประเมินศักยภาพทางการแข่งขันด้านเงื่อนไขและอุปสงค์ โดยเกณฑ์การประเมินสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

ระดับ	คำอธิบาย
1 – ต่ำที่สุด	ไม่มีความต้องการ / ไม่เป็นปัจจัยสำคัญ
2 – ต่ำมาก	มีความต้องการเล็กน้อย ไม่ชัดเจน
3 – ค่อนข้างต่ำ	มีอยู่บ้าง แต่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยตลาด
4 – ปานกลาง	มีในระดับมาตรฐานทั่วไป
5 – ค่อนข้างสูง	มีแนวโน้มเติบโต/มีความสำคัญมากขึ้น
6 – สูง	มีความต้องการชัดเจน แข่งขันได้ดี
7 – สูงมาก/โดดเด่น	ความต้องการสูงมาก เป็นจุดแข็งเชิงตลาดอย่างชัดเจน

B. Demand Conditions – เงื่อนไขอุปสงค์

รายการประเมิน	ระดับความพร้อม						
	7	6	5	4	3	2	1
1. แนวโน้มการเติบโตของตลาดผ้าไหมและแฟชั่นในประเทศ							
2. ความต้องการตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์ไหม/แฟชั่น							
3. ความตระหนักของผู้บริโภคด้านงานคราฟต์/งานฝีมือ							
4. ความต้องการสินค้าแฟชั่นยั่งยืน/คาร์บอนต่ำ							
5. การยอมรับและความนิยมต่อดีไซน์ร่วมสมัย/นวัตกรรมแฟชั่น							
6. ความพร้อมในการจ่ายราคาพรีเมียมของลูกค้า							
7. การเข้าถึงข้อมูลแฟชั่นโลก เทรนด์ตลาด และแพลตฟอร์มออนไลน์							
8. การสนับสนุนของผู้ค้าปลีก/โชว์รูม/แฟชั่นวิค							

ส่วนที่ 4 การประเมินศักยภาพทางการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง โดยเกณฑ์การประเมินสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

ระดับ	คำอธิบาย
1 – ต่ำที่สุด	ไม่มี/ไม่พร้อมเลย
2 – ต่ำมาก	มีเพียงเล็กน้อย ขาดประสิทธิภาพ
3 – ค่อนข้างต่ำ	มีแต่ยังไม่เพียงพอหรือต่ำกว่ามาตรฐาน
4 – ปานกลาง	พอใช้ตามมาตรฐานทั่วไป
5 – ค่อนข้างสูง	มีการพัฒนาและสนับสนุนในหลายด้าน
6 – สูง	โครงสร้างอุตสาหกรรมสนับสนุนเข้มแข็ง ช่วยเสริมการแข่งขันได้ดี
7 – สูงมาก/โดดเด่น	ครบถ้วน เชื่อมโยงกันอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นจุดแข็งระดับภูมิภาค/สากล

C. Related & Supporting Industries – อุตสาหกรรมสนับสนุน

รายการประเมิน	ระดับความพร้อม						
	7	6	5	4	3	2	1
1. ความพร้อมของอุตสาหกรรมย่อยสี่ธรรมชาติ/ฟอกย้อม							
2. การมีผู้ให้บริการออกแบบลวดลาย สิ่งทอ เครื่องประดับ							
3. ศูนย์แฟชั่นโชว์/พื้นที่จัดแสดงงาน (Fashion Week, Trade Fair)							
4. บริการโลจิสติกส์สำหรับสิ่งทอและแฟชั่น (ขนส่ง ตู้ควบคุมอุณหภูมิ)							
5. ระบบการเงิน/ประกันภัยเฉพาะด้านแฟชั่นและงานคราฟต์							
6. ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา/วิจัยด้านสิ่งทอและดีไซน์							
7. เครือข่ายสมาคมผ้าไหม แฟชั่น และนักออกแบบ							

ส่วนที่ 5 การประเมินศักยภาพทางการแข่งขันด้านกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร และการแข่งขันโดยเกณฑ์การประเมินสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

ระดับ	คำอธิบาย
1 – ต่ำที่สุด	ไม่มีหรือไม่ดำเนินการเลย
2 – ต่ำมาก	มีการดำเนินการเพียงเล็กน้อย ไม่เป็นระบบ
3 – ค่อนข้างต่ำ	มีอยู่บ้างแต่ยังไม่ถึงมาตรฐาน
4 – ปานกลาง	ทำได้ตามมาตรฐานทั่วไป
5 – ค่อนข้างสูง	มีแนวทางที่ชัดเจนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
6 – สูง	โครงสร้างและกลยุทธ์แข็งแกร่ง สามารถแข่งขันได้ดี
7 – สูงมาก/โดดเด่น	ครบถ้วน เป็นจุดแข็งระดับผู้นำของอุตสาหกรรม

D. Firm Strategy / Structure / Rivalry – กลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขัน

รายการประเมิน	ระดับความพร้อม						
	7	6	5	4	3	2	1
1. วิสัยทัศน์และกลยุทธ์พัฒนาแบรนด์ใหม่/แพชั่น							
2. โครงสร้างการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น โปร่งใส							
3. การสร้างพันธมิตร (Designer–Community–Retail)							
4. ระดับการแข่งขันในตลาดแฟชั่นและคราฟต์							
5. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล/อีคอมเมิร์ซ							
6. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านดีไซน์และการตลาด							
7. การสร้างแบรนด์ระดับสากล (Global Branding)							
8. การบริหารความเสี่ยงด้านตลาด/แฟชั่นเทรนด์							
9. ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม (Ethical Fashion / ESG)							

ส่วนที่ 6 การประเมินศักยภาพทางการแข่งขันด้านกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร และการแข่งขันโดยเกณฑ์การประเมินสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

ระดับ	คำอธิบาย
1 – ต่ำที่สุด	ไม่มีหรือไม่ดำเนินการเลย
2 – ต่ำมาก	มีเล็กน้อย ไม่เป็นระบบ
3 – ค่อนข้างต่ำ	มีแต่ยังไม่เพียงพอ
4 – ปานกลาง	มีการดำเนินการตามมาตรฐานทั่วไป
5 – ค่อนข้างสูง	ภาครัฐมีบทบาทชัดเจน เริ่มเห็นผลจริง
6 – สูง	รัฐสนับสนุนเข้มแข็ง สร้างโอกาสแข่งขันได้ดี
7 – สูงมาก/โดดเด่น	สนับสนุนเต็มรูปแบบ และมีโอกาสจากปัจจัยภายนอกที่เด่นชัด เป็นจุดแข็งระดับประเทศ/สากล

E. Government & Chance – ภาครัฐและปัจจัยโอกาส

รายการประเมิน	ระดับความพร้อม						
	7	6	5	4	3	2	1
1. นโยบายรัฐสนับสนุนอุตสาหกรรมผ้าไหมและแพชั่น							
2. สิทธิประโยชน์ทางภาษี/เงินทุนส่งเสริมการออกแบบและแพชั่น							
3. กฎหมายและมาตรการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และลิขสิทธิ์ลายผ้า							
4. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน (ศูนย์แฟชั่นโชว์, ศูนย์ฝึกอบรม)							
5. กลไกความร่วมมือรัฐ-เอกชน-ชุมชน							
6. การสนับสนุนการตลาดต่างประเทศ (แฟชั่นโชว์ระดับโลก, Trade Fair)							
7. การสนับสนุนวิจัยและนวัตกรรมสิ่งทอ							
8. โอกาสจากกระแสโลก (Slow Fashion, Sustainable Fashion)							
9. การจัดการวิกฤต (เช่น โรคระบาด, ความผันผวนวัตถุดิบ)							
10. ภาพลักษณ์ความเชื่อมั่นของประเทศไทยในตลาดแฟชั่นสากล							

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง.

ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มจังหวัด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มจังหวัด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ในการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ สำหรับใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำวัตถุประสงค์และทิศทางในอนาคตของกลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๘๐) โดยได้ดำเนินการสำรวจและจัดเก็บฐานข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความครอบคลุมในทุกมิติของการพัฒนาจุดเน้นของกลุ่มจังหวัด เช่น ด้านการเกษตร ปศุสัตว์ ใหม่ และการท่องเที่ยว รายละเอียดดังนี้

๑. การสำรวจจัดเก็บข้อมูล

๑.๑ ขั้นตอนการการสำรวจ จัดเก็บข้อมูล เพื่อประกอบการจัดทำวัตถุประสงค์และทิศทางในอนาคตของกลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๘๐) เป็นวิธีแบบบูรณาการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) เชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ จำแนกการอธิบายได้ ดังนี้

๑.๑.๑ การศึกษาเชิงคุณภาพ คือ ๑) **แบบสนทนากลุ่ม (Focus group)** ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาในจุดเน้นด้านต่าง ๆ ของกลุ่มจังหวัดทั้งหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชน คือ **ด้านการเกษตร และปศุสัตว์** ประกอบด้วยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานพลังงานจังหวัด โครงการชลประทานจังหวัด สำนักงานขนส่งจังหวัด สมาคมธนาคารไทยกลุ่มจังหวัด สมาคมธนาคารไทยจังหวัด สภาเกษตรกร สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานปศุสัตว์เขต ๓ สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษภาคที่ ๑๑ และสถาบันการศึกษา เป็นต้น **ผ้าไหม** ประกอบด้วยศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ ๖ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สำนักงานพาณิชย์จังหวัด หอการค้ากลุ่มจังหวัด หอการค้าจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด และสภาอุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัด เป็นต้น และ**ด้านการท่องเที่ยว** ประกอบด้วย สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด สำนักงานท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและมหาวิทยาลัย เป็นต้น และ ๒) **การสัมภาษณ์เชิงลึก** ใช้แบบสอบถามกึ่งโครงสร้างกับผู้ว่าราชการ/รองผู้ว่าราชการจังหวัดของแต่ละจังหวัด ประกอบด้วยจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์ เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นลักษณะของการนำเอาข้อมูลมาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการจัดทำวัตถุประสงค์และทิศทางในอนาคตของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๘๐)

๑.๑.๒ การศึกษาเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและประเมินความสามารถของคลัสเตอร์ กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาในจุดเน้นด้านต่าง ๆ ของกลุ่มจังหวัดทั้งหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน ผู้ประกอบการ ในด้านของคลัสเตอร์ที่เป็นจุดเน้น เช่น เกษตรและปศุสัตว์ ใหม่ และด้านการท่องเที่ยว และด้านของสังคม เป็นต้น มีกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจทั้งสิ้น ๒๕๐

ราย/คลัสเตอร์/จังหวัด (จังหวัดละ ๕๐ ชุม/คลัสเตอร์) และนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์รายละเอียดของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านต่างๆ ที่ทำการศึกษา ได้แก่ บริบทของการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจ การเชื่อมโยงและความร่วมมือภายในคลัสเตอร์ เงื่อนไขของปัจจัยการผลิต และเงื่อนไขของอุปสงค์และโอกาสทางการตลาด จากนั้นจัดทำการทบทวนโครงสร้างการบริหารงานคลัสเตอร์ วิเคราะห์ Diamond Model วินิจฉัยความสามารถของคลัสเตอร์ใหม่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ เพื่อรวบรวมฐานข้อมูลเพื่อประเมินสภาวะแวดล้อม (business environment assessment) ตามแบบจำลองไดมอนด์ และการวิเคราะห์ SWOT เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการจัดทำวัตถุประสงค์และทิศทางในอนาคตของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ต่อไป

แบบสำรวจเพื่อประเมินความสามารถของคลัสเตอร์เกษตรและปศุสัตว์ (จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์) แบ่งออกเป็น ๔ ส่วนได้แก่ ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐาน ส่วนที่ ๒ การประเมินศักยภาพทางการแข่งขัน ประกอบไปด้วย ๕ ด้าน ได้แก่ ปัจจัยการผลิต (Factor conditions) เงื่อนไขอุปสงค์ (Demand Conditions) อุตสาหกรรมสนับสนุน (Related and Supporting Industries) กลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขัน (Firm Strategy, Structure / Rivalry, และภาครัฐและปัจจัยโอกาส (Government and Chance) และส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยลักษณะคำตอบเป็นมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) จำนวน ๗ ระดับ โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น ๗ ระดับดังนี้

ตารางที่ ๑ การแปลผลความหมายของปัจจัย

ระดับ	ด้านปัจจัยการผลิต	ด้านเงื่อนไขและอุปสงค์	ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง	ด้านกลยุทธ์โครงสร้างองค์กร และการแข่งขัน	ภาครัฐและปัจจัยโอกาส
๑ – ต่ำที่สุด	ขาดความพร้อม	ไม่มีความต้องการ / ไม่เป็นปัจจัยสำคัญ	ไม่มี/ไม่พร้อมเลย	ไม่มีหรือไม่ดำเนินการเลย	ไม่มีหรือไม่ดำเนินการเลย
๒ – ต่ำมาก	มีเล็กน้อย ไม่เพียงพอ	มีความต้องการเล็กน้อย ไม่ชัดเจน	มีเพียงเล็กน้อย ขาดประสิทธิภาพ	มีการดำเนินการเพียงเล็กน้อย ไม่เป็นระบบ	มีเล็กน้อย ไม่เป็นระบบ
๓ – ค่อนข้างต่ำ	มีบ้างแต่ยังต่ำกว่ามาตรฐาน	มีอยู่บ้าง แต่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยตลาด	มีแต่ยังไม่เพียงพอหรือต่ำกว่ามาตรฐาน	มีอยู่บ้างแต่ยังไม่ถึงมาตรฐาน	มีแต่ยังไม่เพียงพอ
๔ – ปานกลาง	พอใช้ / มาตรฐานทั่วไป	มีในระดับมาตรฐานทั่วไป	พอใช้ตามมาตรฐานทั่วไป	ทำได้ตามมาตรฐานทั่วไป	มีการดำเนินการตามมาตรฐานทั่วไป

ระดับ	ด้านปัจจัยการผลิต	ด้านเงื่อนไขและอุปสงค์	ด้าน อุตสาหกรรม สนับสนุนและ เกี่ยวเนื่อง	ด้านกลยุทธ์ โครงสร้าง องค์กร และ การแข่งขัน	ภาครัฐและ ปัจจัยโอกาส
๕ – ค่อนข้างสูง	เหนือกว่า มาตรฐาน บางส่วน	มีแนวโน้ม เติบโต/ให้ ความสำคัญมาก ขึ้น	มีการพัฒนา และสนับสนุน ในหลายด้าน	มีแนวทางที่ ชัดเจนและ พัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง	ภาครัฐมี บทบาทชัดเจน เริ่มเห็นผลจริง
๖ – สูง	มีความพร้อมดี สามารถแข่งขัน ได้	มีความต้องการ ชัดเจน แข่งขัน ได้ดี	โครงสร้าง อุตสาหกรรม สนับสนุน เข้มแข็ง ช่วย เสริมการแข่งขัน ได้ดี	โครงสร้างและ กลยุทธ์แข็งแรง สามารถแข่งขัน ได้ดี	รัฐสนับสนุน เข้มแข็ง สร้าง โอกาสแข่งขันได้ ดี
๗ – สูงมาก/ โดดเด่น	ครบถ้วน เป็น จุดแข็งชัดเจน	ความต้องการ สูงมาก เป็นจุด แข็งเชิงตลาด อย่างชัดเจน	ครบถ้วน เชื่อมโยงกัน อย่างมี ประสิทธิภาพ เป็นจุดแข็ง ระดับภูมิภาค/ สากล	ครบถ้วน เป็น จุดแข็งระดับ ผู้นำของ อุตสาหกรรม	สนับสนุนเต็ม รูปแบบ และมี โอกาสจาก ปัจจัยภายนอก ที่เด่นชัด เป็น จุดแข็ง ระดับประเทศ/ สากล

ส่วนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะในส่วนอื่น ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับบริบทของการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจ

การวิเคราะห์ผลการศึกษาคำถามของสมาชิกกลุ่มคลัสเตอร์ใหม่ในเขตจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ (จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์) เป็นการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสรุปตามแบบถ่วงน้ำหนักถึงศักยภาพทางการแข่งขันของคลัสเตอร์ สำหรับการแปลผลของแบบสอบถามส่วนที่ ๒ ได้ดังนี้คือ

ตารางที่ ๒ การแปลผลระดับคะแนน

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
๑.๐๐-๑.๔๙	ต่ำที่สุด
๑.๕๐-๒.๔๙	ต่ำมาก
๒.๕๐-๓.๔๙	ค่อนข้างต่ำ
๓.๕๐-๔.๔๙	ปานกลาง
๔.๕๐-๕.๔๙	ค่อนข้างสูง

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
๕.๕๐-๖.๔๙	สูง
๖.๕๐-๗.๐๐	สูงมาก/โดดเด่น

ตารางที่ ๓ เกณฑ์การแปลผลความสามารถทางการแข่งขัน (Competitive advantage)

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
๐.๐๐ – ๑๔.๙๙	ต่ำที่สุด (Factor-Deficient Stage)
๑๕.๐๐ – ๒๙.๙๙	ต่ำมาก (Basic Factor Stage)
๓๐.๐๐ – ๔๔.๙๙	ค่อนข้างต่ำ (Efficiency Gap Stage)
๔๕.๐๐ – ๕๙.๙๙	ปานกลาง (Investment & Factor-Improving Stage)
๖๐.๐๐ – ๗๔.๙๙	ค่อนข้างสูง (Efficiency-Driven Stage)
๗๕.๐๐ – ๘๙.๙๙	สูง (Innovation-Driven Stage)
๙๐.๐๐ – ๑๐๐.๐๐	สูงมาก / โดดเด่น (Competitive Advantage Stage)

จากการสำรวจข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการคลัสเตอร์เกษตรและปศุสัตว์ จำนวน ๒๘๐ ราย สามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อหาความถี่และร้อยละของการสำรวจได้ดังต่อไปนี้

๒. ผลการศึกษา

๒.๑ บริบทของการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจด้านเกษตรและปศุสัตว์

ตารางที่ ๔ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์เกษตรและปศุสัตว์

การบริหารจัดการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
๑. ปัจจัยการผลิต	๔.๖๕๗	๐.๓๒๗	ค่อนข้างสูง
๒. ด้านเงินไขและอุปสงค์	๔.๗๘๒	๐.๖๑๑	มากที่สุด
๓. อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง	๔.๔๖๒	๐.๗๕๐	ค่อนข้างสูง
๔. กลยุทธ์โครงสร้างองค์การและการแข่งขัน	๔.๕๑๕	๐.๖๘๐	ค่อนข้างสูง
๕. ภาครัฐและปัจจัยโอกาส	๔.๕๐๓	๐.๖๕๓	ค่อนข้างสูง
รวมเฉลี่ย	๔.๕๘๔	๐.๖๐๔	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ ๔ พบว่าการบริหารจัดการของคลัสเตอร์โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ๔.๕๘๔ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๖๐๔ ซึ่งอยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับดีมากเกี่ยวกับการบริหารจัดการของคลัสเตอร์ด้านเกษตรและปศุสัตว์

เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ด้านเงื่อนไขและอุปสงค์ (Demand Conditions) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (๔.๗๘๒) แสดงว่าตลาดและความต้องการของผู้บริโภคมีความชัดเจน เป็นแรงผลักดันสำคัญต่อการพัฒนาและขยายตัวของคลัสเตอร์ ปัจจัยการผลิต (Factor Conditions) อยู่ในระดับค่อนข้างสูง (๔.๖๕๗) สะท้อนถึงความพร้อมด้านทรัพยากร แรงงาน และเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ กลยุทธ์โครงสร้างองค์การและการแข่งขัน (Firm Strategy, Structure, and Rivalry) มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๑๕ แสดงให้เห็นถึงการแข่งขันที่สร้างแรงจูงใจให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐและปัจจัยโอกาส (Government & Chance) มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๐๓ บ่งชี้ว่าภาครัฐมีบทบาทสนับสนุนในระดับดี ทั้งด้านนโยบายและโครงสร้างพื้นฐาน ส่วน อุตสาหกรรมสนับสนุน และเกี่ยวเนื่อง (Related and Supporting Industries) มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๖๒ อยู่ในระดับค่อนข้างสูงเช่นกัน สะท้อนว่าภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถสนับสนุนซึ่งกันและกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสรุปผลการวิเคราะห์สะท้อนว่า การบริหารจัดการของคลัสเตอร์มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ควรมุ่งเน้นการพัฒนา “เงื่อนไขและอุปสงค์” ให้เชื่อมโยงกับนวัตกรรมและการตลาดสมัยใหม่ เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนต่อไป สำหรับการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์เกษตรและปศุสัตว์ ด้านปัจจัยการผลิต ดังตารางที่ ๕

ตารางที่ ๕ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์เกษตรและปศุสัตว์ ด้านปัจจัยการผลิต

ปัจจัยการผลิต	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
๑. ทรัพยากรธรรมชาติ: ความอุดมสมบูรณ์และคุณภาพของดิน น้ำ และความเหมาะสมของสภาพภูมิอากาศต่อการผลิต	๔.๙๘๓	๐.๔๖๖	ค่อนข้างสูง
๒. โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ: ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ระบบชลประทาน คลังสินค้า และโครงข่ายโลจิสติกส์	๕.๑๓๓	๐.๕๔๒	ค่อนข้างสูง
๓. โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและการสื่อสาร: อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ๕G/ไฟเบอร์ อุปกรณ์ IoT การเข้าถึงข้อมูลตลาด	๔.๙๘๓	๐.๕๕๗	ค่อนข้างสูง
๔. แรงงานและทุนมนุษย์: ปริมาณและคุณภาพแรงงาน รวมถึงทักษะด้านเกษตรชีวภาพ เทคโนโลยีการแปรรูป และการจัดการสมัยใหม่	๔.๕๕๐	๐.๕๕๖	ค่อนข้างสูง
๕. การเข้าถึงแหล่งทุนและสินเชื่อ: ความสะดวก เงื่อนไข และต้นทุนของเงินทุนทั้งจากภาครัฐ เอกชน และสถาบันการเงิน	๔.๖๓๓	๐.๖๓๕	ค่อนข้างสูง
๖. การวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม (R&D): การมีอยู่ของศูนย์วิจัย ห้องปฏิบัติการ และการเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัย/สถาบันวิจัย	๔.๔๖๗	๐.๖๐๐	ปานกลาง

ปัจจัยการผลิต	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
๗. เทคโนโลยีและเครื่องจักรกลการผลิต: ความทันสมัยของเครื่องจักร ระบบอัตโนมัติ และการใช้เทคโนโลยีชีวภาพ/ชีวภัณฑ์	๔.๖๕๐	๐.๖๓๓	ค่อนข้างสูง
๘. สิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน: การจัดการทรัพยากร การบำบัดของเสีย มาตรฐานสิ่งแวดล้อม/คาร์บอนต่ำ	๔.๔๑๗	๐.๕๙๗	ปานกลาง
๙. ระบบสนับสนุนบริการธุรกิจ: บริการที่ปรึกษา มาตรฐานคุณภาพ ห้องปฏิบัติการทดสอบ การรับรองมาตรฐานสากล	๔.๑๐๐	๐.๘๕๘	ปานกลาง
รวม	๔.๖๕๗	๐.๓๒๗	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ ๕ พบว่า ค่าเฉลี่ยภาพรวมของด้านปัจจัยการผลิตอยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ **๔.๖๕๗** และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ **๐.๓๒๗** แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการหรือหน่วยงานในกลุ่มคลัสเตอร์เกษตรและปศุสัตว์ของกลุ่มจังหวัดมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันค่อนข้างมาก หมายถึงระบบปัจจัยการผลิตของคลัสเตอร์มีความพร้อมและมีศักยภาพในระดับที่สามารถรองรับการแข่งขันทางธุรกิจได้ดีในระดับหนึ่ง เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า **โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ** มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดที่ **๕.๑๓๓** (S.D. = **๐.๕๔๒**) แสดงถึงความพร้อมของระบบพื้นฐานด้านถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ระบบชลประทาน คลังสินค้า และโครงข่ายโลจิสติกส์ ที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจและการกระจายสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือ **ทรัพยากรธรรมชาติ** ($\bar{x}$ = **๔.๙๘๓**, S.D. = **๐.๔๖๖**) และ **โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและการสื่อสาร** ($\bar{x}$ = **๔.๙๘๓**, S.D. = **๐.๕๕๗**) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการมีทรัพยากรพื้นฐานที่เหมาะสมต่อการผลิต และการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศที่เริ่มมีบทบาทสำคัญต่อการเชื่อมโยงตลาดและข้อมูล ด้านที่มีระดับความเห็นในระดับ “สูง” อื่น ๆ ได้แก่ **เทคโนโลยีและเครื่องจักรกลการผลิต** ($\bar{x}$ = **๔.๖๕๐**, S.D. = **๐.๖๓๓**) และ **การเข้าถึงแหล่งทุนและสินเชื่อ** ($\bar{x}$ = **๔.๖๓๓**, S.D. = **๐.๖๓๕**) ซึ่งชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาด้านเทคโนโลยีการผลิตและการสนับสนุนทางการเงินที่เริ่มมีความชัดเจนมากขึ้นในกลุ่มคลัสเตอร์ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ **ระบบสนับสนุนบริการธุรกิจ** ($\bar{x}$ = **๔.๑๐๐**, S.D. = **๐.๘๕๘**) แสดงว่าการมีอยู่ของบริการที่ปรึกษา การทดสอบมาตรฐาน และการรับรองคุณภาพสินค้ายังมีจำกัด และเป็นจุดที่คลัสเตอร์ควรได้รับการส่งเสริมเพิ่มเติมในอนาคต การบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์เกษตรและปศุสัตว์ ด้านเงื่อนไขและอุปสงค์ ดังตารางที่ ๖

ตารางที่ ๖ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์เกษตรและปศุสัตว์ ด้านเงื่อนไขและอุปสงค์

เงื่อนไขอุปสงค์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
๑. ขนาดและการเติบโตของตลาดในประเทศ: ปริมาณความต้องการสินค้าเกษตร-ชีวภาพภายในประเทศ และแนวโน้มขยายตัว	๔.๘๑๗	๐.๖๔๒	ค่อนข้างสูง

เงื่อนไขอุปสงค์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
๒. ขนาดและการเติบโตของตลาดต่างประเทศ: โอกาสการส่งออกสินค้าเกษตร-ชีวภาพไปยังภูมิภาค/ประเทศเป้าหมาย	๔.๕๓๓	๐.๖๖๘	ค่อนข้างสูง
๓. ความตระหนักและความสำคัญของผู้บริโภคด้านความปลอดภัยอาหารและมาตรฐานคุณภาพ	๕.๒๖๗	๐.๖๑๙	ค่อนข้างสูง
๔. ความต้องการสินค้าเกษตรอินทรีย์/เกษตรคาร์บอนต่ำ/สินค้ายั่งยืน	๔.๘๓๓	๐.๕๘๑	ค่อนข้างสูง
๕. ความเปิดกว้างของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์ใหม่/นวัตกรรม (เช่น โปรตีนพืช ผลิตภัณฑ์ชีวภาพใหม่)	๔.๙๘๓	๐.๕๑๒	ค่อนข้างสูง
๖. ระดับรายได้และกำลังซื้อของผู้บริโภคที่เป็นตลาดเป้าหมาย	๔.๗๐๐	๐.๕๘๓	ค่อนข้างสูง
๗. การเข้าถึงข้อมูลตลาดและความโปร่งใสด้านราคา (Market Intelligence)	๔.๖๓๓	๐.๖๐๗	ค่อนข้างสูง
๘. การสนับสนุนจากเครือข่ายผู้จัดจำหน่าย/ค้าปลีกในการผลักดันสินค้าเกษตรชีวภาพ	๔.๔๖๗	๐.๕๗๑	ปานกลาง
๙. ความต้องการสินค้าเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) เช่น Functional Food, Superfood, Bio-packaging	๔.๖๓๓	๐.๖๒๑	ค่อนข้างสูง
๑๐. ความอ่อนไหวต่อราคา (Price Sensitivity) ของผู้บริโภคเป้าหมาย	๔.๙๕๐	๐.๗๐๗	ค่อนข้างสูง
รวม	๔.๗๘๒	๐.๖๑๑	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ ๖ พบว่า ด้านเงื่อนไขอุปสงค์ (Demand Conditions) ของกลุ่มคลัสเตอร์เกษตรและปศุสัตว์มีค่าเฉลี่ยโดยรวม ๔.๗๘๒ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๖๑๑ อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นถึงศักยภาพด้านตลาดและความต้องการของผู้บริโภคที่มีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะด้าน ความตระหนักของผู้บริโภคต่อความปลอดภัยอาหารและมาตรฐานคุณภาพ ($\bar{x}$ = ๕.๒๖๗) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคที่หันมาให้ความสำคัญกับคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชีวภาพมากขึ้น ส่วนความเปิดกว้างต่อผลิตภัณฑ์ใหม่และนวัตกรรม ($\bar{x}$ = ๔.๙๘๓) และ ความต้องการสินค้ายั่งยืน ($\bar{x}$ = ๔.๘๓๓) อยู่ในระดับค่อนข้างสูงเช่นกัน แสดงให้เห็นถึงโอกาสในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น ผ้าไหมคาร์บอนต่ำหรือผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ ขณะเดียวกันประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “ปานกลาง” คือ การสนับสนุนจากเครือข่ายผู้จัดจำหน่าย/ค้าปลีก ($\bar{x}$ = ๔.๔๖๗) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการเข้าถึงช่องทางตลาดยังจำกัดอยู่ในระดับท้องถิ่น และควรมีการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างคลัสเตอร์กับผู้จัดจำหน่ายในระดับภูมิภาคและประเทศ เพื่อเพิ่มโอกาสทางการตลาด สำหรับการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์เกษตรและปศุสัตว์ ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง ดังตารางที่ ๗

ตารางที่ ๗ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์เกษตรและปศุสัตว์
ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง

อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
๑. ความพร้อมของระบบโลจิสติกส์และขนส่ง (ถนน รถไฟ ท่าเรือ ศูนย์กระจายสินค้า)	๔.๗๕๐	๐.๔๓๕	ค่อนข้างสูง
๒. การมีอยู่ของอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร/ชีวภาพ (โรงงานแปรรูป บรรจุภัณฑ์ มาตรฐาน GMP/HACCP)	๔.๕๐๐	๐.๖๙๕	ค่อนข้างสูง
๓. เครือข่ายผู้จัดจำหน่ายและค้าปลีก (ตลาดกลาง โครงสร้างค้าส่ง/ค้าปลีกที่เชื่อมโยงเกษตรกร-ผู้ผลิต)	๔.๕๑๗	๐.๖๘๒	ค่อนข้างสูง
๔. การสนับสนุนด้านวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม (ศูนย์ R&D, ห้องปฏิบัติการ, บริการทดสอบมาตรฐาน)	๔.๑๘๓	๐.๘๒๐	ปานกลาง
๕. ความพร้อมของอุตสาหกรรมต้นน้ำ (เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ชีวภาพ วัสดุอุปกรณ์การเกษตรที่มีคุณภาพ)	๔.๖๐๐	๐.๗๔๓	ค่อนข้างสูง
๖. อุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคสนับสนุน (พลังงานชีวมวล ชีวภาพ ระบบน้ำสะอาด)	๔.๔๐๐	๐.๗๐๔	ปานกลาง
๗. ผู้ให้บริการด้านเทคโนโลยีดิจิทัล/ข้อมูล (IoT เกษตร แม่นยำ ระบบติดตามย้อนกลับ Traceability)	๔.๒๘๓	๐.๙๖๓	ปานกลาง
๘. สถาบันการเงิน/บริการธุรกิจ (การเข้าถึงสินเชื่อ เฉพาะ การประกันภัยพืชผล การให้คำปรึกษาทางการเงิน)	๔.๔๐๐	๐.๗๙๒	ปานกลาง
๙. สมาคม/เครือข่ายอุตสาหกรรมและการเชื่อมโยงคลัส เตอร์ (การร่วมมือระหว่างเอกชน-เอกชน หรือเอกชน- รัฐ)	๔.๔๘๓	๐.๗๒๑	ค่อนข้างสูง
๑๐. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม ที่ สนับสนุนภาพลักษณ์และมูลค่าเพิ่ม	๔.๕๐๐	๐.๙๔๖	ค่อนข้างสูง
รวม	๔.๔๖๒	๐.๗๕๐	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ ๗ พบว่า ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องของกลุ่มคลัสเตอร์เกษตรและปศุสัตว์
มีค่าเฉลี่ยรวม ๔.๔๖๒ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๗๕๐ อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นว่าอุตสาหกรรม
และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มเกษตรและปศุสัตว์มีความพร้อมและสนับสนุนการพัฒนา
ในระดับที่ดี โดยเฉพาะในด้านโครงสร้างพื้นฐานโลจิสติกส์ การแปรรูป และการเชื่อมโยงตลาดเมื่อพิจารณา
รายประเด็น พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ความพร้อมของระบบโลจิสติกส์และขนส่ง ($\bar{x}$ = ๔.๗๕๐, S.D. =
๐.๔๓๕) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง ทั้งถนนและ
ศูนย์กระจายสินค้าที่เอื้อต่อการค้าการลงทุนภายในพื้นที่ ด้าน อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร/ชีวภาพ ($\bar{x}$ =
๔.๕๐๐) และ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม ($\bar{x}$ = ๔.๕๐๐) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงถึง
การมีฐานการผลิตและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สามารถต่อยอดมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์ใหม่และเกษตร
ชีวภาพได้ ในขณะที่ การสนับสนุนด้านวิจัยและนวัตกรรม ($\bar{x}$ = ๔.๑๘๓) และ ผู้ให้บริการด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

($\bar{x}$ = ๔.๒๘๓) อยู่ในระดับ ปานกลาง แสดงถึงข้อจำกัดด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและระบบข้อมูลดิจิทัล ซึ่งยังไม่ครอบคลุมทุกภาคส่วน สำหรับการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์เกษตรและปศุสัตว์ ด้านกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร และการแข่งขัน ดังตารางที่ ๘

ตารางที่ ๘ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์เกษตรและปศุสัตว์ ด้านกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร และการแข่งขัน

กลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร และการแข่งขัน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
๑. วิสัยทัศน์และกลยุทธ์การแข่งขัน: ความชัดเจนของวิสัยทัศน์ แผนธุรกิจ และกลยุทธ์เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน	๔.๘๓๓	๐.๖๕๑	ค่อนข้างสูง
๒. โครงสร้างการจัดการและการกำกับดูแล: ระบบบริหารจัดการภายในที่ยืดหยุ่น โปร่งใส และเอื้อต่อการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว	๔.๗๓๓	๐.๖๗๔	ค่อนข้างสูง
๓. ความสามารถด้านการบริหารห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management)	๔.๕๐๐	๐.๖๖๙	ค่อนข้างสูง
๔. ระดับการแข่งขันในตลาด: ความเข้มข้นของการแข่งขันภายในคลัสเตอร์และกับตลาดภายนอก	๔.๕๖๗	๐.๖๖๗	ค่อนข้างสูง
๕. ความสามารถในการสร้างพันธมิตร/เครือข่าย (Networking & Partnership) ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ	๔.๔๓๓	๐.๖๘๐	ปานกลาง
๖. การนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมมาใช้ (เช่น Automation, IoT, Data Analytics)	๔.๓๘๓	๐.๗๔๒	ปานกลาง
๗. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์: การฝึกอบรมและยกระดับทักษะบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	๔.๖๐๐	๐.๖๙๑	ค่อนข้างสูง
๘. ความสามารถในการสร้างแบรนด์และการตลาดเชิงรุก (Branding & Market Expansion)	๔.๒๘๓	๐.๖๖๓	ปานกลาง
๙. การบริหารความเสี่ยงและความยืดหยุ่น (Risk Management & Resilience): ความพร้อมรับมือวิกฤตหรือความผันผวนของตลาด	๔.๓๐๐	๐.๖๓๙	ปานกลาง
๑๐. ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (CSR / ESG): การดำเนินธุรกิจที่คำนึงถึงความยั่งยืนและธรรมาภิบาล	๔.๕๑๗	๐.๗๒๑	ค่อนข้างสูง
รวม	๔.๕๑๕	๐.๖๘๐	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ ๘ พบว่า ด้านกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร และการแข่งขันของกลุ่มคลัสเตอร์เกษตรและปศุสัตว์ของกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยรวม ๔.๕๑๕ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๖๘๐ อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการในคลัสเตอร์มีความพร้อมด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การบริหารจัดการองค์กร และการตอบสนองต่อการแข่งขันในตลาดในระดับที่ดี โดยพิจารณารายประเด็น พบว่า วิสัยทัศน์และกลยุทธ์

การแข่งขัน ($\bar{x} = 4.833$) และ โครงสร้างการจัดการและการกำกับดูแล ($\bar{x} = 4.733$) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในกลุ่มอยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** แสดงถึงการมีทิศทางธุรกิจที่ชัดเจนและระบบบริหารภายในที่ยืดหยุ่น รองรับการเปลี่ยนแปลงได้ดี ด้าน **ระดับการแข่งขันในตลาด** ($\bar{x} = 4.567$) และ **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์** ($\bar{x} = 4.600$) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** เช่นกัน สะท้อนให้เห็นว่าภายในคลัสเตอร์มีการแข่งขันที่กระตุ้นการพัฒนา และมีการส่งเสริมการฝึกอบรมบุคลากรเพื่อยกระดับศักยภาพ ส่วนด้าน **การนำเทคโนโลยีดิจิทัล** ($\bar{x} = 4.333$), **การสร้างพันธมิตร** ($\bar{x} = 4.433$) และ **การบริหารความเสี่ยง** ($\bar{x} = 4.300$) อยู่ในระดับ **ปานกลาง** ซึ่งบ่งบอกถึงจุดที่ยังต้องได้รับการพัฒนา ทั้งในด้านการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง (Automation, Data Analytics, IoT) และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเชิงกลยุทธ์กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์เกษตรและปศุสัตว์ ด้านภาครัฐและปัจจัยโอกาส ดังตารางที่ ๙

ตารางที่ ๙ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์เกษตรและปศุสัตว์ ด้าน ภาครัฐและปัจจัยโอกาส

ภาครัฐและปัจจัยโอกาส	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
๑. นโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาล: ความชัดเจนและความต่อเนื่องของนโยบาย/ยุทธศาสตร์ระดับประเทศและภูมิภาค ที่สนับสนุน Agri-Food & Bio-Economy	4.833	0.674	ค่อนข้างสูง
๒. มาตรการสนับสนุนทางการเงินและภาษี: เงินทุนสิทธิประโยชน์ทางภาษี หรือกองทุนส่งเสริมที่ช่วยกระตุ้นการลงทุน	4.433	0.558	ปานกลาง
๓. กฎหมายและมาตรการกำกับดูแล: ความทันสมัยของกฎหมายด้านความปลอดภัยอาหาร สิ่งแวดล้อม และการค้า	4.517	0.655	ค่อนข้างสูง
๔. โครงสร้างพื้นฐานสาธารณะ: การลงทุนของรัฐในระบบโลจิสติกส์ พลังงานสะอาด และดิจิทัลที่สนับสนุนคลัสเตอร์	4.307	0.734	ปานกลาง
๕. กลไกความร่วมมือรัฐ-เอกชน (PPP): การสร้างเครือข่าย ความคล่องตัว และช่องทางประสานงานระหว่างรัฐ เอกชน และชุมชน	4.483	0.655	ค่อนข้างสูง
๖. การส่งเสริมตลาดต่างประเทศ: ความสามารถของภาครัฐในการเจรจาการค้า เปิดตลาด และสร้างตรารับรองมาตรฐานสากล	4.333	0.671	ปานกลาง
๗. การสนับสนุนด้านวิจัยและพัฒนา (R&D): งบประมาณ โครงการวิจัย และความเชื่อมโยงกับสถาบันวิจัย/มหาวิทยาลัย	4.367	0.701	ปานกลาง
๘. ปัจจัยโอกาสจากเหตุการณ์ภายนอก: โอกาสจาก	4.617	0.580	ค่อนข้างสูง

ภาครัฐและปัจจัยโอกาส	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
กระแสโลก เช่น ความต้องการอาหารปลอดภัยสูงขึ้น เทรนด์โปรตีนพืช หรือเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ			
๙. การจัดการวิกฤตและภัยพิบัติ: ความพร้อมและ มาตรการรัฐในการรับมือภัยธรรมชาติ โรคระบาด หรือ ความผันผวนตลาด	๔.๔๕๐	๐.๖๑๓	ปานกลาง
๑๐. ภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นระดับสากล: ชื่อเสียง ความน่าเชื่อถือของประเทศ/ภูมิภาคต่อการลงทุนและ การค้าระหว่างประเทศ	๔.๕๘๓	๐.๕๖๙	ค่อนข้างสูง

รวม	๔.๕๐๓	๐.๖๕๓	ค่อนข้างสูง
-----	-------	-------	-------------

จากตารางที่ ๙ พบว่า ด้านภาครัฐและปัจจัยโอกาสของกลุ่มคลัสเตอร์เกษตรและปศุสัตว์ มีค่าเฉลี่ยรวม ๔.๕๐๓ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๖๕๓ อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** แสดงให้เห็นว่า ภาครัฐมีบทบาทสนับสนุนคลัสเตอร์ในระดับที่ดี ทั้งในด้านนโยบาย ยุทธศาสตร์ และโอกาสจากกระแสโลกที่เอื้อต่อการเติบโตของอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจชีวภาพในภูมิภาคนครชัยบุรินทร์ เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า **นโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาล ($\bar{x} = ๔.๙๓๓$)** มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** แสดงถึงการมีทิศทางเชิงนโยบายที่ชัดเจนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy) และการพัฒนา Agri-Food & Bio-Economy ในระดับภูมิภาค ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญของคลัสเตอร์เกษตรและปศุสัตว์ **ปัจจัยโอกาสจากเหตุการณ์ภายนอก ($\bar{x} = ๔.๖๑๗$)** อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** เช่น กระแสความต้องการสินค้าคาร์บอนต่ำ ความตื่นตัวต่ออาหารปลอดภัย และเทรนด์เศรษฐกิจสีเขียว เป็นโอกาสสำคัญที่ช่วยขยายตลาดและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการ ขณะที่ **โครงสร้างพื้นฐานสาธารณะ ($\bar{x} = ๔.๓๑๗$)**, **การส่งเสริมตลาดต่างประเทศ ($\bar{x} = ๔.๓๓๓$)** และ **การสนับสนุนด้านวิจัยและพัฒนา ($\bar{x} = ๔.๓๖๗$)** อยู่ในระดับ **ปานกลาง** ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการลงทุนของรัฐและการเชื่อมโยงกับสถาบันวิจัยยังไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควร และเป็นประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม

๒.๒ บริบทของการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจด้านใหม่

ตารางที่ ๑๐ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ใหม่

การบริหารจัดการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
๑. ปัจจัยการผลิต	๔.๙๖๔	๐.๒๘๔	ค่อนข้างสูง
๒. ด้านเงินไหมและอุปสงค์	๔.๙๒๙	๐.๔๙๕	ค่อนข้างสูง
๓. อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง	๕.๑๐๒	๐.๓๗๒	ค่อนข้างสูง
๔. กลยุทธ์โครงสร้างองค์การและการแข่งขัน	๕.๑๖๗	๐.๑๓๖	ค่อนข้างสูง
๕. ภาครัฐและปัจจัยโอกาส	๕.๒๒๑	๐.๐๘๙	ค่อนข้างสูง
รวมเฉลี่ย	๕.๐๗๗	๐.๒๗๕	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ ๑๐ พบว่าค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยด้านการบริหารจัดการเท่ากับ ๕.๐๗๗ (S.D. = ๐.๒๗๕) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการบริหารจัดการโดยรวมของคลัสเตอร์หรือกลุ่มอุตสาหกรรมมีความพร้อมและมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับที่ดี สามารถสนับสนุนการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้อย่างเหมาะสม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า **ภาครัฐและปัจจัยโอกาส** มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = ๕.๒๒๑, S.D. = ๐.๐๘๙) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมองว่าภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนอุตสาหกรรม ทั้งในด้านนโยบาย สิทธิประโยชน์ทางภาษี การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน และการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของภาคธุรกิจ **กลยุทธ์ โครงสร้างองค์การ และการแข่งขัน** มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{X}$ = ๕.๑๖๗, S.D. = ๐.๑๓๖) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** สะท้อนถึงการมีโครงสร้างการบริหารจัดการและการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ ภาคเอกชนมีการปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและแนวโน้มของตลาด **อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง** มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๑๐๒, S.D. = ๐.๓๗๒) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือและความเชื่อมโยงในห่วงโซ่อุปทานกับภาคอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งช่วยเสริมประสิทธิภาพของระบบการผลิตและบริการ **ปัจจัยการผลิต** มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๔.๙๖๔, S.D. = ๐.๒๘๔) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** บ่งชี้ถึงความพร้อมของทรัพยากรการผลิต ทั้งด้านแรงงาน วัตถุดิบ และเทคโนโลยีที่สามารถรองรับการดำเนินงานได้ดี **เงื่อนไขและอุปสงค์ของตลาด** มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = ๔.๙๒๙, S.D. = ๐.๔๙๕) แต่อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** เช่นกัน แสดงให้เห็นว่าความต้องการของผู้บริโภคและแนวโน้มตลาดมีความสอดคล้องกับศักยภาพของอุตสาหกรรม แต่ยังมีช่องทางการพัฒนาและขยายตลาดเพิ่มเติม สำหรับการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ใหม่ ด้านปัจจัยการผลิต ดังตารางที่ ๑๑

ตารางที่ ๑๑ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ใหม่ ด้านปัจจัยการผลิต

ปัจจัยการผลิต	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
คุณภาพและปริมาณวัตถุดิบ (เส้นไหม เส้นใยธรรมชาติ สีธรรมชาติ)	๕.๑๔๓	๐.๖๖๔	สูง
ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานการผลิต (อาคาร เครื่องทอ เครื่องจักรสมัยใหม่)	๔.๘๕๗	๐.๗๔๙	ค่อนข้างสูง
โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล (อินเทอร์เน็ต อีคอมเมิร์ซ ระบบสั่งซื้อออนไลน์)	๔.๘๕๗	๐.๗๔๙	ค่อนข้างสูง
ทักษะแรงงานด้านหม่อนไหม การทอ การตัดเย็บ และแฟชั่นดีไซน์	๔.๘๕๗	๐.๖๖๔	ค่อนข้างสูง
การเข้าถึงแหล่งทุนและสินเชื่อสำหรับผู้ผลิตและนักออกแบบ	๕.๐๐๐	๐.๔๗๙	ค่อนข้างสูง
การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม (เส้นใยไหม, Eco-Dye, Smart Textile)	๕.๐๗๑	๐.๗๑๗	ค่อนข้างสูง
การจัดการสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน (ผลิตแบบเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม, Circular Fashion)	๔.๗๑๔	๐.๕๒๖	ปานกลาง
ศูนย์บริการทดสอบคุณภาพ/มาตรฐานสิ่งทอ	๕.๒๑๔	๐.๖๐๒	สูง
รวม	๔.๙๖๔	๐.๒๘๔	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ ๑๑ พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยด้านการผลิตเท่ากับ ๔.๙๖๔ (S.D. = ๐.๒๘๔) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าความพร้อมด้านทรัพยากรการผลิตในอุตสาหกรรมหม่อนไหมและแฟชั่นมีระดับที่ดี สามารถสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมได้ในระดับหนึ่ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า **ศูนย์บริการทดสอบคุณภาพ/มาตรฐานสิ่งทอ** มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = ๕.๒๑๔, S.D. = ๐.๖๐๒) อยู่ในระดับ **สูง** สะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงานที่ให้บริการตรวจสอบคุณภาพสิ่งทอและมาตรฐานผลิตภัณฑ์มีความพร้อมและเป็นที่ยอมรับ ช่วยยกระดับคุณภาพสินค้าและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค **คุณภาพและปริมาณวัตถุดิบ (เส้นไหม เส้นใยธรรมชาติ สีธรรมชาติ)** มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๑๔๓, S.D. = ๐.๖๖๔) อยู่ในระดับ **สูง** แสดงถึงความมั่นคงของวัตถุดิบหลักในกระบวนการผลิต ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ซึ่งเป็นจุดแข็งสำคัญของอุตสาหกรรมหม่อนไหมไทย **การเข้าถึงแหล่งทุนและสินเชื่อสำหรับผู้ผลิตและนักออกแบบ** มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๐๐๐, S.D. = ๐.๔๗๙) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** สะท้อนให้เห็นว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระดับหนึ่ง แต่ยังมีข้อจำกัดด้านเงื่อนไขสินเชื่อและเงินทุนหมุนเวียน **การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม (เช่น เส้นใยไหม, Eco-Dye, Smart Textile)** มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๐๗๑, S.D. = ๐.๗๑๗) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** แสดงถึงความพยายามในการพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งทอและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่า แต่ยังจำเป็นต้องส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์มากขึ้น **ทักษะแรงงานด้านหม่อนไหม การทอ การตัดเย็บ และแฟชั่นดีไซน์** มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๔.๘๕๗, S.D. = ๐.๖๖๔) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** แสดงถึงศักยภาพของแรงงานที่มีทักษะพื้นฐานด้านงานหัตถกรรมและแฟชั่น แต่ยังคงต้องการการพัฒนาเพิ่มเติมในด้านเทคนิคและการออกแบบสมัยใหม่ **ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานการผลิต และ โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล** มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}$ = ๔.๘๕๗, S.D. = ๐.๗๔๙) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** สะท้อนถึงการมีเครื่องจักรและเทคโนโลยีดิจิทัลในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ผลิตรายย่อยหรือชุมชน **การจัดการสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน (ผลิตแบบเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม, Circular Fashion)** มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = ๔.๗๑๔, S.D. = ๐.๕๒๖) อยู่ในระดับ **ปานกลาง** แสดงถึงการเริ่มต้นตระหนักในแนวทางการผลิตที่ยั่งยืน แต่ยังขาดระบบสนับสนุนและการรับรองมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมในเชิงปฏิบัติ และการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ใหม่ ด้านเงื่อนไขและอุปสงค์ ดังตารางที่ ๑๒

ตารางที่ ๑๒ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ใหม่ ด้านเงื่อนไขและอุปสงค์

เงื่อนไขอุปสงค์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
แนวโน้มการเติบโตของตลาดผ้าไหมและแฟชั่นในประเทศ	๕.๐๐๐	๐.๓๗๗	ค่อนข้างสูง
ความต้องการตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์ไหม/แฟชั่น	๕.๐๗๑	๐.๗๐๗	ค่อนข้างสูง
ความตระหนักของผู้บริโภคด้านงานคราฟต์/งานฝีมือ	๕.๒๑๔	๐.๖๒๒	สูง
ความต้องการสินค้าแฟชั่นยั่งยืน/คาร์บอนต่ำ	๕.๐๐๐	๐.๓๗๗	ค่อนข้างสูง
การยอมรับและความนิยมต่อดีไซน์ร่วมสมัย/นวัตกรรมแฟชั่น	๔.๗๑๔	๐.๓๒๕	ปานกลาง

เงื่อนไขอุปสงค์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ความพร้อมในการจ่ายราคาพรีเมียมของลูกค้า	๔.๘๕๗	๐.๕๒๗	ค่อนข้างสูง
การเข้าถึงข้อมูลแฟชั่นโลก เทรนด์ตลาด และแพลตฟอร์มออนไลน์	๔.๗๘๖	๐.๕๕๑	ค่อนข้างสูง
การสนับสนุนของผู้ค้าปลีก/โชว์รูม/แฟชั่นวิค	๔.๗๘๖	๐.๔๗๕	ค่อนข้างสูง
รวม	๔.๙๒๙	๐.๔๙๕	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ ๑๒ พบว่าค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยด้านเงื่อนไขอุปสงค์เท่ากับ ๔.๙๒๙ (S.D. = ๐.๔๙๕) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าตลาดและความต้องการของผู้บริโภคมีแนวโน้มที่ดีต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมผ้าไหมและแฟชั่น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า **ความตระหนักของผู้บริโภคด้านงานคราฟต์/งานฝีมือ** มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ = ๕.๒๑๔, S.D. = ๐.๖๒๒) อยู่ในระดับ **สูง** แสดงถึงการที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับสินค้าเชิงวัฒนธรรมงานหัตถกรรม และผ้าไหมไทยมากขึ้น ซึ่งเป็นแนวโน้มที่ส่งผลดีต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น **ความต้องการตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์ไหม/แฟชั่น** มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๐๗๑, S.D. = ๐.๗๐๗) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** แสดงถึงศักยภาพของตลาดต่างประเทศที่ยังคงมีความต้องการสินค้าผ้าไหมและแฟชั่นจากไทย โดยเฉพาะตลาดที่ให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรมและความยั่งยืน **แนวโน้มการเติบโตของตลาดผ้าไหมและแฟชั่นในประเทศ** และ **ความต้องการสินค้าแฟชั่นยั่งยืน/คาร์บอนต่ำ** มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}$ = ๕.๐๐๐, S.D. = ๐.๓๗๗) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** สะท้อนถึงกระแสของผู้บริโภคไทยที่เริ่มหันมาสนับสนุนสินค้าแฟชั่นที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและมีเอกลักษณ์ท้องถิ่นเพิ่มขึ้น **ความพร้อมในการจ่ายราคาพรีเมียมของลูกค้า** มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๔.๘๕๗, S.D. = ๐.๕๒๗) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** บ่งชี้ว่าผู้บริโภคบางกลุ่มมีศักยภาพทางเศรษฐกิจเพียงพอที่จะซื้อสินค้าในระดับราคาสูง โดยเฉพาะสินค้าหัตถกรรมคุณภาพสูง **การเข้าถึงข้อมูลแฟชั่นโลก เทรนด์ตลาด และแพลตฟอร์มออนไลน์** และ **การสนับสนุนของผู้ค้าปลีก/โชว์รูม/แฟชั่นวิค** มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}$ = ๔.๗๘๖, S.D. = ๐.๕๕๑ และ ๐.๔๗๕ ตามลำดับ) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** แสดงถึงการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านแฟชั่นผ่านสื่อดิจิทัลและกิจกรรมส่งเสริมการตลาดในระดับหนึ่ง **การยอมรับและความนิยมต่อดีไซน์ร่วมสมัย/นวัตกรรมแฟชั่น** มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = ๔.๗๑๔, S.D. = ๐.๓๒๕) อยู่ในระดับ **ปานกลาง** สะท้อนว่าผู้บริโภคบางส่วนยังคงให้ความสำคัญกับแฟชั่นแบบดั้งเดิมมากกว่าแนวร่วมสมัย หรือยังไม่เปิดรับนวัตกรรมแฟชั่นในวงกว้าง สำหรับการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ไหมด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง ดังตารางที่ ๑๓

ตารางที่ ๑๓ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ไหม ด้านอุตสาหกรรม
สนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง

อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ความพร้อมของอุตสาหกรรมย้อมสีธรรมชาติ/ฟอกย้อม	๕.๓๕๗	๐.๕๘๒	สูง
การมีผู้ให้บริการออกแบบลวดลาย สิ่งทอ เครื่องประดับ	๕.๓๕๗	๐.๔๒๙	สูง
ศูนย์แฟชั่นโชว์/พื้นที่จัดแสดงงาน (Fashion Week, Trade Fair)	๔.๙๒๙	๐.๔๑๗	ค่อนข้างสูง
บริการโลจิสติกส์สำหรับสิ่งทอและแฟชั่น (ขนส่ง ตัวควบคุมอุณหภูมิ)	๕.๑๔๓	๐.๗๓๑	ค่อนข้างสูง
ระบบการเงิน/ประกันภัยเฉพาะด้านแฟชั่นและงานคราฟต์	๔.๖๔๓	๐.๕๘๒	ปานกลาง
ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา/วิจัยด้านสิ่งทอและดีไซน์	๕.๐๗๑	๐.๖๔๑	ค่อนข้างสูง
เครือข่ายสมาคมผ้าไหม แฟชั่น และนักออกแบบ	๕.๒๑๔	๐.๔๗๕	ค่อนข้างสูง
รวม	๕.๑๐๒	๐.๓๗๒	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ ๑๓ พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องเท่ากับ ๕.๑๐๒ (S.D. = ๐.๓๗๒) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวม อุตสาหกรรมสนับสนุนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมผ้าไหมและแฟชั่นมีความพร้อมในระดับดี สามารถช่วยเสริมศักยภาพของภาคการผลิตและการออกแบบให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนได้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพร้อมของอุตสาหกรรมย้อมสีธรรมชาติ/ฟอกย้อม และ การมีผู้ให้บริการออกแบบลวดลาย สิ่งทอ เครื่องประดับ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากัน ($\bar{X}$ = ๕.๓๕๗, S.D. = ๐.๕๘๒ และ ๐.๔๒๙ ตามลำดับ) อยู่ในระดับ สูง แสดงถึงความพร้อมของภาคการผลิตและบริการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเทคนิคการย้อมสีธรรมชาติ และการออกแบบลวดลายสิ่งทอและเครื่องประดับ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของอุตสาหกรรมแฟชั่นเชิงสร้างสรรค์ เครือข่ายสมาคมผ้าไหม แฟชั่น และนักออกแบบ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๒๑๔, S.D. = ๐.๔๗๕) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง สะท้อนถึงความร่วมมือของกลุ่มผู้ประกอบการ ช่างฝีมือ และนักออกแบบที่ช่วยขับเคลื่อนอุตสาหกรรมผ่านการแลกเปลี่ยนความรู้และจัดกิจกรรมร่วมกัน ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา/วิจัยด้านสิ่งทอและดีไซน์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๐๗๑, S.D. = ๐.๖๔๑) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงถึงการบูรณาการองค์ความรู้ทางวิชาการกับภาคอุตสาหกรรม เช่น การวิจัยเส้นใยสิ่งทอ การพัฒนาเทคโนโลยีการทอ หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์เชิงนวัตกรรม บริการโลจิสติกส์สำหรับสิ่งทอและแฟชั่น (ขนส่ง ตัวควบคุมอุณหภูมิ) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๑๔๓, S.D. = ๐.๗๓๑) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง สะท้อนว่าระบบการขนส่งสินค้าแฟชั่นและสิ่งทอมีความพร้อมในระดับดี แต่ยังสามารถปรับปรุงให้มีความยืดหยุ่นและรองรับการจัดส่งต่างประเทศได้มากขึ้น ศูนย์แฟชั่นโชว์/พื้นที่จัดแสดงงาน (Fashion Week, Trade Fair) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๔.๙๒๙, S.D. = ๐.๔๑๗) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงถึงการมีพื้นที่จัดแสดงผลงานแฟชั่นและผลิตภัณฑ์สิ่งทอในระดับหนึ่ง แต่ยังคงเพิ่มความต่อเนื่องและขยายเวทีสู่ระดับนานาชาติ ระบบการเงิน/

ประกันภัยเฉพาะด้านแฟชั่นและงานกราฟต์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๔.๖๔๓$, S.D. = ๐.๕๘๒) อยู่ในระดับปานกลาง แสดงถึงข้อจำกัดของระบบสนับสนุนทางการเงินที่ยังไม่ครอบคลุมผู้ประกอบการรายย่อยในอุตสาหกรรมแฟชั่นและกราฟต์ ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการลงทุนและขยายตลาด และการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ใหม่ ด้านกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร และการแข่งขัน ดังตารางที่ ๑๔

ตารางที่ ๑๔ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ใหม่ ด้านกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร และการแข่งขัน

กลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร และการแข่งขัน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
วิสัยทัศน์และกลยุทธ์พัฒนาแบรนด์ใหม่/แฟชั่น	๕.๓๕๗	๐.๒๔๕	สูง
โครงสร้างการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น โปร่งใส	๕.๓๕๗	๐.๒๔๕	สูง
การสร้างพันธมิตร (Designer-Community-Retail)	๕.๓๕๗	๐.๒๔๕	สูง
ระดับการแข่งขันในตลาดแฟชั่นและกราฟต์	๕.๒๘๖	๐.๒๒๖	ค่อนข้างสูง
การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล/อีคอมเมิร์ซ	๕.๒๑๔	๐.๑๙๙	ค่อนข้างสูง
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านดีไซน์และการตลาด	๕.๑๔๓	๐.๑๖๓	ค่อนข้างสูง
การสร้างแบรนด์ระดับสากล (Global Branding)	๕.๐๐๐	๐.๓๗๗	ค่อนข้างสูง
การบริหารความเสี่ยงด้านตลาด/แฟชั่นเทรนด์	๔.๗๘๖	๐.๔๗๕	ค่อนข้างสูง
ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม (Ethical Fashion / ESG)	๕.๐๐๐	๐.๐๕๕	ค่อนข้างสูง
รวม	๕.๑๖๗	๐.๑๓๖	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ ๑๔ พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยด้านกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร และการแข่งขันเท่ากับ ๕.๑๖๗ (S.D. = ๐.๑๓๖) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวม ผู้ประกอบการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมผ้าไหมและแฟชั่นมีการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ดี มีความสามารถในการปรับตัว และมีความพร้อมในการแข่งขันในตลาดระดับประเทศและระดับสากล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า วิสัยทัศน์และกลยุทธ์พัฒนาแบรนด์ใหม่/แฟชั่น, โครงสร้างการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น โปร่งใส, และ การสร้างพันธมิตร (Designer-Community-Retail) มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = ๕.๓๕๗$, S.D. = ๐.๒๔๕) อยู่ในระดับ สูง แสดงถึงความชัดเจนของทิศทางเชิงกลยุทธ์ การบริหารที่โปร่งใส และความร่วมมือระหว่างนักออกแบบ ชุมชน และภาคธุรกิจค้าปลีก ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมแฟชั่นเชิงสร้างสรรค์ ระดับการแข่งขันในตลาดแฟชั่นและกราฟต์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๕.๒๘๖$, S.D. = ๐.๒๒๖) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงถึงสภาวะการแข่งขันที่เข้มข้นในตลาด แต่ยังเป็นการแข่งขันเชิงสร้างสรรค์ที่ช่วยผลักดันให้เกิดนวัตกรรมและพัฒนาแบรนด์ใหม่ ๆ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล/อีคอมเมิร์ซ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๕.๒๑๔$, S.D. = ๐.๑๙๙) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงถึงการนำเทคโนโลยีออนไลน์และแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซมาใช้ในการสื่อสาร การขาย และการสร้างภาพลักษณ์แบรนด์ ซึ่งช่วยขยายตลาดไปสู่กลุ่มผู้บริโภคยุคใหม่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านดีไซน์และการตลาด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๕.๑๔๓$, S.D. = ๐.๑๖๓) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงถึงความพยายามของภาคธุรกิจในการเสริมทักษะบุคลากรให้มีความรู้ด้านแฟชั่น

เทรนด์ดีไซน์ และการตลาดดิจิทัล การสร้างแบรนด์ระดับโลก (Global Branding) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๐๐๐, S.D. = ๐.๓๗๗) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง สะท้อนถึงการเริ่มขยายแบรนด์ไทยเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ แม้ยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของการสร้างการรับรู้ระดับโลก ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม (Ethical Fashion / ESG) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๐๐๐, S.D. = ๐.๐๕๕) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงถึงแนวโน้มที่ภาคธุรกิจแฟชั่นเริ่มให้ความสำคัญกับจริยธรรม ความยั่งยืน และการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การบริหารความเสี่ยงด้านตลาด/แฟชั่นเทรนด์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = ๔.๗๘๖, S.D. = ๐.๔๗๕) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงถึงการที่ผู้ประกอบการตระหนักถึงความผันผวนของเทรนด์แฟชั่นและตลาด แต่ยังคงขาดเครื่องมือบริหารความเสี่ยงเชิงระบบหรือฐานข้อมูลที่ทันสมัย การบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ใหม่ ด้านภาครัฐและปัจจัยโอกาส ดังตารางที่ ๑๕

ตารางที่ ๑๕ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ใหม่ ด้านภาครัฐและปัจจัยโอกาส

ภาครัฐและปัจจัยโอกาส	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
นโยบายรัฐสนับสนุนอุตสาหกรรมผ้าไหมและแฟชั่น	๕.๕๐๐	๐.๒๖๐	สูง
สิทธิประโยชน์ทางภาษี/เงินทุนส่งเสริมการออกแบบและแฟชั่น	๕.๑๔๓	๐.๑๖๓	ค่อนข้างสูง
กฎหมายและมาตรการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และลิขสิทธิ์ลายผ้า	๕.๕๐๐	๐.๓๕๕	สูง
การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน (ศูนย์แฟชั่นโชว์, ศูนย์ฝึกอบรม)	๕.๑๔๓	๐.๒๗๐	ค่อนข้างสูง
กลไกความร่วมมือรัฐ-เอกชน-ชุมชน	๕.๒๑๔	๐.๐๗๙	ค่อนข้างสูง
การสนับสนุนการตลาดต่างประเทศ (แฟชั่นโชว์ระดับโลก, Trade Fair)	๕.๐๐๐	๐.๑๗๙	ค่อนข้างสูง
การสนับสนุนวิจัยและนวัตกรรมสิ่งทอ	๕.๐๗๑	๐.๒๓๐	ค่อนข้างสูง
โอกาสจากกระแสโลก (Slow Fashion, Sustainable Fashion)	๕.๒๘๖	๐.๔๑๔	ค่อนข้างสูง
การจัดการวิกฤต (เช่น โรคระบาด, ความผันผวนวัตถุดิบ)	๕.๐๐๐	๐.๒๘๔	ค่อนข้างสูง
ภาพลักษณ์ความเชื่อมั่นของประเทศไทยในตลาดแฟชั่นสากล	๕.๓๕๗	๐.๒๔๕	สูง
รวม	๕.๒๒๑	๐.๐๘๙	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ ๑๕ พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยด้านภาครัฐและปัจจัยโอกาสเท่ากับ ๕.๒๒๑ (S.D. = ๐.๐๘๙) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าภาครัฐมีบทบาทเชิงบวกในการสนับสนุนและสร้างโอกาสให้แก่อุตสาหกรรมผ้าไหมและแฟชั่น ทั้งในด้านนโยบาย การตลาด และการสร้างความเชื่อมั่นในระดับนานาชาติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านโยบายรัฐ

สนับสนุนอุตสาหกรรมผ้าไหมและแพชั่น และ กฎหมายและมาตรการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และลิขสิทธิ์ลายผ้า) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน ($\bar{X} = 5.500$, S.D. = 0.260 และ 0.355 ตามลำดับ) อยู่ใน ระดับ สูง สะท้อนถึงความชัดเจนของนโยบายภาครัฐในการส่งเสริมอุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม และการ คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่ช่วยรักษาเอกลักษณ์ของผ้าไหมไทยให้คงอยู่ในตลาดโลกอย่างมั่นคง

ภาพลักษณ์ความเชื่อมั่นของประเทศไทยในตลาดแฟชั่นสากล มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.357$, S.D. = 0.245) อยู่ในระดับ สูง แสดงถึงการยอมรับในศักยภาพของประเทศไทยในฐานะแหล่งผลิตสินค้าหัตถกรรมและแฟชั่น คุณภาพ ซึ่งได้รับความสนใจในระดับนานาชาติ โอกาสจากกระแสโลก (Slow Fashion, Sustainable Fashion) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.286$, S.D. = 0.414) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงถึงแนวโน้มที่ตลาดโลก ให้ความสำคัญกับแฟชั่นที่ยั่งยืนและสินค้าทางเลือกเชิงจริยธรรม ซึ่งเป็นโอกาสสำคัญในการยกระดับผ้าไหมไทย สู่ตลาดโลก

กลไกความร่วมมือรัฐ-เอกชน-ชุมชน (PPP) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.214$, S.D. = 0.079) อยู่ใน ระดับ ค่อนข้างสูง สะท้อนถึงความร่วมมือที่ดีระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่นในการ ขับเคลื่อนอุตสาหกรรมแฟชั่นและหัตถกรรม

สิทธิประโยชน์ทางภาษี/เงินทุนส่งเสริมการออกแบบและแฟชั่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.143$, S.D. = 0.163) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงถึงการสนับสนุนของภาครัฐผ่าน มาตรการทางภาษีและเงินทุนส่งเสริม เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการมีสภาพคล่องและลงทุนในนวัตกรรมได้มากขึ้น

การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน (ศูนย์แฟชั่นโชว์, ศูนย์ฝึกอบรม) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.143$, S.D. = 0.270) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง สะท้อนถึงการมีศูนย์การเรียนรู้และศูนย์จัดแสดงสินค้าที่เอื้อต่อการพัฒนา อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ การสนับสนุนวิจัยและนวัตกรรมสิ่งทอ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.071$, S.D. = 0.230) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงถึงความพยายามของภาครัฐในการผลักดันการวิจัยเพื่อพัฒนา เทคโนโลยีและนวัตกรรมสิ่งทอ เช่น ผ้าอัจฉริยะหรือสิ่งทอที่ยั่งยืน การสนับสนุนการตลาดต่างประเทศ (แฟชั่นโชว์ระดับโลก, Trade Fair) และ การจัดการวิกฤต (เช่น โรคระบาด, ความผันผวนของวัตถุดิบ) มี ค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 5.000$, S.D. = 0.179 และ 0.284 ตามลำดับ) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงถึง บทบาทของภาครัฐในการฟื้นฟูตลาดหลังวิกฤต และการสร้างเวทีประชาสัมพันธ์ผ้าไหมไทยในระดับสากล

๒.๓ บริบทของการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจด้านการท่องเที่ยว

ตารางที่ ๑๖ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ท่องเที่ยว

การบริหารจัดการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
๑. ปัจจัยการผลิต	5.237	0.541	ค่อนข้างสูง
๒. ด้านเงื่อนไขและอุปสงค์	5.678	0.379	สูง
๓. อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง	5.535	0.577	ค่อนข้างสูง
๔. กลยุทธ์โครงสร้างองค์การและการแข่งขัน	5.621	0.547	สูง
๕. ภาครัฐและปัจจัยโอกาส	5.368	0.749	ค่อนข้างสูง
รวมเฉลี่ย	5.487	0.558	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ ๑๖ พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยด้านการบริหารจัดการเท่ากับ 5.488 (S.D. = 0.558) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการบริหารจัดการของกลุ่มอุตสาหกรรมหรือคลัสเตอร์มีประสิทธิภาพและมีความพร้อมอยู่ในระดับที่ดี เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่าด้านเงื่อนไขและอุปสงค์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 5.678$, S.D. = 0.379) อยู่ในระดับ สูง

แสดงให้เห็นว่าความต้องการของตลาดและพฤติกรรมผู้บริโภคมีแนวโน้มส่งเสริมการพัฒนาของภาคธุรกิจ และเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิดการวางแผนบริหารจัดการที่ตอบสนองตลาดได้ดี **ด้านกลยุทธ์โครงสร้างองค์กรและการแข่งขัน** มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.621$, S.D. = 0.547) อยู่ในระดับ **สูง** สะท้อนถึงความสามารถขององค์กรในการกำหนดกลยุทธ์ การปรับโครงสร้าง และการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน **อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง** มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.535$, S.D. = 0.577) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ในห่วงโซ่อุปทานที่มีความเข้มแข็ง แต่ยังสามารถพัฒนาเชิงนวัตกรรมและเครือข่ายต่อยอดได้อีก **ภาครัฐและปัจจัยโอกาส** มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.368$, S.D. = 0.744) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** สะท้อนถึงการสนับสนุนจากภาครัฐผ่านนโยบาย สิทธิประโยชน์ หรือมาตรการส่งเสริมที่ช่วยสร้างโอกาสทางธุรกิจและสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการเติบโต **ปัจจัยการผลิต** มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.237$, S.D. = 0.541) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** แสดงให้เห็นว่าทรัพยากรการผลิต เช่น แรงงาน เทคโนโลยี และวัตถุดิบ มีความพร้อมและศักยภาพต่อการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพสินค้า สำหรับการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ท่องเที่ยว ด้านปัจจัยการผลิต ดังตารางที่ ๑๗

ตารางที่ ๑๗ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ท่องเที่ยว ด้านปัจจัยการผลิต

ปัจจัยการผลิต	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ความหลากหลายและคุณภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว (แหล่งวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ธรรมชาติ)	๖.๐๕๓	๐.๕๒๔	สูง
ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน (การเดินทาง ถนน สนามบิน ระบบขนส่งสาธารณะ)	๔.๖๓๒	๐.๗๒๒	ค่อนข้างสูง
โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล (อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง, ระบบจองออนไลน์)	๕.๗๓๗	๐.๖๐๖	สูง
คุณภาพและทักษะแรงงานด้านการท่องเที่ยว/การกีฬา/การบริการ	๕.๑๐๕	๐.๙๕๐	ค่อนข้างสูง
การเข้าถึงแหล่งทุนหรือเงินกู้เพื่อพัฒนาโครงการท่องเที่ยว	๔.๙๔๗	๐.๘๗๙	ค่อนข้างสูง
การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม (เช่น เทศกาล สร้างสรรค์ เทคโนโลยี AR/VR)	๔.๙๔๗	๐.๗๗๐	ค่อนข้างสูง
การจัดการสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของพื้นที่ท่องเที่ยว	๕.๓๑๖	๐.๖๒๐	ค่อนข้างสูง
ระบบสนับสนุนบริการนักท่องเที่ยว (ศูนย์ข้อมูล, Emergency, มาตรฐานความปลอดภัย)	๕.๑๕๘	๐.๘๑๕	ค่อนข้างสูง
รวม	๕.๒๓๗	๐.๕๔๑	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ ๑๗ พบว่าค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยการผลิตเท่ากับ ๕.๒๓๗ (S.D. = ๐.๕๔๑) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าความพร้อมด้านทรัพยากรและองค์ประกอบพื้นฐานของภาคการท่องเที่ยวอยู่ในระดับที่ดี สามารถรองรับการพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมได้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า **ความหลากหลายและคุณภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว** มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = ๖.๐๕๓, S.D. = ๐.๕๒๔) อยู่ในระดับ **สูง** สะท้อนให้เห็นว่าพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา และธรรมชาติที่โดดเด่นและเป็นจุดแข็งของพื้นที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง **โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล** มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๗๓๗, S.D. = ๐.๖๐๖) อยู่ในระดับ **สูง** แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาเทคโนโลยีและระบบออนไลน์ที่เอื้อต่อการเข้าถึงบริการท่องเที่ยว เช่น ระบบจองที่พัก การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อดิจิทัล และการสื่อสารออนไลน์ที่รวดเร็ว **การจัดการสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของพื้นที่ท่องเที่ยว** มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๓๑๖, S.D. = ๐.๖๒๐) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** แสดงถึงความตระหนักของหน่วยงานและชุมชนในด้านการรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยว **ระบบสนับสนุนบริการนักท่องเที่ยว** มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๑๕๘, S.D. = ๐.๘๑๕) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** สะท้อนถึงความพร้อมของศูนย์ข้อมูล การบริการช่วยเหลือฉุกเฉิน และมาตรฐานความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว **คุณภาพและทักษะแรงงานด้านการท่องเที่ยว/การกีฬา/การบริการ** มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๑๐๕, S.D. = ๐.๙๕๐) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** แสดงถึงศักยภาพของบุคลากรในพื้นที่ที่มีความรู้และทักษะในการให้บริการ แต่ยังคงมีความจำเป็นต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับตลาดต่างประเทศ **การเข้าถึงแหล่งทุนหรือเงินกู้เพื่อพัฒนาโครงการท่องเที่ยว** และ **การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม** มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}$ = ๔.๙๔๗, S.D. = ๐.๘๗๙ และ ๐.๗๗๐ ตามลำดับ) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** สะท้อนถึงการเริ่มต้นของการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แต่ยังคงต้องการการสนับสนุนทางการเงินและองค์ความรู้เพิ่มเติม **ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานด้านการเดินทาง** มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในกลุ่ม ($\bar{X}$ = ๔.๖๓๒, S.D. = ๐.๗๒๒) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** เช่นกัน แต่สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดบางประการ เช่น ความหนาแน่นของจราจร เส้นทางเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด หรือระบบขนส่งสาธารณะที่ยังต้องพัฒนาเพิ่มเติม และการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ท่องเที่ยว ด้านเงื่อนไขและอุปสงค์ ดังตารางที่ ๑๘

ตารางที่ ๑๘ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ท่องเที่ยว ด้านเงื่อนไขและอุปสงค์

เงื่อนไขอุปสงค์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
แนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศ	๕.๗๘๙	๐.๕๑๓	สูง
แนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ	๔.๖๘๔	๐.๗๙๓	ค่อนข้างสูง
ความต้องการกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์/วัฒนธรรม	๖.๐๕๓	๐.๕๐๕	สูง
ความต้องการกิจกรรมกีฬาหรือท่องเที่ยวเชิงกีฬา	๖.๑๕๘	๐.๔๘๘	สูงมาก/โดดเด่น
ระดับรายได้และกำลังซื้อของนักท่องเที่ยว	๕.๕๗๙	๐.๗๐๒	สูง
กลุ่มเป้าหมาย			
ความสนใจด้านประสบการณ์ที่ยั่งยืน/เป็นมิตร	๖.๑๕๘	๐.๔๐๒	สูงมาก/โดดเด่น
สิ่งแวดล้อม			
การเข้าถึงข้อมูลและแพลตฟอร์มการจอง/รีวิว	๕.๕๗๙	๐.๔๙๒	สูง

เงื่อนไขอุปสงค์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
การสนับสนุนของตัวแทนท่องเที่ยว/ผู้จัดอีเวนต์ระดับนานาชาติ	๕.๔๒๑	๐.๗๐๒	ค่อนข้างสูง
รวม	๕.๖๗๘	๐.๓๗๙	สูง

จากตารางที่ ๑๘ พบว่าค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยด้านเงื่อนไขอุปสงค์เท่ากับ ๕.๖๗๘ (S.D. = ๐.๓๗๙) อยู่ในระดับ สูง สะท้อนให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าความต้องการด้านการท่องเที่ยวโดยรวมมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทั้งในเชิงปริมาณของนักท่องเที่ยวและรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับการขยายตัวของเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและพฤติกรรมผู้บริโภคยุคใหม่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความต้องการกิจกรรมกีฬาหรือท่องเที่ยวเชิงกีฬา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ = ๖.๑๕๘, S.D. = ๐.๔๘๘) อยู่ในระดับ สูงมาก/โดดเด่น แสดงถึงแนวโน้มของนักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมเชิงสุขภาพ กีฬา และไลฟ์สไตล์ ซึ่งสอดคล้องกับกระแส “Sport Tourism” ที่เติบโตทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ ความสนใจด้านประสบการณ์ที่ยั่งยืน/เป็นมิตรสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}$ = ๖.๑๕๘, S.D. = ๐.๔๐๒) อยู่ในระดับ สูงมาก/โดดเด่น สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ที่เน้นประสบการณ์แบบยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และความรับผิดชอบต่อสังคม ความต้องการกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์/วัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๖.๐๕๓, S.D. = ๐.๕๐๕) อยู่ในระดับ สูง แสดงถึงความนิยมของกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นจุดขายสำคัญของพื้นที่ แนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๗๘๙, S.D. = ๐.๕๑๓) อยู่ในระดับ สูง สะท้อนการฟื้นตัวของตลาดภายในประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวในประเทศที่มีการเดินทางเพิ่มขึ้นหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ระดับรายได้และกำลังซื้อของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๕๗๙, S.D. = ๐.๗๐๒) อยู่ในระดับ สูง แสดงถึงศักยภาพทางเศรษฐกิจของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีกำลังซื้อสูง สนับสนุนการขยายตัวของตลาดพรีเมียม การเข้าถึงข้อมูลและแพลตฟอร์มการจอง/รีวิว มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๕๗๙, S.D. = ๐.๔๙๒) อยู่ในระดับ สูง สะท้อนถึงการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลในการค้นหาข้อมูลท่องเที่ยว รีวิว และการจองบริการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทาง การสนับสนุนของตัวแทนท่องเที่ยว/ผู้จัดอีเวนต์ระดับนานาชาติ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๔๒๑, S.D. = ๐.๗๐๒) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือของภาคเอกชนและเครือข่ายผู้จัดกิจกรรมในระดับประเทศและต่างประเทศที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = ๔.๖๘๔, S.D. = ๐.๗๙๓) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง สะท้อนถึงการฟื้นตัวที่ยังไม่เต็มศักยภาพหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ โดยเฉพาะตลาดยุโรปและเอเชียตะวันออก สำหรับการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ท่องเที่ยว ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องดังตารางที่ ๑๙

ตารางที่ ๑๙ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ท่องเที่ยว ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง

อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ความพร้อมของที่พักร้านอาหารและบริการเสริม (Wellness, Spa)	๕.๓๖๘	๐.๖๙๕	ค่อนข้างสูง
การมีผู้จัดอีเวนต์/เทศกาล/กีฬามืออาชีพ	๕.๒๑๑	๐.๘๓๒	ค่อนข้างสูง

อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา/วิจัยด้านการท่องเที่ยว	๕.๗๓๗	๐.๖๗๒	สูง
ระบบการเงิน การประกันภัย และบริการด้านธุรกิจท่องเที่ยว	๕.๕๗๙	๐.๘๑๗	สูง
การเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมสร้างสรรค์อื่น ๆ (แฟชั่น ดนตรี ภาพยนตร์)	๕.๓๖๘	๑.๐๑๒	ค่อนข้างสูง
เครือข่ายสมาคม/องค์กรท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ	๕.๙๔๗	๐.๕๘๐	สูง
รวม	๕.๕๓๕	๐.๕๗๗	สูง

จากตารางที่ ๑๙ พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องเท่ากับ ๕.๕๓๕ (S.D. = ๐.๕๗๗) อยู่ในระดับ สูง แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าระบบอุตสาหกรรมสนับสนุนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีความพร้อมและมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเครือข่ายสมาคม/องค์กรท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ = ๕.๙๔๗, S.D. = ๐.๕๘๐) อยู่ในระดับ สูง สะท้อนให้เห็นถึงการมีเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งช่วยสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้ การตลาด และการจัดกิจกรรมระดับนานาชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา/วิจัยด้านการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๗๓๗, S.D. = ๐.๖๗๒) อยู่ในระดับ สูง แสดงถึงการบูรณาการองค์ความรู้ทางวิชาการ งานวิจัย และนวัตกรรมเข้ากับการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อยกระดับมาตรฐานและคุณภาพบริการ ระบบการเงิน การประกันภัย และบริการด้านธุรกิจท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๕๗๙, S.D. = ๐.๘๑๗) อยู่ในระดับ สูง สะท้อนถึงความพร้อมของบริการทางการเงิน เช่น การชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ การประกันภัยท่องเที่ยว และการให้สินเชื่อธุรกิจที่เอื้อต่อผู้ประกอบการ ความพร้อมของที่พักร้านอาหารและบริการเสริม (Wellness, Spa) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๓๖๘, S.D. = ๐.๖๙๕) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงถึงศักยภาพในการให้บริการที่ครบวงจร แต่ยังมีช่องทางการพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานสู่ระดับสากล การเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมสร้างสรรค์อื่น ๆ (แฟชั่น ดนตรี ภาพยนตร์) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๓๖๘, S.D. = ๑.๐๑๒) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือที่เริ่มมีมากขึ้นระหว่างภาคการท่องเที่ยวกับอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ แต่ยังต้องการการบูรณาการเชิงกลยุทธ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม การมีผู้จัดอีเวนต์/เทศกาล/กีฬามีอาชีพ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๒๑๑, S.D. = ๐.๘๓๒) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงถึงการมีผู้จัดกิจกรรมที่มีประสบการณ์และศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว แต่ยังคงต้องได้รับการสนับสนุนด้านมาตรฐานและความต่อเนื่องของกิจกรรมในระยะยาว สำหรับการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ท่องเที่ยว ด้านกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร และการแข่งขัน ดังตารางที่ ๒๐

ตารางที่ ๒๐ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ท่องเที่ยว ด้านกลยุทธ์
โครงสร้างองค์กร และการแข่งขัน

กลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร และการแข่งขัน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
วิสัยทัศน์และกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์/กีฬา	๕.๖๓๒	๐.๗๕๕	สูง
โครงสร้างการบริหารจัดการที่โปร่งใส ยืดหยุ่น	๕.๕๗๙	๐.๔๐๗	สูง
การสร้างเครือข่ายพันธมิตร (ชุมชน-เอกชน-รัฐ)	๕.๙๔๗	๐.๔๒๑	สูง
ระดับการแข่งขันในตลาดท่องเที่ยว	๕.๔๒๑	๐.๘๗๑	ค่อนข้างสูง
การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล/สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการตลาด	๕.๘๔๒	๐.๓๐๑	สูง
การพัฒนาบุคลากรด้านบริการและมัคคุเทศก์	๕.๗๓๗	๐.๔๕๓	สูง
การสร้างแบรนด์จุดหมายปลายทาง (Destination Branding)	๕.๖๓๒	๐.๔๘๔	สูง
การบริหารความเสี่ยง (เช่น เหตุการณ์ฉุกเฉิน/ภัย ธรรมชาติ)	๕.๑๐๕	๐.๗๑๐	ค่อนข้างสูง
ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (CSR/ESG/Green Tourism)	๕.๔๗๔	๐.๗๖๔	ค่อนข้างสูง
รวม	๕.๖๒๑	๐.๕๔๗	สูง

จากตารางที่ ๒๐ พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยด้านกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร และการแข่งขัน เท่ากับ ๕.๖๒๑ (S.D. = ๐.๕๔๗) อยู่ในระดับ สูง แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์การแข่งขัน และโครงสร้างการบริหารจัดการของภาคการท่องเที่ยวไทย อยู่ในระดับที่มีประสิทธิภาพ สามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและความยั่งยืนของอุตสาหกรรมได้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กฎหมายและมาตรการกำกับดูแลกิจกรรมท่องเที่ยว/กีฬา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = ๕.๙๔๗, S.D. = ๐.๔๒๑) อยู่ในระดับ สูง สะท้อนถึงความชัดเจนของกรอบกฎหมายและระเบียบข้อบังคับในการดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นคงและมาตรฐานในการบริหารจัดการภาคธุรกิจ กลไกความร่วมมือรัฐ-เอกชน-ชุมชน (PPP) และ ภาพลักษณ์ความเชื่อมั่นของประเทศไทยในสายตานักท่องเที่ยวต่างชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}$ = ๕.๘๔๒, S.D. = ๐.๓๐๑) อยู่ในระดับ สูง แสดงถึงความเข้มแข็งของความร่วมมือเชิงเครือข่าย และความเชื่อมั่นในคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวไทย ซึ่งส่งผลบวกต่อการดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ การส่งเสริมการตลาดระหว่างประเทศ/งาน Mega Event มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๗๓๗, S.D. = ๐.๔๕๓) อยู่ในระดับ สูง สะท้อนถึงบทบาทของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการจัดกิจกรรมขนาดใหญ่ระดับนานาชาติ ซึ่งช่วยขยายภาพลักษณ์และการรับรู้แบรนด์ประเทศไทยในเวทีโลก นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และกีฬา และ การสนับสนุนวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์/กิจกรรมท่องเที่ยวใหม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}$ = ๕.๖๓๒, S.D. = ๐.๗๕๕ และ ๐.๔๘๔) อยู่ในระดับ สูง แสดงถึงความพยายามของภาครัฐในการสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านนวัตกรรมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงกีฬาและวัฒนธรรม สิทธิประโยชน์ทางภาษี/เงินสนับสนุนจากรัฐ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๕๗๙, S.D. = ๐.๔๐๗) อยู่ในระดับ สูง สะท้อนถึงแรงจูงใจที่ภาครัฐจัดให้เพื่อส่งเสริมการลงทุนในภาคธุรกิจท่องเที่ยวและกีฬา การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๔๒๑, S.D. = ๐.๘๗๑) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง บ่งชี้ว่าการลงทุนใน

สนามกีฬา ศูนย์ประชุม และระบบขนส่งอยู่ในทิศทางที่ดี แต่ยังต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับกิจกรรมขนาดใหญ่ในอนาคต การจัดการวิกฤตภัยพิบัติ/โรคระบาด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.474$, S.D. = 0.764) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** สะท้อนถึงความพร้อมในระดับหนึ่งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการบริหารจัดการความเสี่ยง แต่ยังคงมีความจำเป็นต้องเสริมแผนฟื้นฟูในระยะยาว โอกาสจากปัจจัยภายนอก เช่น เทรนด์ Wellness, Sport Tourism, และกระแสวัฒนธรรมโลก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.105$, S.D. = 0.710) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** ซึ่งชี้ให้เห็นถึงศักยภาพของการใช้โอกาสทางการตลาดใหม่ ๆ ในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยให้สอดคล้องกับกระแสโลก การบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ท่องเที่ยว ด้านภาครัฐและปัจจัยโอกาส ดังตารางที่ ๒๑

ตารางที่ ๒๑ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการของกลุ่มคลัสเตอร์ท่องเที่ยว ด้านภาครัฐและปัจจัยโอกาส

ภาครัฐและปัจจัยโอกาส	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และกีฬา	5.421	0.761	ค่อนข้างสูง
สิทธิประโยชน์ทางภาษี/เงินสนับสนุนจากรัฐ	4.885	0.861	ค่อนข้างสูง
กฎหมายและมาตรการกำกับดูแลกิจกรรมท่องเที่ยว/กีฬา	5.158	0.868	ค่อนข้างสูง
การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานท่องเที่ยว (สนามกีฬา, ศูนย์ประชุม, ระบบขนส่ง)	5.105	0.486	ค่อนข้างสูง
กลไกความร่วมมือรัฐ-เอกชน-ชุมชน (PPP)	5.368	0.722	ค่อนข้างสูง
การส่งเสริมการตลาดระหว่างประเทศ/งาน Mega Event	5.316	0.493	ค่อนข้างสูง
การสนับสนุนวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์/กิจกรรมท่องเที่ยวใหม่	5.316	0.750	ค่อนข้างสูง
โอกาสจากปัจจัยภายนอก (เช่น เทรนด์ Wellness, Sport Tourism, กระแสวัฒนธรรมโลก)	5.105	0.710	สูง
การจัดการวิกฤตภัยพิบัติ/โรคระบาดที่กระทบการท่องเที่ยว	5.263	0.888	ค่อนข้างสูง
ภาพลักษณ์ความเชื่อมั่นของประเทศไทยในสายตานักท่องเที่ยวต่างชาติ	5.474	0.705	ค่อนข้างสูง
รวม	5.368	0.749	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ ๒๑ พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยด้านภาครัฐและปัจจัยโอกาสเท่ากับ 5.368 (S.D. = 0.749) อยู่ในระดับ **ค่อนข้างสูง** แสดงให้เห็นว่าภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และกีฬา รวมถึงสามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสภายนอก เช่น เทรนด์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness) และกระแส Sport Tourismที่กำลังเติบโตในระดับโลก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าโอกาสจากปัจจัยภายนอก (เช่น เทรนด์ Wellness, Sport Tourism, กระแสวัฒนธรรมโลก) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 5.105$, S.D. = 0.710) อยู่ในระดับ **สูง** แสดงถึงแนวโน้มเชิงบวก

ที่ประเทศไทยสามารถต่อยอดจากกระแสโลกด้านการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและกีฬา ซึ่งเป็นโอกาสสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ในภูมิภาค ภาพลักษณ์ความเชื่อมั่นของประเทศไทยในสายตานักท่องเที่ยวต่างชาติ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๕.๔๗๔, S.D. = ๐.๗๐๕) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของประเทศในด้านความปลอดภัย คุณภาพการบริการ และความมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติ นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และกีฬา ($\bar{X}$ = ๕.๔๒๑, S.D. = ๐.๗๖๑) และ กลไกความร่วมมือรัฐ-เอกชน-ชุมชน (PPP) ($\bar{X}$ = ๕.๓๖๘, S.D. = ๐.๗๒๒) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง สะท้อนถึงความเข้มแข็งของการบริหารจัดการเชิงนโยบายที่มุ่งเน้นความร่วมมือและการมีส่วนร่วมระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ การส่งเสริมการตลาดระหว่างประเทศและงาน Mega Event รวมถึง การสนับสนุนวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์/กิจกรรมท่องเที่ยวใหม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}$ = ๕.๓๑๖) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงถึงการมีบทบาทของภาครัฐในการประชาสัมพันธ์ประเทศไทยในเวทีโลก และการพัฒนานวัตกรรมเพื่อสร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว การจัดการวิกฤตภัยพิบัติ/โรคระบาดที่กระทบการท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = ๕.๒๖๓, S.D. = ๐.๘๙๘) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงถึงการที่หน่วยงานภาครัฐได้มีมาตรการเตรียมความพร้อมและฟื้นฟูอุตสาหกรรมหลังสถานการณ์วิกฤต กฎหมายและมาตรการกำกับดูแลกิจกรรมท่องเที่ยว/กีฬา ($\bar{X}$ = ๕.๑๕๘, S.D. = ๐.๘๖๘) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง แสดงถึงการมีกรอบนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนในการกำกับดูแลความปลอดภัย มาตรฐาน และความยั่งยืนของกิจกรรมท่องเที่ยว สิทธิประโยชน์ทางภาษี/เงินสนับสนุนจากรัฐ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = ๔.๘๙๕, S.D. = ๐.๘๖๑) อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง เช่นกัน แต่สะท้อนว่าผู้ประกอบการยังคาดหวังให้ภาครัฐขยายสิทธิประโยชน์ทางภาษีและเงินทุนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและกีฬาในระยะยาว

๓. การวินิจฉัยความสามารถของคลัสเตอร์จุดเน้นของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑

๓.๑ การประเมินสภาวะแวดล้อม (business environment assessment) ตามแบบจำลองไดมอนด์ สามารถสรุปได้ว่าศักยภาพ ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ ด้วยวิธี Weighted Diamond Competitiveness Index (W-DCI) สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๒ ผลการประเมินความสามารถของคลัสเตอร์จุดเน้นกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑

มิติ	ด้านเกษตรและปศุสัตว์ (ร้อยละ)	ด้านใหม่ (ร้อยละ)	ท่องเที่ยว (ร้อยละ)
Factor conditions	ค่อนข้างสูง (๖๐)	ค่อนข้างสูง (๖๕)	ค่อนข้างสูง (๗๐.๖)
Demand Conditions	ค่อนข้างสูง (๖๓)	ค่อนข้างสูง (๖๓)	สูง (๗๘)
Related and Supporting Industries	ปานกลาง (๕๘)	ค่อนข้างสูง (๖๘)	สูง (๗๕)
Firm Strategy, Structure / Rivalry	ปานกลาง (๕๘)	ค่อนข้างสูง (๖๙)	สูง (๗๖.๖)
Government and Chance	ปานกลาง (๕๘)	ค่อนข้างสูง (๗๐)	ค่อนข้างสูง (๗๓)

จากตารางที่ ๒๒ แสดงผลการประเมินความสามารถของคลัสเตอร์จุดเน้นในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ โดยใช้กรอบแนวคิดของ Porter's Diamond Model ซึ่งประกอบด้วย ๕ มิติหลัก ได้แก่ Factor Conditions, Demand Conditions, Related and Supporting Industries, Firm Strategy-Structure-Rivalry และ Government & Chance เพื่อสะท้อนระดับความเข้มแข็งและศักยภาพของคลัสเตอร์ในแต่ละสาขา ได้แก่ ด้านเกษตรและปศุสัตว์ ด้านไหม และด้านการท่องเที่ยว ผลการประเมินสามารถอธิบายได้ดังนี้ **ด้านการท่องเที่ยว** มีระดับความสามารถโดยรวมอยู่ในระดับ “ค่อนข้างสูงถึงสูง” ในทุกมิติ โดยเฉพาะปัจจัย Demand Conditions (ร้อยละ ๗๘) และ Firm Strategy, Structure and Rivalry (ร้อยละ ๗๖.๖) ซึ่งอยู่ในระดับ “สูง” สะท้อนถึงความพร้อมของตลาด ความต้องการของผู้บริโภค รวมถึงศักยภาพของผู้ประกอบการในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ปัจจัย Factor Conditions (ร้อยละ ๗๐.๖) ยังอยู่ในระดับ “ค่อนข้างสูง” แสดงให้เห็นถึงความพร้อมด้านทรัพยากรพื้นฐาน โครงสร้างพื้นฐาน และบุคลากรในภาคการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมาตรฐาน **ด้านไหม** มีผลการประเมินอยู่ในระดับ “ค่อนข้างสูง” ในทุกมิติ โดยเฉพาะปัจจัย Government and Chance (ร้อยละ ๗๐) และ Firm Strategy, Structure and Rivalry (ร้อยละ ๖๙) ซึ่งสะท้อนถึงการได้รับการสนับสนุนเชิงนโยบายจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง และความร่วมมือระหว่างภาครัฐ-เอกชน-ชุมชนในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมผ้าไหมให้มีมูลค่าเพิ่ม อีกทั้งปัจจัย Related and Supporting Industries (ร้อยละ ๖๘) ยังแสดงถึงความเชื่อมโยงของอุตสาหกรรมสนับสนุน เช่น การออกแบบ แฟชั่น และการตลาดที่ส่งผลต่อการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญ **ด้านเกษตรและปศุสัตว์** มีระดับความสามารถอยู่ในระดับ “ปานกลางถึงค่อนข้างสูง” โดยเฉพาะปัจจัย Demand Conditions (ร้อยละ ๖๓) ซึ่งอยู่ในระดับ “ค่อนข้างสูง” แสดงให้เห็นถึงการมีตลาดรองรับผลผลิตในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ปัจจัย Related and Supporting Industries และ Firm Strategy, Structure and Rivalry (ร้อยละ ๕๘) ยังอยู่ในระดับ “ปานกลาง” สะท้อนถึงข้อจำกัดในการเชื่อมโยงอุตสาหกรรมต่อเนื่อง การบริหารจัดการธุรกิจเกษตร และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ยังมีความจำเป็นต้องพัฒนาเพิ่มเติม

โดยสรุป ผลการประเมินแสดงให้เห็นว่า **คลัสเตอร์ด้านการท่องเที่ยวมีศักยภาพสูงสุด** รองลงมาคือ **คลัสเตอร์ด้านไหม** และ **คลัสเตอร์ด้านเกษตรและปศุสัตว์** ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ ที่มุ่งเน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) ผ่านการบูรณาการของทั้งสามคลัสเตอร์ โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นกลไกหลักในการเชื่อมโยงและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของภูมิภาคอย่างยั่งยืน

๓.๒ การวิเคราะห์ (SWOT Analysis) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
S๑ ทรัพยากรการผลิตทางเกษตรและปศุสัตว์เด่นชัด	W๑ ระบบชลประทานต่ำ (<๕% ของพื้นที่)
S๒ ศักยภาพด้านแปรรูปและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง	W๒ ขาดการแปรรูปสินค้าที่มีคุณภาพ
S๓ จุดแข็งด้านโลจิสติกส์และท่าเลกลางประเทศ	W๓ การตลาดยังต่ำ
S๔ ฐานวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก	W๔ ผลผลิตต่อไร่ต่ำ-ต้นทุนสูง
S๕ ภาคเอกชนและความร่วมมือมีความเข้มแข็ง	W๕ แผนพัฒนาขาดการบูรณาการ-ต่างหน่วยงานแยกกัน
	W๖ แรงงานสูงวัย-คนรุ่นใหม่เข้าสู่อาชีพน้อยและ

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	คุณภาพของแรงงานที่มีทักษะในการทำงาน W๗ ทักษะระดับการยอมรับและการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการยังอยู่ในระดับต่ำ W๘ โครงสร้างการเดินทางในบางจังหวัดยังขาดประสิทธิภาพ W๙ การบูรณาการการพัฒนาคนทุกช่วงวัย
โอกาส (O)	อุปสรรค (T)
O๑ แผนพัฒนาประเทศเน้น BCG Economy O๒ Green Tourism และ Wellness Economy เติบโตหลังโควิด O๓ โครงการรถไฟความเร็วสูง-รางคู่ จะเชื่อมเมืองเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจใหม่ในภูมิภาค O๔ NEEC และแนวการลงทุนตะวันออกเฉียงเหนือเปิดโอกาสเป็นฐานรองรับอุตสาหกรรมเกษตร-ชีวภาพ O๕ เทคโนโลยี Smart Farming – IoT – AI ในภาคเกษตรกำลังได้รับการสนับสนุนจากนโยบายภาครัฐและเอกชน	W๑ ผลกระทบจากโควิดเร่งความเปราะบางทางเศรษฐกิจและสุขภาพ W๒ การแข่งขันกับพื้นที่ที่มีท่าเรือ/ชายแดนระบบโลจิสติกส์ดีกว่า W๓ แรงงานภาคเกษตรลดลง – คนรุ่นใหม่ไม่สืบต่ออาชีพ W๔ น้ำเป็นตัวแปรสำคัญ – ภัยแล้งและ PM๒.๕ จากการเผาในไร่นาอาจกระทบการผลิตและภาพลักษณ์พื้นที่ W๕ การพึ่งพาภาคบริการและการท่องเที่ยวมากเกินไปตามแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ทำให้เปราะบางเมื่อเกิดวิกฤต W๖ ปัญหาชายแดน W๗ การฉ้อโกงทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

๓.๓ สรุปการวิเคราะห์ SWOT Matrix กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑

ปัจจัยแวดล้อมภายนอก	จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
ปัจจัยแวดล้อมภายใน	S๑ ทรัพยากรการผลิตทางเกษตรและปศุสัตว์เด่นชัด S๒ ศักยภาพด้านแปรรูปและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง S๓ จุดแข็งด้านโลจิสติกส์และท่าเลกลางประเทศ S๔ ฐานวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก S๕ ภาคเอกชนและความร่วมมือมีความเข้มแข็ง	W๑ ระบบชลประทานต่ำ (<๕% ของพื้นที่) W๒ ขาดการแปรรูปสินค้าที่มีคุณภาพ W๓ การตลาดยังต่ำ W๔ ผลผลิตต่อไร่ต่ำ-ต้นทุนสูง W๕ แผนพัฒนาชาติการบูรณาการ-ต่างหน่วยงานแยกกัน W๖ แรงงานสูงวัย-คนรุ่นใหม่เข้าสู่อาชีพน้อยและคุณภาพของแรงงานที่มีทักษะในการทำงาน W๗ ทักษะระดับการยอมรับและการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการยังอยู่ในระดับต่ำ W๘ โครงสร้างการเดินทางในบางจังหวัดยังขาดประสิทธิภาพ W๙ การบูรณาการการพัฒนาคนทุกช่วงวัย

โอกาส (O) O๑ แผนพัฒนาประเทศเน้น BCG Economy O๒ Green Tourism และ Wellness Economy เติบโตหลังโควิด O๓ โครงการรถไฟความเร็วสูง-รางคู่ จะเชื่อมโยงเมืองเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจใหม่ในภูมิภาค O๔ NEEC และแนวการลงทุน ตะวันออกเฉียงเหนือ เปิดโอกาสเป็นฐานรองรับอุตสาหกรรมเกษตร-ชีวภาพ O๕ เทคโนโลยี Smart Farming – IoT – AI ในภาคเกษตรกำลังได้รับการสนับสนุนจากนโยบายภาครัฐและเอกชน	กลยุทธ์ SO กลยุทธ์เชิงรุก – ขยายโอกาสด้วยจุดแข็ง ๑. พัฒนา BCG Agro–Livestock และ Silk–Tourism Economy โดยใช้ความแข็งแกร่งด้านเกษตร-ผ้าไหม-ปศุสัตว์ เชื่อมกับนโยบายรัฐ BCG ๒. จัดตั้ง Green Heritage-Wellness Tourism Corridor โดยใช้ทรัพยากรวัฒนธรรม (ปราสาทหิน, เขาใหญ่) รองรับความต้องการท่องเที่ยวสุขภาพ ๓. ใช้ทำเลศูนย์กลางโลจิสติกส์ + รถไฟความเร็วสูง สร้าง Agri-Bio Processing & Export Hub ทดแทนการพึ่ง “ขายวัตถุดิบ” ๔. สร้าง Cluster นวัตกรรมเกษตร-ปศุสัตว์-สิ่งทอ-ท่องเที่ยว รองรับนโยบาย NEEC & CLMVT	กลยุทธ์ WO กลยุทธ์แก้จุดอ่อน – ใช้โอกาสในการพัฒนา ๑. ใช้นโยบายรัฐ BCG, Smart Farming และ Digital Skill Upskilling ยกระดับแรงงานสูงวัย-ปรับเกษตรสู่เกษตรเทคโนโลยี ๒. ใช้โอกาสการเติบโตของ Wellness Tourism แก้จุดอ่อนเรื่องการแปรรูป โดยพัฒนา “Herbal–Silk Spa & Bio Health Products” ที่มีมูลค่าเพิ่ม ๓. ดึงทุนภาครัฐ-เอกชนพัฒนาเขตน้ำชลประทาน เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ลดจุดอ่อนเรื่องต้นทุนสูง ๔. ใช้โครงการรางคู่-ไฮสปีด เปิดศูนย์กระจายสินค้าท้องถิ่น ลดต้นทุนโลจิสติกส์จากการไม่ติดทะเล
อุปสรรค (T) W๑ ผลกระทบจากโควิดเร่งความเปราะบางทางเศรษฐกิจและสุขภาพ W๒ การแข่งขันกับพื้นที่ที่มีท่าเรือ/ชายแดน ระบบโลจิสติกส์ดีกว่า W๓ แรงงานภาคเกษตรลดลง – คนรุ่นใหม่ไม่สืบทอดอาชีพ W๔ น้ำเป็นตัวแปรสำคัญ – ภัยแล้งและ PM๒.๕ จากการเผาในไร่นาอาจกระทบการผลิตและภาพลักษณ์พื้นที่ W๕ การพึ่งพาภาครัฐบริการและการท่องเที่ยวมากเกินไปตามแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ทำให้เปราะบางเมื่อเกิดวิกฤต W๖ ปัญหาชายแดน W๗ การฉ้อโกงทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	กลยุทธ์ ST กลยุทธ์เชิงป้องกัน – ใช้จุดแข็งลดผลกระทบจากภัยคุกคาม ๑. ใช้จุดแข็งด้านชุมชนเข้มแข็ง พัฒนาระบบ Smart Water Management ลดความเสี่ยงภัยแล้งและภาวะ PM๒.๕ จากการเผาพื้นที่ ๒. ใช้งานท่องเที่ยวเชิงมรดก-สุขภาพ สร้างความยืดหยุ่นลดความเปราะบางต่อเศรษฐกิจจากวิกฤตโลก ๓. ใช้เครือข่ายภาคเอกชนเข้มแข็ง สร้างระบบ Co-Investment ลดความเสี่ยงจากการแข่งขันโลจิสติกส์ต่างภูมิภาค	กลยุทธ์ WT กลยุทธ์ป้องกันวิกฤต – ลดจุดอ่อนเพื่อรับมือกับภัยคุกคาม ๑. สร้างระบบ Early Warning ด้านภัยแล้งและคุณภาพอากาศ ลดผลกระทบต่อเกษตร-สุขภาพ-ท่องเที่ยว ๒. พลิกโครงสร้างแรงงาน สร้าง “Young Smart Farmer & Creative Tourism Youth Program” ลดการขาดแรงงานใหม่ ๓. จัดตั้ง “ศูนย์บูรณาการแผนระดับคลัสเตอร์” ลดปัญหาการทำงานแบบต่างคนต่างทำ

	๔. เสริมภาพลักษณ์ “Smart Heritage Region” สร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอุตสาหกรรมระดับประเทศ	๔. ผลักดันการสร้าง Value-Added Economy เพื่อลดความเปราะบางจากการพึ่งพาภาคบริการแบบผันผวน
--	---	--

ภาคผนวก จ.

แบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง (สัมภาษณ์ผู้บริหารจังหวัด)

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

1. ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้สัมภาษณ์

- ชื่อ-สกุล / ตำแหน่ง / หน่วยงาน

2. คำถามนำ (Warm-up / Context)

2.1 มุมมองของท่านต่อศักยภาพการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในปัจจุบันเป็นอย่างไร

2.2 ปัจจัยใดที่ท่านคิดว่าเป็น “จุดแข็ง” และ “จุดอ่อน” ที่สำคัญของพื้นที่

3. คำถามหลักเชิงประเด็น (Core Thematic Questions)

3.1 ด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมเป้าหมาย

- ภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรมใดควรเป็น “อุตสาหกรรมหลัก” ของกลุ่มจังหวัดในอีก 5-10 ปี

3.2 โครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์

- ความต้องการโครงสร้างพื้นฐาน (คมนาคม, ดิจิทัล, พลังงาน) ที่จำเป็นต่อการเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน
- ปัญหาเชิงระบบที่ควรได้รับการแก้ไขเร่งด่วน

3.3 ทรัพยากรมนุษย์และนวัตกรรม

- ปัญหาด้านสังคมของกลุ่มจังหวัด
- แนวทางการพัฒนาบุคลากร/สังคม และการสร้างระบบนวัตกรรมในพื้นที่

3.4 สิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน

4. คำถามเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning)

- ภายใน 5-10 ปี ท่านอยากเห็นกลุ่มจังหวัดนี้ “เป็นอย่างไร” (Vision)
- ยุทธศาสตร์หรือโครงการสำคัญ 2-3 เรื่องที่ควรดำเนินการเป็นลำดับแรก
- ตัวชี้วัดความสำเร็จที่ท่านเห็นว่าเหมาะสม (เช่น GPP, การจ้างงาน, คุณภาพชีวิต, การลงทุนจาก

ภายนอก)

5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- มีประเด็นอื่นที่ท่านต้องการเสนอเพิ่มเติมหรือไม่
- ความคาดหวังต่อบทบาทของคณะทำงานวางแผนยุทธศาสตร์

ภาคผนวก ฉ.

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารจังหวัด

กำหนดการ

เข้าพบและสัมภาษณ์ผู้บริหารจังหวัด เพื่อจัดทำวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาในอนาคตของกลุ่มจังหวัด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ ระยะ ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๘๐)

ลำดับ	วัน เดือน ปี	เวลา	กิจกรรม
๑	๗ ตุลาคม ๒๕๖๘	๐๘.๓๐ น.	สัมภาษณ์รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา (นายกิตติศักดิ์ อีระวัฒนา) ณ ห้องปฏิบัติราชการของรองผู้ว่าราชการจังหวัด นครราชสีมา ชั้น ๒ ศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา
๒	๘ ตุลาคม ๒๕๖๘	๑๓.๓๐ น.	สัมภาษณ์รองผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ (นายศรีธรรม ราชแก้ว) ณ ห้องนเรนทราทิตย์ ชั้น ๔ ศาลากลางจังหวัดบุรีรัมย์
๓	๙ ตุลาคม ๒๕๖๘	๑๓.๓๐ น.	สัมภาษณ์ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ (นายอนันต์ นาคเนียม) ณ ห้องประชุมตาดโตน ชั้น ๕ ศาลากลางจังหวัดชัยภูมิ
๔	๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๘ (แจ้งเลื่อนนัดเป็นวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๘)	๑๓.๓๐ น.	สัมภาษณ์รองผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ (นายประภาส ศรีจันทร์เวียง) สัมภาษณ์ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (On - Line)

รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา

(นายกิตติศักดิ์ อีระวัฒนา)

วันที่ 7 ตุลาคม 2568

1. แผนจังหวัดกับกลุ่มจังหวัดต่างกันอย่างไร

- แผนจังหวัดเป็นระดับพื้นที่แก้ไขปัญหาพัฒนาตามบริบทของจังหวัด สำหรับแผนของกลุ่มจังหวัดเป็นภาพรวม (คลัสเตอร์) ตามที่ส่วนกลางแบ่งต้องเชื่อมโยงและพัฒนาาร่วมกันแต่ข้อเท็จจริง เหมือนเป็นแผนพัฒนาจังหวัด ส่วนใหญ่จังหวัดจะยึดอัตลักษณ์ของตัวเอง โครงการเกิดขึ้นในกลุ่มจังหวัด 90% เป็นงบจังหวัดไปเสริมในงบกลุ่มจังหวัด ถ้ามัวผัดไหมก็ไม่ได้ผัด แต่ไม่ตรงตามเจตนาของกลุ่ม

- คลัสเตอร์กลุ่มจังหวัด ทำให้เกิดการบูรณาการในพื้นที่จังหวัด ไม่ได้ให้ความสำคัญให้ทำร่วมกันโครงการใหญ่ๆ ไม่มีหลักการคิดร่วมกันรัฐบาลที่ผ่านมาคิดระเบียบเศรษฐกิจ 4 ภาค เช่น NeEC ถ้าให้ตามสำคัญกับระเบียบเศรษฐกิจกับกลุ่มจังหวัดก็ได้โครงการ แต่ไม่ได้หยิบยก NeEC + กลุ่มจังหวัดมาทำงานร่วมกัน

2. ปัจจัยใดที่ท่านคิดว่าเป็น “จุดแข็ง” และ “จุดอ่อน” ที่สำคัญของพื้นที่

- ก.พ.ร. ทำข้อมูลจาก GPP รายได้มากที่สุดจากภาคบริการ อุตสาหกรรม เกษตร พื้นที่ส่วนใหญ่เช่นพื้นที่เกษตร ที่ใช้นวัตกรรม ต้องปรับให้เป็นเกษตรอุตสาหกรรม คนที่มีที่ดินแต่ไปจ้างทำการเกษตร มีกลุ่มที่ทำเกษตรแต่มีน้อย ทำอย่างไร จะทำให้เกิดการรวมกลุ่มมากขึ้น และเกิดการใช้เทคโนโลยี เรามี ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ต้องเป็นมันคุณภาพสูง ทุกวันนี้ยังปลูกแบบเดิม ยังไม่เป็นไร่มันคุณภาพสูง แต่เกษตรกรจางอย่างเดียว ไม่ได้มีองค์ความรู้ต้องคัดเลือกท้องพันธุ์ ปรับปรุงดิน ทำให้ผลผลิตที่ไม่มีคุณภาพ ทำอย่างไร จะเกิดการรวมกลุ่ม (ต่างคนต่างทำราชการส่งเสริมได้เรื่องการรวมกลุ่มและครุภัณฑ์)

3. ด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมเป้าหมาย

3.1 ภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรมใดควรเป็น “อุตสาหกรรมหลัก” ของกลุ่มจังหวัดในอีก 5-10 ปี

- อุตสาหกรรมหลัก แบ่งเป็น

1. เกษตรอุตสาหกรรม
2. ชีวภาพ
3. เวลเนส
4. อุตสาหกรรมอนาคต

- อุตสาหกรรมเป้าหมาย (เกษตร อาหาร ชีวภาพ) NeEC มองว่า มีแค่โคราชที่อยู่ใน NeEC แต่ก็เป็นจังหวัดหนึ่งในนครชัยบุรีทร์ วันนี้ได้เสนอไปสภาพัฒนาและเศรษฐกิจแห่งชาติ ขอปรับเป้าหมายให้เหมือนระเบียบเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมสุขภาพ อุตสาหกรรมใหม่อนาคต เพื่อเปิดโอกาสให้จังหวัดมาขับเคลื่อน อุตสาหกรรมแห่งอนาคต AI นวัตกรรมจังหวัดแก้ปัญหาไป แต่กลุ่มจังหวัดให้มาเอารวม กับ NeEC จังหวัดควรวางอุตสาหกรรมในอนาคตอย่างไร การเตรียมความพร้อมอย่างไร โดยต้องทำงานร่วมกันกับมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา เช่น มทส. มีโดรน มี AI อุทยานวิทยาศาสตร์ และมทร. อีสาน มีระบบราง มีโลจิสติกส์ ซึ่งมีมหาวิทยาลัยที่มีนวัตกรรมแตกต่างกันไป ควรให้ NeEC เพิ่มเป้าหมายให้เพื่อเปิดโอกาสให้มีการลงทุนเพิ่มจังหวัดได้รับสนับสนุนด้านคมนาคมอยู่แล้ว

- เรื่องเกษตร ปัญหาเรื่องน้ำ ต้องเป็นนโยบายระดับชาติเพราะใช้งบประมาณค่อนข้างสูง ถ้ารัฐบาลตัดสินใจลงทุนก็จะเกิดผลประโยชน์ต่อหลายจังหวัด น้ำท่วมจากทางเหนือ น้ำที่มากก็ต้องปล่อยทิ้ง มองว่าน้ำที่มีอยู่ไม่สามารถเอามาใช้ประโยชน์ได้ทั้งหมด น้ำเจ้าพระยา ป่าสัก อย่างไร จะไหลมาทาง กทม. ถ้าระหว่างทางที่มีแก้มลิงขนาดใหญ่ พื้นที่นั้นน้ำท่วมทุกปีก็ปรับปรุงให้เป็นพื้นที่เก็บน้ำ แทนพื้นที่อาศัย ดังนั้นจากป่าสัก (น้ำท่วม) มาให้ภาคอีสานทางเทคนิคทำได้ แต่ต้องลงทุนสูง ปรกติเราจ่ายน้ำแบบปล่อยจากชลประทาน ทำให้น้ำได้ ไม่ได้ประสิทธิภาพเท่ากับการส่งแบบท่อ

- Ai เป็นเรื่องของนักวิจัย ต้องวางแผนรวมกันเป็นอุตสาหกรรม มีวิสาหกิจชุมชน นาแปลงใหญ่แต่ไม่เยอะ

3.2 โครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์

ด้านโลจิสติกส์ มีการลงทุนเยอะจากรัฐบาลแต่ยังไม่เสร็จ เห็น motor way วังได้เต็มร้อย รถไฟความเร็วสูง จะเกิดการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉม ส่งผลต่อการท่องเที่ยว ขอนส่งมาลงทุนด้านการอาศัยมองความแตกต่างรถไฟใน กทม. ที่มีน้ำท่วมแผ่นดินทรุด กับโคราชที่จะมีรถไฟ คนในกรุงเทพฯ เห็นปัญหาอาจจะมองว่าจังหวัดนครราชสีมาเข้ามาอยู่อาศัย ไม่มีผลกระทบเรื่องอุทกภัยเพราะเป็นพื้นที่ราบสูงและการเดินทางสะดวก

3.3 ทรัพยากรมนุษย์และนวัตกรรม

- ด้านสังคม ต้องให้จังหวัดเป็นคนดำเนินการ กลุ่มจังหวัดควรนำประเด็น NeEC ไม่ต้องทำทุกเรื่อง ต้องมี Concept ของตัวเอง เช่นเกษตรสมัยใหม่ ก็เป็น หรือถ้าจะเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนก็เน้นไปไม่ต้องทำหลายเรื่อง

4. ภายใน 5-10 ปี ท่านอยากเห็นกลุ่มจังหวัดนี้ “เป็นอย่างไร” (Vision)

- กลุ่มจังหวัดควรทำอะไรเป็นอันดับแรก พิจารณาจาก GPP ภาคบริการสูง มีท่องเที่ยวเป็นอันดับ 1 ด้านเกษตรเป็นอันดับ 2 (พื้นฐานส่วนใหญ่) จึงต้องไม่ทิ้งภาคการเกษตร NeEC ต้องเปิดโอกาสให้จังหวัดเพิ่มเป้าหมายในระยะเชิงเศรษฐกิจ เพื่อให้มีผู้ลงทุนเพิ่มขึ้นความคาดหวังต่อยุทธศาสตร์ 10 ปี

- กลุ่มจังหวัดต้องเปลี่ยนแนวคิดการทำงาน ต้องไม่เหมือนกับจังหวัด เป็นคลัสเตอร์ที่กำหนดขึ้นมารวมกับ NeEC ให้มีความสอดคล้องกับ NeEC ทำให้กลุ่มจังหวัดเห็นตัวตนชัดขึ้น (เมื่อก่อนแบ่งบ) ไปทำเหมือนจังหวัด ทั้งสังคม สิ่งแวดล้อม ถนน กระจายไป แต่ไม่มีเจตนารมณ์ให้เกิดการรวมกลุ่ม ต้องเลือกเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทำเป็นโครงการใหญ่ มากกว่าจะต้องมาแยกแบบจังหวัด จะสามารถส่งเสริมให้เกิดผลประโยชน์ใน NeEC รวมทั้งสภาพพัฒนา จะต้องวางแผนให้ NeEC + กลุ่มจังหวัด ทำอย่างไรให้มีโครงการใหญ่ 5 - 10 ปี ทำให้จบ จะเกิดขึ้นที่ไหนไม่ว่า แต่ต้องได้รับประโยชน์ร่วมกัน หรือให้แต่ละจังหวัดรับผิดชอบในแต่ละเรื่องไป

รองผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์

(นายศรีธรรม ราชแก้ว)

วันที่ 8 ตุลาคม 2568

1. มุมมองของท่านต่อศักยภาพการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในปัจจุบันเป็นอย่างไร
 - 1.1 ปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนา กระผมเข้ามาทำงานที่จังหวัดบุรีรัมย์ได้ 8 เดือน โรงงานที่จะมาตั้งจะมีกลุ่มที่คัดค้านแสดงว่าเรายังไม่มีการจัดวางผังเมืองที่ชัดเจน ต้องครบในการอำนวยความสะดวกย่านเมืองเก่าเมืองใหม่ โชนอุตสาหกรรมภัยพิบัติ ต้องชัดเจนและประกาศให้ประชาชนทราบเพื่อจะไม่ต้องไปซื้อที่ดินไม่ถูกกับประเภทที่จะใช้ประโยชน์
 - 1.2 การยอมรับเส้นทางคมนาคม เมืองที่เป็น HUP ไป EEC , ชายแดน (นางรอง) ขับรถจากจังหวัดนครราชสีมา ลั่นไผ่มาโดยตลอดและมาถึงอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เจอแยกไฟแดงไป 5 ไฟแดง การออกแบบเส้นทางควรส่งเสริมเรื่องการท่องเที่ยวไปด้วย ทำอย่างไรให้สอดคล้องกับศักยภาพกับแหล่งและเปิดโอกาสให้คนได้เกิดการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยวที่คนไม่รู้จักรัก เช่น ด่านขนอน นครศรีธรรมราช ที่มีถนนที่เหมือนเป็นแลนด์มาร์ค เป็นแหล่งท่องเที่ยว
 - 1.3 การออกแบบสถานที่ ต้องให้เกิดการใช้พลังงานน้อย เอาประเทศสิงคโปร์มาเป็นต้นแบบลดโลกร้อน แผนจังหวัดกับแผนกลุ่มจังหวัดเชื่อมโยงต่างกันอย่างไร - มีความคิดเห็นที่สามารถเชื่อมโยงได้ แผนจังหวัดจริง ๆ แต่ละจังหวัดไม่ต่างกันมาก
2. ปัจจัยใดที่ท่านคิดว่าเป็น “จุดแข็ง” และ “จุดอ่อน” ที่สำคัญของพื้นที่
 - จุดแข็ง - จังหวัดนครราชสีมามีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เขาใหญ่ จังหวัดบุรีรัมย์ มีกีฬานานาชาติ แต่ที่ร่วมกันคือแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะทำอย่างไรให้เกิดสมัยใหม่ เมื่อเวลาเราจัดงานระดับโลกเราจะเห็นว่าตัวหมู่มานเป็นเหมือนมาสคอต เช่นเดียวกับวัฒนธรรมของกลุ่มจังหวัด ควรนำความคิดสร้างสรรค์มาประยุกต์ เมื่อถามว่ามองว่าจังหวัดบุรีรัมย์เป็นผู้นำด้านไหน มองว่าเป็น ด้านไหม มีผ้าไหมดั้งเดิมที่อำเภอพุทไธสง มีสถาบันพัฒนา ซึ่งต่อมาที่อำเภอนาโพธิ์ ชวงงาน Coler of Buriram ที่ผ่านมา จังหวัดบุรีรัมย์ได้นำเสนอผ้าไหมให้รู้จักมากขึ้น นอกจากเสื้อผ้านำผ้ามาทำเครื่องใช้อย่างอื่นมากขึ้น จังหวัดสุรินทร์ โดดเด่นเรื่องการท่องเที่ยวช้าง ใหม จังหวัดชัยภูมิ เป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ คนทั่วไปอาจจะรู้จักน้อย พุงดอกกระเจียวเป็นฤดูกาล ผาหำหดเที่ยวได้ตลอดปี
 - จุดอ่อน - เกษตรกรมองว่ายังเป็นจุดอ่อน เพราะยังยึดการทำเกษตรแบบเดิม แข่งขันกับต่างประเทศไม่ได้ ทำอย่างไรจึงจะนำเทคโนโลยีมาใช้ ผลผลิตเราต่ำ มีคุณภาพต่ำแข่งกับต่างประเทศไม่ได้ อะไรที่ทำให้เกษตรกรยังทำแบบเดิม คิดว่ารัฐบาลช่วยเหลือเกษตรกรโดยไม่มีเงื่อนไข เงื่อนไขว่าเกษตรกรทำได้ดีขึ้นถึงจะสนับสนุนต่อ มีการวิจัยที่จังหวัดสุพรรณบุรี เกษตรกรขาดทุนแต่อยู่ได้เพราะรู้ว่ารัฐช่วยอุดหนุน
 - กระผมมองว่าเรื่องการเกษตรปลอดภัย ความมั่นคงทางอาหาร พื้นที่ป่าต้นน้ำไม่อุดมสมบูรณ์ ยังคลาดแคลน แม้เราจะมีพื้นที่ชลประทานต้องควบคู่กับการดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติ ต้องฟื้นฟูป่า ต้นน้ำ หรือวิจัยว่าควรปลูกพืชชนิดไหนถึงจะดี เช่น พืชใช้น้ำน้อย เช่น ปิ่นุน้ำน้อย แต่รัฐไปงดการปลูกข้าวของชาวนา ความจริงควรส่งเสริมพืชที่ใช้น้ำน้อยหรือการปลูกสัตว์ที่ใช้น้ำน้อยมาเสริมอาชีพของชาวนา
 - ประเทศเวียดนามประกาศแล้วเรื่องเกษตรคาร์บอนต่ำ หรือที่ประเทศจีนนำพื้นที่ทะเลทรายมาปลูกข้าวและลดเวลาการปลูกระยะเวลา 4 เดือน เหลือเพียง 2 เดือน ดังนั้น ประเทศไทยต้องใช้เทคโนโลยีมาช่วย (ความมั่นคงทางด้านอาหารอยู่ลำดับที่ 64 ของโลก) หรือทำอย่างไรให้เรามีโครงการหลวง ของจังหวัดเชียงใหม่ ขยายมาที่ราบสูง สถานีวิจัยการเกษตรขยายงานวิจัยมายังกลุ่มจังหวัด เพื่อให้พัฒนาผลผลิตการเกษตร

- ปัญหาการปลูกมาก และราคาต่ำ กระผมมีมุมมองว่าเรื่องตลาด ในฐานะส่วนราชการ เช่น กรมพัฒนาชุมชน ไม่ได้จับด้านเศรษฐกิจแต่กลับมอบหมายงานงานนี้ให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด เราควรให้ความรู้พื้นฐานให้ประชาชน เช่น การผลิตตามความต้องการของผู้บริโภค หรือไม่ควรผลิตออกมามากเกินไปจนทำให้ราคาผลผลิตตกต่ำลง

- ปัญหาเรื่องปากท้องของประชาชน

- อำเภอโนนแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ปลูกพืชหลากหลาย ผลไม้ ปลูกพืชที่ไม่มีมาก่อนในพื้นที่ ได้มีการสั่งการเกษตรกรให้ไปเรียนรู้และนำแนวทางมาปลูก (พืชพื้นที่หนาว) เป็น มะเขือเทศ แคนตาลูป เสาวรส เพื่อใช้น้ำน้อย

4. ความต้องการ ความคาดหวังที่อยากให้กลุ่มจังหวัดเป็น ในอีก 10 ปี ข้างหน้า

- ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรง โดยให้เน้นเชิงป้องกันมากกว่ามารักษา และกลุ่มผู้บอบบางสามารถดูแลตัวเองได้ สิ่งแวดล้อม ต้องการให้ท้องถิ่นเพิ่มพื้นที่สีเขียว เช่นเดียวกับประเทศสิงคโปร์ และประเทศจีน ที่เดินจากบ้านมาก็เห็นพื้นที่สีเขียว มีสวนสาธารณะที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน และการมีผังเมืองที่ดี ที่จัดโซนแบกเมืองเก่า เมืองใหม่ โซนอุตสาหกรรม ก็จะทำให้ไม่เกิดการคัดค้านของประชาชน เมื่อพัฒนาเมืองในโซนที่กำหนดไว้

นายอนันต์ นาคนิยม
(ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ)
วันที่ 9 ตุลาคม 2568

1. แผนจังหวัด/กลุ่มจังหวัดต่างกันอย่างไร

- แผนกลุ่มจังหวัด มีพื้นที่กว้างมากกว่า ต้องมองศักยภาพทั้งกลุ่มจังหวัดทรัพยากรที่มีร่วมกัน

2. ปัจจัยใดที่ท่านคิดว่าเป็น “จุดแข็ง” และ “จุดอ่อน” ที่สำคัญของพื้นที่

จุดแข็ง - ความไม่ไกลจากกรุงเทพ จังหวัดนครราชสีมาใกล้สุดเป็นประตูทางด้านทรัพยากรที่จะ เข้า - ออก ต้องผ่าน

- ทรัพยากร มีพื้นที่ใหญ่ โคราชมีธรรมชาติจุดขายท่องเที่ยว เขาใหญ่ วังน้ำเขียว จังหวัดชัยภูมิจะเป็นใหญ่ในเรื่องใด

จังหวัดชัยภูมิมีความโดดเด่นในเรื่องของการเกษตร ซึ่งเป็นเรื่องที่ประชากรส่วนใหญ่ทำเกษตร การท่องเที่ยวไม่สามารถเทียบกับจังหวัดนครราชสีมาได้ ด้านปศุสัตว์ต้องที่จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดชัยภูมิมีศักยภาพเรื่องไหนไม่น้อยหน้ากับจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ และอำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิมีศักยภาพด้านต้นทางของไหม มูลค่าไหม ได้มูลค่ามากกว่าอีก 3 จังหวัด สำหรับกลางทางอยู่ที่จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ ปลายทางคืออำเภอปักธงชัย หากให้เลือกเรื่องเดียวที่จังหวัดชัยภูมิที่ความโดดเด่นของจังหวัดชัยภูมิคือด้านเกษตร

จุดอ่อน - ภาคอีสาน มีประชากรเยอะแต่ศักยภาพไม่สูงพอ คนที่มีศักยภาพก็ไม่มีอัตราจ้างงานกับในพื้นที่นั้น

3. การพัฒนาแหล่งน้ำจะบูรณาการกับภาคเกษตรของกลุ่มจังหวัดอย่างไร

- จังหวัดชัยภูมิ มีลุ่มชีบน, ลุ่มน้ำป่าสัก เพราะลุ่มน้ำชี, มูลที่จังหวัดนครราชสีมา มีลุ่มน้ำมูลจะอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ถ้าเอาลุ่มน้ำมาเชื่อมโยงกัน มองว่ายาก มองว่าแนวทางการพัฒนาเรื่องน้ำไม่แตกต่าง

4. ถ้าให้จังหวัดใดจังหวัดหนึ่งรับผิดชอบด้านหนึ่งเพียงด้านเดียวเป็นโครงการใหญ่ ท่านคิดเห็นอย่างไร

- ไม่เห็นด้วยที่จะให้จังหวัดใดหนึ่งเพียงด้านเดียวเพราะสุดท้ายแล้วก็ต้องพัฒนาทุกด้าน แต่เห็นด้วยว่าให้จังหวัดหนึ่งเป็นเจ้าภาพโครงการหนึ่งแล้วจังหวัดอื่นเป็นผู้สนับสนุน

5. ความต้องการ ความคาดหวังที่อยากให้กลุ่มจังหวัดเป็น ในอีก 10 ปี ข้างหน้า

1. โครงสร้างพื้นฐานดี
2. คุณภาพชีวิตดี ปากท้อง กินดีอยู่ดี
3. ความสงบสุขของสังคม

รองผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์
(นายประภาส ศรีจันทร์เวียง)
วันที่ 15 ตุลาคม 2568

1. มุมมองของท่านต่อศักยภาพการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในปัจจุบันเป็นอย่างไร และท่านคิดว่าจังหวัดของท่านโดดเด่นในด้านใด
 - จังหวัดสุรินทร์ มีความโดดเด่น ในเรื่องของไหม เนื่องจากมีหมู่บ้านกว่าสองพันหมู่บ้านที่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และกว่าหนึ่งพันครัวเรือนหมู่บ้านที่ทอผ้าไหม เป็นวิถีชีวิตของประชาชน และพระบรมวงศานุวงศ์สมเฝ้าผ้าของจังหวัดสุรินทร์ มีเครือข่ายภาคเอกชนคือสภาอุตสาหกรรมจังหวัดสุรินทร์ สำหรับโคเนื้อ ซึ่งจังหวัดสุรินทร์มีความโดดเด่นเช่นกัน โดยขึ้นชื่อที่อบต.สลักได เป็นหน่วยงานหลัก
2. จุดที่ควรพัฒนาเป็นลำดับแรกของกลุ่มจังหวัด
 - แหล่งน้ำ เพื่อการเกษตร โดยไม่ให้ซ้ำกับงานของจังหวัด ต้องพิจารณาถึงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ และการกระจายน้ำ
3. ความต้องการ ความคาดหวังที่อยากให้กลุ่มจังหวัดเป็น ในอีก 10 ปี ข้างหน้า
 - กลุ่มนคชัยบุรีรินทร์ เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพ ทั้งการท่องเที่ยว ศิลปะวัฒนธรรม และภาคเกษตร

ภาคผนวก ช.

ประมวลภาพถ่ายกระบวนการจัดทำวัตถุประสงค์และทิศทางในอนาคต
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำวัตถุประสงค์และทิศทางในอนาคตของกลุ่มจังหวัด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (พ.ศ. 2571 - 2580)

1) ประธานในพิธีเปิดการประชุม นายวิจิตร กิจวิรัตน์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา และกล่าว
รายงานโดย นางกรรณมา ลืออดุลย์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดฯ

2) การรับฟังนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำวัตถุประสงค์และทิศทางในอนาคตของกลุ่มจังหวัด โดย
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วันที่ 23 กันยายน 2568

3) รับฟังบรรยาย หัวข้อ “การสร้างกลยุทธ์เพื่อการแข่งขัน ภาพรวมอนาคตของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 และแนวทางการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวัตถุประสงค์และทิศทางในอนาคตของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1” โดย ดร.อนิรุท พิพัฒน์ประภา คณบดีคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

4) กระบวนการสนทนากลุ่ม ระหว่างวันที่ 24 – 25 กันยายน และวันที่ 6 ตุลาคม 2568
(1) กลุ่มการค้า การลงทุน

(2) กลุ่มท่องเที่ยว

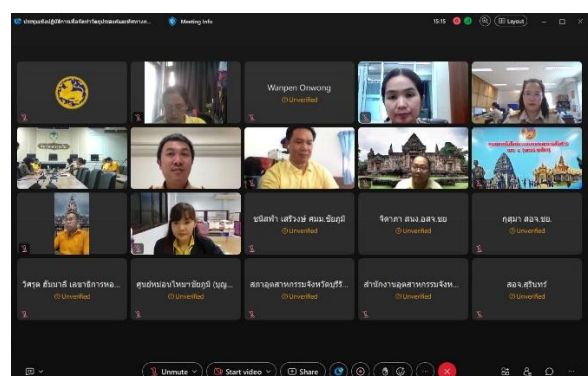
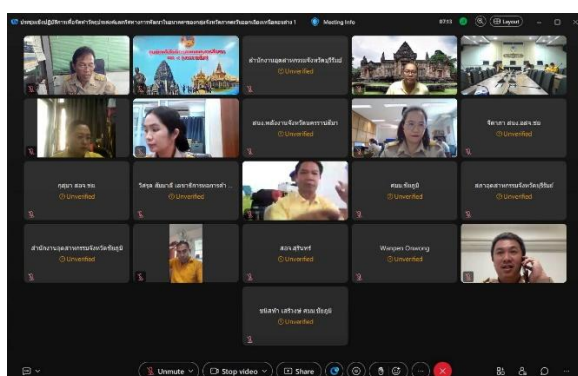
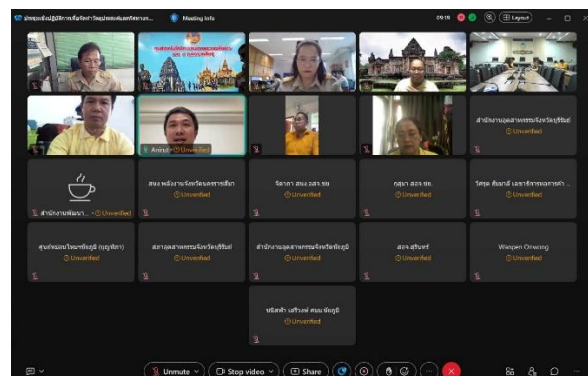
(3) กลุ่มเกษตร ปศุสัตว์

(4) กลุ่มสังคม

(5) กลุ่มผลิตภัณฑ์ใหม่

5) กระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารจังหวัด ระหว่างวันที่ 7 – 9 ตุลาคม และวันที่ 15 ตุลาคม 2568

(1) วันที่ 7 ตุลาคม 2568 สัมภาษณ์รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา (นายกิตติศักดิ์ ธีระวัฒนา)

(2) วันที่ 8 ตุลาคม 2568 สัมภาษณ์รองผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ (นายศรีธรรม ราชแก้ว)

(3) วันที่ 9 ตุลาคม 2568 สัมภาษณ์ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ (นายอนันต์ นาคนิยม)

(4) วันที่ 15 ตุลาคม 2568 สัมภาษณ์รองผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ (นายประภาส ศรีจันทร์เวียง)

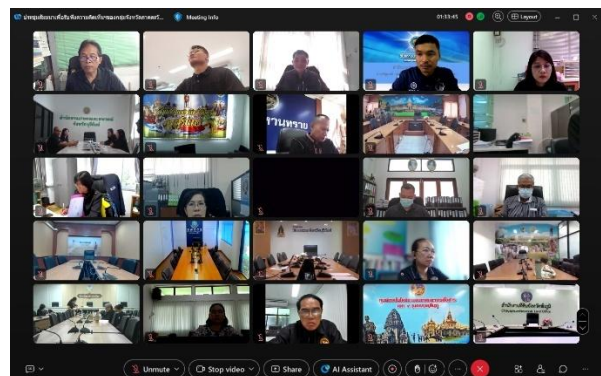
6) กระบวนการแบ่งกลุ่มระดมสมอง โดยภาคราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ผู้ประกอบการธุรกิจ เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2568 โดยมีนายกิตติศักดิ์ ธีระวัฒนา รองผู้ว่าราชการจังหวัด นครราชสีมา เป็นประธานเปิดประชุม และนายอนุชา อินทศร หัวหน้าสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เป็นผู้กล่าวรายงาน

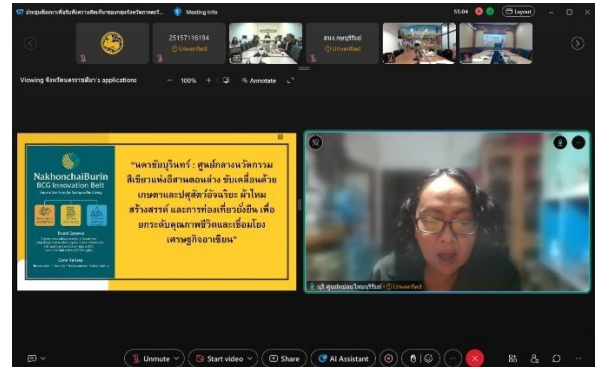
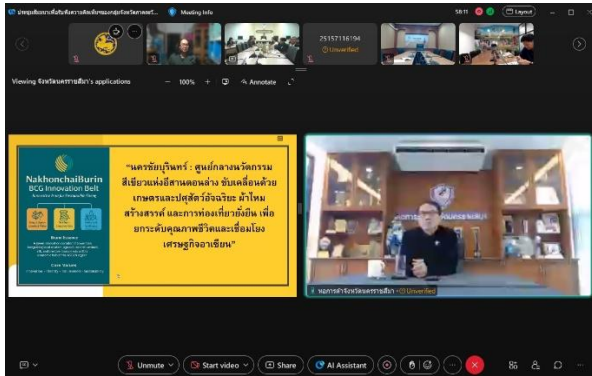

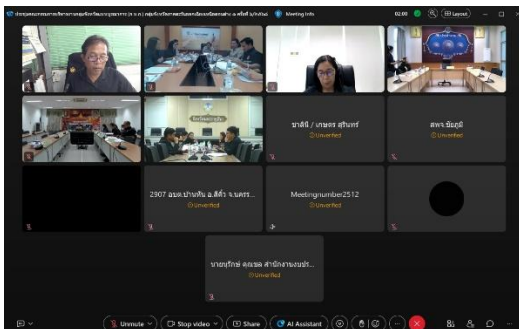

ประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาในอนาคตของ
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (พ.ศ. 2571 – 2580)
ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Webex meeting ของกระทรวงมหาดไทย
เมื่อวันพุธที่ 29 ตุลาคม 2568 เวลา 10.00 – 12.00 น.
ณ ห้องประชุมหลวงพ่อกุณ ปริสุทฺโธ ชั้น 3 ศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา อำเภอเมืองนครราชสีมา
จังหวัดนครราชสีมา

ประชุมคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.ก.) กลุ่มจังหวัด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ครั้งที่ 5/2568 เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2568

**สำนักบริหารยุทธศาสตร์
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1**

www.osmnortheast-s1.moi.go.th

